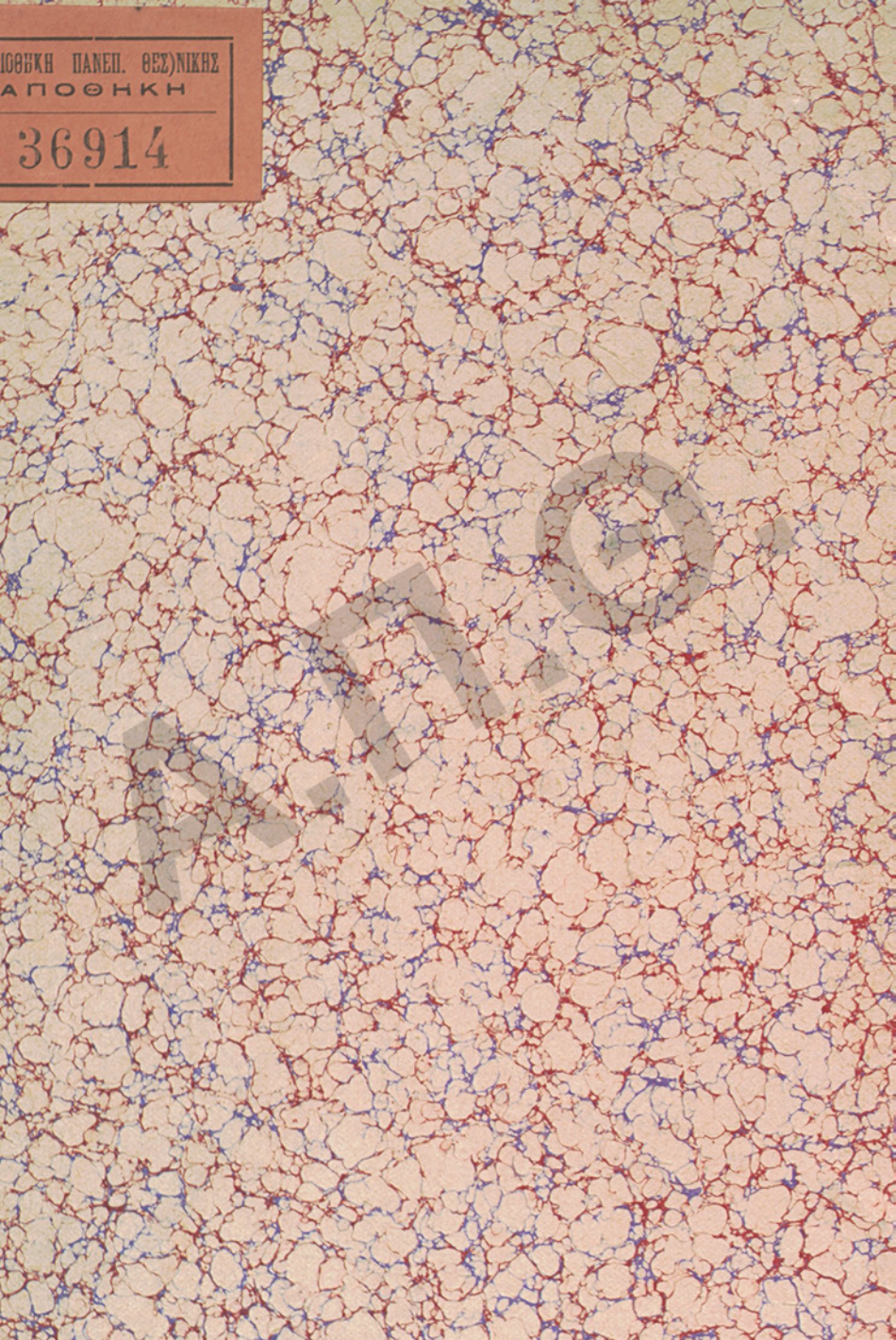

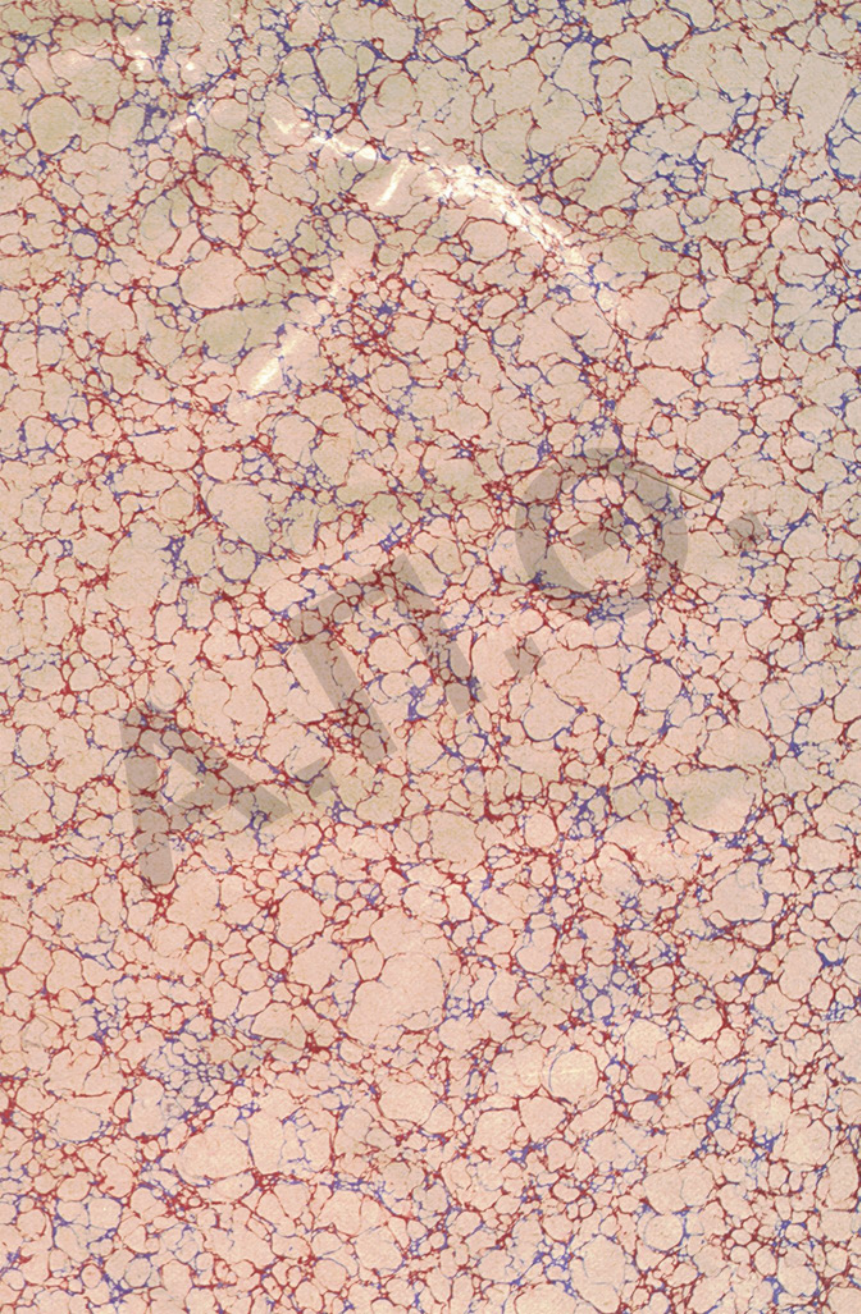

ΙΟΘΕΚΗ ΠΑΝΕΠ. ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
ΑΠΟΘΗΚΗ

36914

А.П.О.

А.П.О.

ΓΙΔΟΥ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

ΠΑΡΑ ΤΟΥ

ΑΝΔ. ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ.

ΒΙΒΛ. ΟΘΗΚΗ
Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ
ΑΡΙΘ. 2754

Βιβλ. Εισ. 5382

ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΙ

Τύποις ΠΡΟΟΔΟΥ

1886.

PA
5610
L36
I36
1886
CL

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΧΑΡΑΧΤΗΡΕΣ

ἢ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ.

Θεωρῶ χρέωξίμου νὰ δηλώσω ὅτι, διὰ τοὺς
χαραχτῆρας τούτους, χρεωστῶ πολὺ στές
συνετὲς παρατήρησεις τῶν φίλων μου Φ. Σα-
κελαρόπουλου, καὶ Μ. Αὐλυχου.

Κάθε ἀντίτυπον μὴ φέρον τὴν ἰδιόχειρον
ὑπογραφήν μου θέλει εἶναι καταδιώξιμον.

Ἀνδ. Λασιναράτος

Φιλέλληνες Εὐρωπαῖοι.

φοῦ ἐφέτο ἀπενενοημένοι Κυβερνήτες καὶ μω-
ρὸς ὄχλος, μὲ τὰ βαρυὰ παιδιάστικάτους σὰς ἐδυ-
σαρεστήσανε· ἀπόκειται εἰς ἐμᾶς, ὅσοι τίμιοι καὶ νοή-
μονες "Ελλήνες, νὰ κάμωμε τὰ δυνατάμας διὰ νὰ
σὰς ἐξιλεώσωμε, μὲ ὅποιον τρόπον καθένασμας ἡμπο-
ρέσῃ.

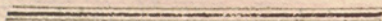
Ὅσον ἀποβλέπει ἐμὲ, ἰδοὺ ἐγὼ σὰς παρουσιάζω
καὶ σὰς προσφέρω τὸ ἀσθενὲς τοῦτο ἔργονμου· ὡς
μικρὸς μαθητὴς παρουσιάζει ἔργοντου εἰς τοὺς διδα-
σκάλουςτου ζητῶντας τὴν εὐνοϊάντους. Εἶναι δὲ
τοῦτο, ἀνδρὲν σφάλλω, τὸ πρῶτο σύγγραμμα ποῦ
παρουσιάζεται γραμμένον στὴ νεοελληνικὴ γλῶσσα,
καθαρὸν ἀπὸ βαρβαρισμοὺς λογιστατίστικους.

Ἡ πατρικίᾳς πρὸς ἐμᾶς φιλοστοργία, μᾶς κάνει
νὰ ἐλπίσωμεν ὅτι, ἀπάνου στὴν ἀποτρόπαιη ᾿φεινὴ
σκηνήμας, θὰ ρίψετε πέπλον λησμονησίας, καὶ θὰ
θεωρήσετε τὸ βάσκανο ἐκεῖνο, ὡς μή-ποτε γενομένο.

Σὰς ἐκάμαμε νὰ ἀμφιβάλλετε διὰ τὴν μέλλουσαν
ἐπιτυχίανμας. Ἀλλὰ μία παιδιάστικη ἐφήμερη τρέλλα,
δὲν ἀπέλπισε ποτὲ νουνεχεῖς ἀγαπημένους προστάτας.

Ἐμεῖς εἴμασθε ἀκόμῃ ἄγουροι στὴν Ἑλλάδα· εἴμα-
σθε ἀκόμῃ ἀνήξεροι στὴν πολιτικὴμας πορίαν. Δῶτε-

μας καιρόν, καὶ τὸ κλίμα τῆς Ἑλλάδος, ὁ ἀέρας τῆς,
τὸ νερὸ, τὰ ἄλατα τῆς γῆς τῆς, ἡ ἐξευγενισμένη Εὐ-
ρώπη ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀντιγράφουμε καὶ σχηματίζουμε
τὴν ἀθροπιάναν, ἡ φιλοστοργίαν . . . . . θέλει ἐνε-
ργήσουν ἀπάνουμας, καὶ θέλει γένουμε κ' ἐμεῖς ἄξιοι
ἀπογόνοι τῶν προγόνωνμας, καὶ ὁμότιμοι μ' ἐσάς
τοὺς τώρα φιλοστόργους κηδεμόνασμας. Θέλει δὲ
ἐγγνωμονοῦμεν αἰωνίως πρὸς ἐσάς διὰ τὰ ὠφέλημα
παραδείγματασας, καθὼς σεῖς ἐγγνωμονήσετε πάντοτε
διὰ τὰ ὅμοια πρὸς τοὺς ἐδικούσμας προγόνους.

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

Γεννημένος ὁ ἄνθρωπος, εἶναι ἀκόμη γεννημένο ἔμβρυον· χωρὶς καμμίαν ψυχικὴν δύναμιν ἔχτος τῆς αἰσθήσεως· ἀλλὰ κ' ἐκείνη ἔμβρύουσα μέσα εἰς αὐτόν.

Ἀκολούθως ἀρχίζουν ν' ἀναπτύσσονται ἡ ψυχικέστου δύνάμεις, ἀγνές, ἀγγελικαί, ἁγίαι, μπουμπουκάκια τῶν ὠραιότερων ἀνθῶν μὲ παραδεισιακὴν εὐωδίαν. Τὰ ἴδια ἐκεῖνα ποῦ μιὰν ἡμέρα θὰν ᾔναι μισητὰ ἐλαττώματα, εἶναι τότε τρυφεροὶ ἀθῶοι χρωματισμοί. ποῦ θέλγουν τοὺς ἡλικιωμένους, καὶ τραβοῦν τὴν ἀγάπητους.

Εἶναι διασκεδαστικὸ νὰ βλέπουμε τὰ μικρόμας παιδάκι νὰ θυμῶνῃ ἐναντίονμας, καὶ νὰ μᾶς χτυπᾷ μὲ τὸν ἀπαλὸν γρόθοντου, ἢ νὰ μᾶς δίνῃ κάποτε αὐστηρὲς ἀποκρίσεις. Καὶ εἶναι ὅμως τοῦτα τρυφερὰ φυτάδια μέλλοντος δάσους, ἀν' ἡ καλὴ γεωργία τῆς ἀνατροφῆς δὲν ἔγνωισθῇ νὰν τὰ ξερίζωσῃ, ἢ τουλάχιστον νὰν τοὺς ἐμποδίσῃ τὸ θρέψημο.

Ἡ καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων εἶναι κάμποι, καθένας ἀπὸ τοὺς ὁποίους προικισμένος μὲ διάφορα διαφορετικὰ ἄλλατα, φύει καὶ σηκώνει περισσότερο κάποιες ψυχικὲς δύνάμεις, παρὰ κάποιες ἄλλες.

Ἡ καλὴ ἀνατροφή κάνει τὸ μέρος τῆς καλῆς γεωργίας. Πασχίζει νὰ ἔξανασπᾷ, ἢ τουλάχιστον νὰ δαμάζῃ στὴ γέννησήτους, τὲς κακὰς κλίσεις, καὶ νὰ φυτεύῃ, καὶ νὰ βοηθῇ καλὰς ἄλλες.

Ἀνδρονόμενος ὅμως ὁ ἄνθρωπος, τότε-πλέον ἡ κλίση ποῦ στήν ἀρχήν ἐθράφη καλήτερα, ἐκείνη, καὶ ἀνεπτύχθη καλήτερα, καὶ κάμνει τὸν κύριον χαραχτῆρα του· ἐκείνον τὸν χαραχτῆρα ποῦ κυρίως χαραχτῆρίζει τὸ ἄτομον ἐκεῖνο. Ἔτσι, ἔχουμε τοὺς δίκαιος, ἄδικος, φθονερός, καλόψυχος, κακόψυχος, κλ.

Ἐνας εἶναι, βέβαια, ὁ κύριος χαραχτῆρας τοῦ κάθε ἀνθρώπου· συνάμα ὅμως εἶν' ἐπίδεχτικὸς ὁ ἄνθρωπος καὶ ἄλλων δευτερευουσῶν ἀποχρώσεων, τὰς ὁποίας χρωματίζει ὁ κύριος χαραχτῆρας του, καὶ ἐν ταυτῷ ἐπιρρέάζεται ἀπὸ αὐτάς. Ὁ κυρίως τίμιος ἄνθρωπος λ. χ. φιλήδονος, ἡ ἀφιλήδονος, ὀξύθυμος, ἡ πρᾶος, οἰκονόμος ἢ πολυέξοδος, κλ. φέρνει παντοῦ τὴν τιμιότητά του, στὰς ἡδονάς του, στοὺς θυμούς του, στὸ πολυέξοδόν του, κλ. καὶ κάμνει τὰς εἰς αὐτὸν δευτερευούσας ἄλλας ἀποχρώσεις διαφορετικὰς ἀπ' ὅ,τι ἤθελε τὰς κάμει ὁ μὴ-τίμιος. Ἐνταῦτῳ, ὁ κύριός του χαραχτῆρας τῆς τιμιότητος, ἐπιρρεαζόμενος ἀπὸ τὰς ἄλλας του ἀποχρώσεις, γένηται διαφορετικὸς κάπως ἀπὸ ἄλλον, καὶ αὐτὸν κυρίως τίμιον ἀλλὰ μὲ διαφορετικὰς δευτερεύουσας ἀπόχρωσες.

Ἔτσι ὁ ἀλληλοχρωματισμὸς τῶν διαφόρων χαραχτῆρων καὶ ἀποχρώσεων, ποικιλώνει καὶ διαφορεῖ εἰς τὸ ἄπειρον τοὺς χαραχτῆρας.

Πολλοὶ δὲ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπινους χαραχτῆρας συγγενεύουν εἰς τρόπον ἀνάμεσόντους, ὥστε συγχέουν πολλὰς ἀπὸ τὰς ἐξωτερικὰς ἐγδήλωσέων, τὰς ὁποῖας ἀκολούθως ἔχουν κοινὰς.

Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, ὁμοία μὲ τὸ καλλιδοσκόπιον, κατὰ ποῦ τὴ γυρίζουμε κ' ἐκείνην καὶ τὴν ἔξετάζουμε, παρουσιάζει καὶ αὐτὴ στὰ μάτια μας διάφορες μορφὰς, διάφορες νοῆξεις καὶ ἀπόχρωσες. Ἡ σπουδὴ

τῶν μορφῶν, νοίξεων καὶ ἀποχρώσεων τούτων, εἶναι ἡ σπουδὴ τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ σπουδὴ τῶν χαραχτῆρων εἶναι καὶ πολὺ ὠφέλημη· ἐπειδὴ στὸν χαραχτῆρα εἶναι ὁ ἄνθρωπος· καὶ γνωρίζοντες τὸν χαραχτῆρα, γνωρίζουμε τὸν ἄνθρωπον.

Συναγμμένες ὅθεν ἡ διάφορες τοῦτες φάσεις τῆς ψυχῆς, διατυπωμένες ἁρμοδίως, καὶ παρουσιασμένες εἰς τοὺς νέους, θὰν ᾔηται δι' αὐτοὺς μία ὠφέλημη προετοιμασία διὰ τὸ ἔμβασμάτους εἰς τὴν κοινωνίαν.

Μὴν ἀπατηθῇ ὅμως κανεὶς νέος νὰ νομίσῃ ὅτι μαθαίνοντας εἰς τὸ βιβλίον τοὺς διαφόρους χαραχτῆρας τῶν ἀνθρώπων, μαθαίνει καὶ νὰ γνωρίζῃ τοὺς ἀνθρώπους· ἐπειδὴ ἡ γνώρισις ὁποῦ λαβαίνουμε στὰ βιβλία εἶναι σκιᾶς πραγμάτων περισσότερο, παρὰ πράγματα· καὶ μόνον μᾶς χρησιμεύουν ὡς βοηθήματα διὰ τὴν πραγματικὴν μας ἔπειτα μαθήτευσιν εἰς τὴν κοινωνίαν.

Ὁ Θεόφραστος εἰς τοὺς χαραχτῆραστον συνηθᾷ νὰ βάνῃ τοὺς ἴδιους ἥρωάστον νὰ ᾔμιλουν· καὶ τὸ δραματικὸν τοῦτο εἶναι μεγάλη γοητεία στὴν συγγραφὴν. Τοῦτο ἔκαμα καὶ ἐγὼ κάποτε εἰς τοὺς ἐδικούςμου χαραχτῆρας· ἀλλὰ δὲν ἐκαταχράσθηκα τὴ γοητεία τούτῃ, φοβούμενος μὴ φωτογραφίτω τότε ὀρισμένο πρόσωπο, στὴ μικρὴ κοινωνία στὴν ὁποίαν ἔλαβα τὴν ὑλ.,ν, περισσότερο, παρὰ νὰ γράψω κοινὸν εἰς πολλοὺς χαραχτῆρα.

Ἐνα κάποιον ἡθικὸν συμπέρασμα μὲ τὸ ὅποιον τελειώνω πολλοὺς ἀπὸ τοὺς χαραχτῆραςμου, νομίζω νὰ συντελῇ εἰς τὴν τελειοποίησιν τοῦ εἴδους τούτου τῆς συγγραφῆς.

Ἐγραψα κάποιους τοὺς ὁποίους ἤθελε ὀνομάσω νόθοις χαραχτῆρας, ἐπειδὴ δὲν εἶναι χρώ-

ματα τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ μᾶλλον τοῦ ἔργου, ἢ τῆς περιστάσεως. Τέτοιοι εἶναι οἱ παπᾶς, μαθητῆς, ὑπηρέτρια, κλ.

Ἐδρα τοῦ ἀνθρωπίνου χαραχτῆρος εἶναι ἡ ψυχὴ. Ἐξωτερικεύεται δὲ ὁ χαραχτῆρας, μὲ φανέρωσες, ἢ ὁποῖες κάνουν αἰσθητὴν εἰς ἡμᾶς τὴν ψυχικὴν ἐκείνην διάθεσιν. Ἔτσι,

Ἐξέτασα τοὺς διαφόρους χαραχτῆρας, ἐρευνῶντας εἰς τὴν ἐνδόμυχον τούτην ἑδρατους, εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ἀπόκρυφα τῆς ψυχῆς· καὶ ἔδειξα τὰς ἐξωτερικε-φέςτους, εἰς τὰ ὁρατὰ ἐκεῖνα σημεῖα ποῦ συνήθως κάθε χαραχτῆρας παρουσιάζει.

Σκοπὸς δὲ τῆς παρούσης ἐργασίας μου ἐστάθηκε νὰ βάλω ἀπουκᾶτου στὰ μάτια τῶν παρατηρητῶν, τὰ ὁρατὰ ἐκεῖνα σημεῖα, ἢ συμπτώματα ἀπὸ τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ κάμουν διάγνωσιν τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀνθρώπου. Ὡς ὁ κλινικὸς δείχνει καὶ αὐτὸς εἰς τὰ ἐξωτερικὰ ὁρατὰ συμπτώματα, τὸ εἶδος τῆς ἐσωτερικῆς ἀσθενείας, πρὸς διάγνωσιν καὶ ἴασιν.

Μὴν εἰπῇ κανεὶς «μᾶς ἔδειξες ὅσα ἐβλέπαμε, μᾶς ἐξήγητες ὅσα ἐνοούσαμε, μᾶς ἐμύλης ὅσα ἐγνωρίζαμε.» Ἐπειδὴ ἡ συνήθεια συχνὰ κάνει ὥστε νὰ ἔχωμε τὰ πράγματα ἐμπρός μας, καὶ νὰ μὴν τὰ προσέχωμε ἀκολούθως νὰ μὴν τὰ ἐχτιμοῦμε. Ἀλλ' ὅταν ἓνα δάχτυλο μᾶς τὰ δείξη, ὅταν ἓνα στόμα μᾶς τὰ φωνάξη, τότε κ' ἐμεῖς σταματοῦμε τὴν προσοχή μας εἰς αὐτὰ, τὰ ἔξετάζουμε, τὰ κρίνουμε, καὶ ἀπὸ τὴν κρίσεως ὠφελοῦμεθα.

Ἡ στηλήτεψη τῶν ἀτομικῶν ἐλαττωμάτων, ὡς καὶ τῶν ἄλλων στραβῶν τῆς κοινωνίας εἶναι ἀποτελεσματικὴ καὶ ὠφέλημη· καθὼς ἀποτελεσματικὸς καὶ ὠφέλημος εἶναι καὶ ὁ φημισμὸς τῶν εὐγενῶν κ' ἐναρέτων πράξεων.

Ἄλγιοι καὶ φτωχοὶ θὰ ἔρεθοῦνε φυσικῶ τῷ λόγῳ οἱ χαραχτῆρες μου, ἐπειδὴ μικρὴ ἡ κοινωνία μέσα στὴν ὁποίαν ἐγινήκανε, καὶ μοῦ ἔλειπε ἀκολούθως ἡ πληθὺς τῆς ὕλης, καὶ ἡ ἐκλογή τῶν προτύπων. Μὴν κάμετε λοιπὸν τὸν κόπο νὰν τοὺς εἰπῆτε φτωχοὺς, νὰν τοὺς φωνάξετε σκέλεθρα χαραχτήρων μᾶλλον, παρὰ χαραχτῆρας· ἐπειδὴ ἐγὼ πρῶτος τοὺς λέγω τέτοιους, καὶ σᾶς τοὺς δίνω διὰ τέτοιους.

Εἶχα ἤδη κλεισμένην τῇ συλλογῇ μου τῶν χαραχ-
τῆρων, ὅταν ἴδα ποῦ μία Κυρία συγγράφισα εἰς τὸ
Παρίσι, μὲ λέει batailleur (1). «Ἰδοὺ ὁ τίτλος ἐνὸς
χαραχτῆρος», εἶπα μὲ τὸν νοῦμου. Ἄς ἔμβω μέσα μου
νὰ ἐξετάσω».

Ἀφίνω τὰ προκατακλυσμιαῖχμου.

Ἀληθῶς,—Τὰ 1856, τὸ σμῆνος τῶν σφηκῶν δὲν
μὲ ἐνοχλοῦσε βέβαια, κ' ἐγὼ τοὺς ἔβαλα ἓναν δαυ-
λὸν ἀναμένον (τὰ Μυστ. τῆς Κεφ.) μέσα στὴ φωληά-
τους! Ἡ σφῆκες-παπάδες καὶ παπαδαθρῶποι, φυσικῶ
τῷ λόγῳ, ἐπέσαν' τότε σύγνεφο ἀπάνουμου, καὶ μ'
ἐστρώχνανε ἀπ' ὅλα τὰ μέρη, φιλοτιμούμενοι ποιοῦς
νὰ κάμῃ τὸ περισσότερο.

Ἐχρειάσθηκα νὰ φύγω. Ἀλλὰ στὴν ἐξορίᾳ μου ἐτοί-
μασα καὶ δεύτερον δαυλὸν (τὴν Ἀπόκρισέ μου στὸν
Ἀφορεσμόντους) τὸν ὁποῖον ἐφύλαξα γι' ἄλλην ὥρα.

Ἐντοσούτῳ, στὴν ἐπιστροφῇ μου ἄρχισα ἐφημερίδα,
ἣ ὁποία βαλμένη σημάδι ἀπὸ τοὺς παπαδαθρῶπους,
καὶ ἀπὸ τοὺς τότε πολιτικούς λαοπλάνους μὲς, ἐξε-
γέρθη ἐναντίοντους, διὰ πολὺν καιρὸν, τοὺς ἐμαστί-
γωσε, τοὺς ἔτσουξε, καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ μὲ ἀπέχουνε.

Τὸν Ἀρχηγμοκόπο τῆς Ἐφτανήσου δὲν τὸν ἐφορ-
τόθηκα ἐγὼ. Ἐκεῖνος μ' ἐφορτόθηκε. Ἀλλὰ ἐγὼ ἔ-
δραξα προθύμως τὴν πρόκλησέ του, καὶ χωρὶς νὰ
καταβληθῶ ἀπὸ τὰς φυλάξεις, ἐξακολούθησα νὰν

(1) 1re Nouvelle Revue. Deuxième année. Tome 4e. Livraison
4e. Juin 1880.

τὸν μαστιγόνω, ἕως ὅτου τὸν ἐσώπασα. Μόλον ὁποῦ, ἔτσι κάνοντας, ἐκινδύνευα νὰ λάβω κ' ἐγὼ τὸ τέλος τοῦ δυστυχῆ Γαῆτα.

Ἕνας κάποιος παπα-Ζερβὸς Ἀρχιμανδρίτης (τοῦ Διαβόλου), ἠθέλησε τότε νὰ μὲ δοκημάσῃ κ' ἐκεῖνος· ἀλλὰ δὲν μ' εὔρηκε πολὺ τρυφερὸν ὥς φαίνεται, ἐπειδὴ μὲ ἄφησ' εὐθύς. Τὰ πιεστήρια ὁμῶς ἐδουλέψαν' ἀρκετᾶ καὶ γι' αὐτόνε.

Σωπασμένοι τότε οἱ καταδρομεῖς μου, ἔμενα ἥσυχος καὶ ἀνενόχλητος. Μὰ τότε' ἐνθυμήθηκα τὸν ἄλλον προετοιμασμένον δαυλὸν, τὴν «Ἀπόκρισήμου», ὁποῦ καὶ τότε πάλιν ἡ δημοσίεψήτης τοὺς ἐξεκάμπισε.

Ἑματαπέσαν' ἀπάνουμου. Ἐπήγαμε στὰ Δικαστήρια ὅπου ἁθώωθηκα· καὶ τοὺς ἑματαχτύπησα στὴ Δίκτη μου μὲ τὴ Σύνοδο· τελευταῖος ἐκεῖνος δαυλὸς, ὁποῦ τοὺς ἔπεισε τέλος-πάντων ὅτι ἦτον φρονημότερο καὶ συμφερότερο διὰ αὐτοὺς νὰ ἡσυχάζουνε καὶ νὰ σιωποῦνε.

Τότε μία οἰκογένεια νεοπλούτων χυδαίων ἐνόμισε ὅτι δὲν ἤθελε ἔμπορέσω νὰ ἀνθέξω σὲ βάνουσες προσβολές εἰς τοὺς δρόμους, καὶ ὅτι ἀκολούθως αὐτοὶ ἤθελε ἔμπορέσουνε νὰ θριαμβεύσουν ἀπάνουμου. Διὰ τέσσαρους ἐξακολουθινοὺς χρόνους μοῦ ἐκάμανε τὲς χοντροειδέστερες προσβολές εἰς τοὺς δρόμους, ἐμὲ, τῆς Κυρίας μου, καὶ τῶν θυγατρῶν μου, κάθε ἡμέρα, καὶ ὅσες φορὲς τὴν ἡμέρα μὰς ἀπαντοῦσαν. Ἀλλὰ δὲν ἔκαμναν παρὰ νὰ μοῦ δίνουν' αἰτία νὰν τοὺς μαστιγόνω δημοσιεύοντας τὲς κακοήθειέςτους. Στὸ ὕστερο ἐνὸς ἀπὸ τοὺς δύο ἔκοψε τὸ αἷματό κ' ἐπέθανε σάπιος· ὁ ἄλλος ἐμαζόχθηκε κ' ἐφρονήμινε.

Ἰδοὺ ἡ κυριώτερες ἀπὸ τὲς διένεξέξίμου. Τὲς ἄλλες μικροτέρας ὀντότητος τὲς ἀφίνω.

Τώρα, ἓνας ἀπαθὴς καὶ κρύου χαρακτήρος ἄνθρωπος, ἤθελε ἀφήσει τὲς σφηκοφωληρὲς ἥσυχες· τοὺς λαοπλάνους ἐλεύθερους νὰ κάνουνε τῇ δουλειάτους· ἤθελε ἀπέχει ἀπὸ τὴν αὐθάδεια τῶν νεοπλούτων χυδαίων· οἱ ὅποιοι, καὶ καταβαλλόμενοι, καταβιβάζουν τὸν εὐπρεπῆ ἀντίπαλον. κλ. κλ. . . . .

Ἄλλ' ἐγὼ δὲν ἀπέφυγα ποτὲ μία διένεξη. Ἡ Κυρία Lambert ἔχει δίκη. Ὁ χαρακτήρας τοῦ φιλόνηκου εἶναι κάπως ὁ χαρακτήρα μου. Καὶ τότε θάνω ἐδὼ στὴν ἀρχὴ τῶν χαρακτήρων μου, ὅσους ἐκείνους ὅπου στὴν ἀρχὴ τοῦ βιβλίου τους βάνουν τὴν εἰκόνα τους.

2^{ον} Ὁ ἄνθρωπος

Ὅποιος φαίνεται, καὶ ὅποιος εἶναι.

Ὅποιος φαίνεται ὁ ἄνθρωπος ἀπαντᾶται εἰς τοὺς δρόμους, εἰς τὰ Καφφενεῖα, στὲς λέσχες, στὲς αἵθουσες τῆς ὑποδοχῆς, στὲς συναναστροφές, καὶ εἰς ἄλλα ὅμοια φανούμενα μέρη· εἰς τὰ ὅποια ὅλα ἔρχεται ἐνδυμένος καθὼς πρέπει, χτενισμένος καθὼς πρέπει, μὲ τὸ φέρσιμότου προετοιμασμένο καὶ φτιασμένο καθὼς πρέπει. Ἄν τοῦ ὑποθέσωμε καὶ κάποια φυσικὴ καλλονὴ καὶ χάρη στὰ κινήματάτου καὶ εἰς τοὺς τρόπουςτου, κάποιο πνεῦμα στὰ λόγιατου, κάποιαν φυσικὴν ἐπιτηδιότητα εἰς τὸ νὰ εἰσχωρῇ . . . . . εὐκόλο νὰ γοητευθῇ, καὶ νὰ κινδυνέψῃ νὰ κάμῃς φίλονσου,

ἢ καὶ σύντροφον τῆς ζωῆς σου, κουτσούνα, (κοῦκλα), εἰς τὴν ὁποίαν ἔπειτα ἐγδυνομένην τὰ ἐξωτερικὰ ἐκεῖνα γόητρα, ἔρρισκες μέσα κομμάτι ξύλο, ἢ κομμάτι Διάολο.

Ὅποιος πραγματικῶς ἦναι ὁ ἄνθρωπος, εὐρίσκεται τοιοῦτος μόνον εἰς τὴν ἐνδότατὴν οἰκογενειακῆν του ζωὴν. Καὶ ἂν ἄνδρας, εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῶν συμφερόντων του μὲ τοὺς ἄνθρώπους, ἔσω καὶ ἔξω τῆς οἰκογενείας του. Ἀτομον πρὸς ἄτομον, συμβιβαζόμενος περὶ ἀμοιβαίων συμφερόντων, εἶναι ὁ μόνος λύδιος λίθος ἐπάνω εἰς τὸν ὁπαῖον ὁ ἄνθρωπος δείχνει ἀπὸ τὶ μέταλλον εἶναι χαμομένος. Ἐκεῖ τότε, ἂν δὲν ἦναι ὁποῖος φαίνεται, βάνει καταμέρος τὰς συστολὰς τῆς αἰθούσης, λησμονεῖ τὴν ἐπίδειξιν τῶν εὐγενῶν καὶ γενναίων αἰσθημάτων, καὶ ἀφίνει νὰ φανῇ ξέσκεπη, ἂν χονδροειδής, ἢ ἀγένεια τῆς ψυχῆς του, ἢ ἡ ἀνικανότης τοῦ πνεύματός του.

Δυστυχῶς, ὁ ἄνθρωπος τῆς ὑποδοχικῆς αἰθούσης, δὲν εἶναι πάντα ὁ ἄνθρωπος τῆς κρεββατοκάμαρας.

Εἰς τὴν κρεββατοκάμαρά του ὁ ἄνθρωπος εἶναι ξέθαρος, καὶ ἀφίνει ἐλεύθερο ξεθύμασμα στὴν ψυχὴν του. Ἐκεῖ ὅθεν τὸν βλέπεις ξέσκεπον, ὁποῖος εἶναι. Στὴν αἶθουσα τῆς ὑποδοχῆς θὰ παρουσιασθῇ εἰς ἄλλους φτιασμένους. Φτιάνει ὅθεν καὶ αὐτὸς τὸ ἠθικόν του, διὰ νὰ μὴ χάσῃ στὴ συναπάντησιν, καὶ παρουσιάζεται ὁποῖος πραγματικῶς δὲν εἶναι.

3^{ος} Ὁ Ἀδιάκριτος

Ὁ ἀδιάκριτος, ἀπαντῶνταςσε στὸ δρόμο, σοῦ πέρνει τὸ ἄνθος ὅποῦ βαστάς, καὶ τὸ κάνει ὀδικότου· ὑποθέτοντάςσου εὐχαρίστηση μεγάλη νὰ δώσης τὸ ἄνθοςσου εἰς ὑποκείμενον ὡς τὸ ἐδικόντου. Κατ' αὐτὸν, εἶν' ἐκείνη μία τιμὴ ποῦ σοῦ κάνει. Ἀλλὰ, ἔμπορεῖ καὶ νὰ μὴν ἐννοῇ μήτε τόσο· καὶ μόνον τοῦ ἀρέσει τὸ ἄνθοςσου.

Ἐμβαίνει στὴ συναναστροφή μὲ πάταγον, καὶ ἀρχίζει ὁμιλίαν, ἀδιαφορῶντας ἂν ᾔτον πρωτύτερα ἀρχηνημένη ἄλλη. Ἐνδέχεται δὲ νὰ φέρῃ ἐμπρὸς καὶ ὁμικίες ἀνάρμοστες, εἰς τὴν παρουσίαν μάλιστα Κυριῶν καὶ Δεσποινίδων.

Ἀντισκόβει ὅλους διὰ νὰ ῥιλήσῃ αὐτὸς. Ἀλλ' ἂν κανεὶς ἀντισκόψῃ αὐτὸν, τὸν ἐπιπλήττει μὲ αὐστηρότητα.

Δὲν εὐχαριστεῖται νὰ ᾔναι μέλος τῆς συναναστροφῆς, ἀλλὰ θέλει νὰ κυριαρχεῖ ἀπάνου σ' ὅλους, καὶ ὅλοι νὰ περιστρέφονται τριγύρωτου.

Ἐπισκέφτεται τοὺς φίλους σὲ στιγμὲς ὅποῦ τοὺς γνωρίζει ἐνασχολημένους εἰς ἐνδιαφέροντα πράγματα· καὶ παραπονεῖται μὲ πικρίαν, ἂν δὲν ἀφήσουνε τὴ δουλειάτους, διὰ νὰ καθίσουνε μὲ αὐτὸν νὰ ῥιλήσουνε διὰ τὴν ψύχρα, ἢ διὰ τὴ ζέστα τῆς ὥρας, διὰ τὰ φαγητὰ τῆς ἡμέρας· νὰ μένουνε κάθε τόσο ἄφωνοι νὰ κυττάζονται· ν' ἀνασκαμνισθῇ, καὶ νὰ βαρεθῇ σὲ πολλήν ὥρα ἔπειτα ν' ἀσκοθῇ νὰ φύγῃ.

Καλεσμένος σὲ συμπόσιον, καθίζει κοντὰ στὸν κήφτη, trinciante, καὶ τραβάει στὸ πιάτοτου τὰ καλῆτερα κομμάτια, ἀδιαφορῶντας διὰ τὰς Κυρίες ὅπου τοῦ παρακάθονται.

Συνταξιδεύοντας μὲ ἄλλους, ἔβγάνει καὶ καπνίζει, χωρὶς νὰν τόνε ἔγνοιάσῃ ἂν ὁ καπνὸς ἐνοχλῇ τοὺς συνταξιδιώτεςτου.

Εἰς τὸν περίπατο, σταματᾷ κάθε τόσα βήματα ὑποχρεώνοντας ἔτσι καὶ τὸ σύντροφότου νὰ σταματᾷ κι' αὐτὸς, ἐναντίον εἰς τὴν εὐχαρίστησήντου, καὶ χωρὶς δίκηο.

Σὲ βλέπει μὲ ἄλλους, καὶ σοῦ κάνει ἐρώτησες ἄκαιρες· τὰς ὁποῖες ὅχι μόνον δὲν ἤμπορεῖς νὰ ἀποκριθῇς, ἀλλὰ καὶ αὐτὲς ἡ ἴδιες ἐρωτηρέστου σὲ στενοχωροῦν καὶ σὲ πνίγουνε.

Σὲ ἔξερει γιὰ τὰς Ἀθῆνας; σὲ παρακαλεῖ νὰν τοῦ πάρῃς μία μικρὴ παραγγολοῦλα. Καὶ σοῦ στέλνει μίαν χάσα ροζόλικ γιὰ τὸν δεῖνα Τμηματάρχῃ, καὶ ἓνα μπότῃ ξύδι γιὰ τὴν δεῖνα Κυρία.

Ἄν ξένος, καλένεται μόνοςτου, ἢ ἐμμέσως σὲ ὑποχρεώνει νὰν τὸν φιλοξενίσης διὰ ὅλῃς τὰς ἡμέρας . . . . Μὰ τότε πέρνει κατοχὴ στὸ σπῆτισου, καὶ δὲν ἐνθυμεῖται πλέον νὰ ξεκολήσῃ. « Ἡ Κυρία σου, φίλεμου, τοῦ λὲς τότε, πρέπει νὰ σὲ ἀποζήτησε . . . ἢ καὺμένη! . . . τὴν ἀπαράτησες ! . . . » Ἀλλ' αὐτὸς σοῦ ὑπόσχεται νὰν τῆς γράψῃ νᾶλλοθῇ!

Ὁ ἀδιάκριτος ἔχει χρεῖαν ἀπὸ μίαν ταχτικὴν σειράν καλῶν καὶ ἀποτελεσματικῶν μαθημάτων. Ὅποιος τὸν βοηθήσῃ στὴ μαθήτευσήτου, ὠφελεῖ αὐτὸν, κ' εὐεργετεῖ καὶ τὴν κοινωνίαν.

4^{ος} Ὁ Θεομπαίχτης

Ὁ Θεομπαίχτης κάνει ἔργον του τῇ θρησκείᾳ· ἐκμεταλλεύεται τὸν Οὐρανὸν, γιὰ νὰ ζῇ στὴ Γῆ. Τὰ λόγια του πνένε φόβον Θεοῦ. Προσέχει αὐστηρᾶ στὲς νέες ιδέες μὴν ἔχουν τίποτε ἀντιθρησκευτικόν, ἢ ἀλλόθρησκο· καὶ ὅταν δὲν τοῦς τὸ εὖρη, τοῦς τὸ πλάθει· καὶ εἶν ἐκεῖνο ἓνα τι ἀξιοζούμενον δι' αὐτόν, ἐπειδὴ τοῦ δίνει τὴν εὐκαιρίαν νὰ κατηγορήσῃ τὸν νεοτεριστὴν ὡς ἄθρησκον· καὶ μ' ἐκεῖνο νὰ δείξῃ ἀφοσίωσιν εἰς τὰ θεῖα.

Ἔτσι, ἂν ᾔηται τοκογλύφος, ρίχτει πέπλον παχυλὸν ἀπάνου στὰ στραγγουλίσματα ποῦ κάνει στοὺς ὀφειλέτας του. Ἄν ᾔηται τραπεζορρίχτης, ἔξαναποχτᾷ ἐμπιστοσύνην, καὶ νέα κεφάλαια παρακαταθήκης. Ἄν κερδοσκοπῇ ἀπάνου στὰς ψήφους τῶν χυδαίων, ἀποχτᾷ ὑπόληψιν μέσα στὸν ὄχλον, γένηται κομματάρχης, καὶ λαβαίνει θέσιν σπουδαίου ἀνδρὸς εἰς τὴν κοινωνίαν.

Ὁ Θεομπαίχτης ἐπιθυμεῖ νὰ προβαίνουνε κάθε τόσο νεοτερισταὶ καὶ ἀλλόθρησκοι στὴν κοινωνίαν, ἐπειδὴ τοῦτοι τοῦ δίνουνε δουλειὰ καὶ ὠφέλειες. Καθένας ἀπὸ τοὺτους εἶναι μία ἀβαρία, τῆς ὁποίας ἐκεῖνος αὐτοδικαίως γένηται Πρόξενος, καὶ τὴν διεξάγει εἰς ὅλην ὠφελειάν του.

Εἶναι δὲ ὁ Θεομπαίχτης φρόνημος ἄνθρωπος. Συνήθως ἀποφεύγει τοὺς θορύβους καὶ τὰς συζητήσεις· καὶ εὐχαριστεῖται μόνον εἰς τὴν ἐν ἀσφαλείᾳ διαβολὴν καὶ συκοφαντίαν.

Ἄλλως, ἐντυπώνεται βαθέως εἰς τὴν ἐνυπάρχουσαν διαφθοράν τῶν ἡθῶν, καὶ τὴν ἀψηφισίαν τῶν παλαιῶν ἐθῆμων. Εἶναι ταχτικὸς εἰς τὴν ἐκκλησίαν του. καὶ δὲν λείπει ἀπὸ κανένα ἀπὸ τὰ ἔθημα τοῦ Τόπου.

Ὁ Θεομπαίχτης πασχίζει νὰ συσταίνεται, καὶ πραγματικῶς συσταίνεται, κοντὰ στοὺς ἀπλοῦς ἀνθρώπους διὰ τοῦ εἰσδύοντος πονηροῦ ἐξωτερικοῦ του. Ἄλλ' εἶναι ἀποτρόπαιος ἄνθρωπος· καὶ κάθε νοήμων καὶ τίμιος συμπολίτης του τὸν συχαίνεται καὶ τὸν ἀποφεύγει. Οἱ μόνοι ἀνόητοι τὸν ὑπολήπτονται, καὶ ἐκείνοι εἶναι τὰ Ἰμπαίγνια του, καὶ στὴν περίστασιν τὰ θύματά του.

§^{ος} Ὁ Ἄγνωμος.

Ὁ ἄγνωμος δὲν ἔχει γνώμη δική του. ἀλλὰ δέχεται καὶ ἀντανακλᾷ τὰς γνώμεις τῶν ἄλλων κατὰ ποῦ τοῦ παρουσιάζονται.

Ὁ ἄγνωμος εἶναι ἠθικὸς καθρέφτης. Ἐλλειπὴς καὶ τοῦτος ἀπὸ ἐδίκηντου εἰκόνα-γνώμην, δέχεται τὴν εἰκόνα-γνώμην τοῦ συνομιλοῦντος, καὶ τὴν ἀφίνει εὐθὺς μῶλις ὁ γνωματεῦσας λείψει ἀπ' ἐμπρόστου, διὰ νὰ δεχθῇ ἄλλην ἄλλου προσελθόντος.

Εὐρισκόμενος μὲ δημοκράτην, θέλει καὶ αὐτὸς τὴν δημοκρατίαν, ὡς μόνην συντείνουσιν εἰς τὴν εὐημερίαν τῆς ἀνθρωπίνου κοινωνίας. Ὁμιλῶντας μὲ βασιλικὸν, λέγει τὴν βασιλείαν μόνην εἰκόνα τῆς Θεότητος εἰς τὸν Κόσμον· καὶ φρίττει διὰ τὰς παρεχτροπὰς καὶ τὰ

ἄτοπα εἰς τὰ ὁποῖα γένηται αἷτιος ἡ δημοκρατία. Συμφωνεῖ πληρέστατα ὑπὲρ τῆς ἀριστοκρατίας, μὲ ὅποιον εἶναι θιασώτης τούτης. Καὶ ἔβρισκεν χρειάζομενον τὸν δεσποτισμὸν, μὲ τὸν δεσποτικὸν ὁποῦ τοῦ παρακάθεται.

Συνομιλῶντας μὲ θρησκον, προσθέτει καὶ αὐτὸς τὸ ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου. Καὶ μὲ τὸν ὕλιστήν εὐθὺς ἔπειτα, ἐκφράζει καὶ αὐτὸς ἀμφιβολίας· αἱ, ποιοὺς ἔξέρει! ἄδῃλα καὶ ἀβέβαια τὰ πάντα! . . . .

Συμβαίνει κάποτε νὰ ἔβρεθῇ ἀνάμεσα σὲ δύο ποῦ διαφωνοῦνε. Μὰ τότε κατὰ φυσικὸν λόγον ὁ φοβερώτερος τῶν δύο σκεπάζει τὸν ἀσθενέστερον εἰς τὸν Καθρέπτη-πνεῦμα τοῦ ἄγνωμου. Ἀλλὰ μᾶλιν λείψει ὁ σκεπαστικώτερος ἐκεῖνος, μένει τότε-πλέον εἰς τὸν Καθρέπτη-πνεῦμα τοῦ ἄγνωμου ἢ εἰκόνα-γνώμη τοῦ μένοντος ἐπὶ τόπου.

Ἦθελε δὲ ἀδικηθεῖ ὁ τοιοῦτος, ὑποθετόμενος νὰ ᾔναι ὑποκριτής, ἢ κόλακας, ἢ ἄλλο τέτοιο· ὁ δυστυχής! δὲν εἶναι παρὰ μόνον ἄγνωμος. Εἶναι ἔδαφος ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον ἀπερνᾷ ὁ ἴσκιος τοῦ κάθε διαβάτη, καὶ, ἀπερνῶντες ἐνταυτῷ δύο, ἐξ ἀνάγκης, ὁ ἴσκιος τοῦ μεγαλύτερου σκεπάζει τὸν ἴσκιον τοῦ μικρότερου· ἀλλὰ μᾶλιν λείψῃ ὁ μεγαλύτερος, μένει ὁ ἴσκιος τοῦ μικρότερου.

Μὲ τὸν γνωστόν σου ἄγνωμον, μὴν ὁμιλῆς παρὰ διὰ πράγματα ἀδιάφορα, γιὰ νὰ ἑπεράσῃ ἡ ὥρα. Μὴ δὲ ποτὲ τοῦ ζητεῖς τὴ γνώμη του· ἐπειδὴ, οὐ μὴ λάβῃς παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος. Ἡ γνώμη ποῦ θὰ σοῦ δώσῃ, θὰν ᾔναι ἡ δική σου, τὴν ὁποίαν σοῦ ἐπιστρέφει μὲ ὅλην τὴν πιστότητα, καὶ μὲ ὅλο τὸ ἀπαράλλαχτο τῆς ἡχοῦς.

6^{ος} Ὁ Ἀντιρρήτικὸς

Ὁ ἀντιρρήτικὸς εἶναι τὸ ἀντίθετον τοῦ ἀγνώμου, τοῦ παραδεχομένου ὅλα ἀναντιρρήτως. Στέκει καὶ σ' ἀκούει προσεχτικᾶ, καὶ γυρεύει νᾶυρη στὰ λεγόμενα κάτι διὰ νὰ ἀντεῖπῃ. Ἄν δὲν εὔρῃ τίποτε ἀντιρρήσιμο . . . . ἅι, τί νὰ γένη! Ἄν ὁμῶς εὔρῃ, ἀρχίζει εὐθὺς τὴν ἀντίρρηση. Μὰ τότε μὴν ἐλπίσης νὰν τόνε]πείσης· ἐπειδὴ τὸ νὰ πεισθῇ, ἤθελ' εἶναι τὸ νὰ χάσῃ τὸ ἡῦρεμά του.

Προφασίζει κάποτε τὴν ἀντίρρησίν του λέγοντας ὅτι ἀγαπάει τὴν ἀκρίβειαν· καὶ ὅτι χάριν τῆς ἀκριβείας θέλει κάθε πρᾶγμα στὸν τόπο του, καὶ δια τοῦτο ἀντιλέγει. Καὶ δὲν ὑποφτεύεται διόλου νὰ ᾔῃναι ἡ φύση μᾶλλον ὅπου τόνε σπρώχνει στὴν ἀντίρρηση.

Συμβαίνει δὲ, καὶ τοῦτο κατὰ φυσικὸν λόγον, ὅπου τὸ πνεῦμα τῆς ἀντιρρήσεως σωματοῦται καὶ περνάει στὰ ἔργα εἰς τὴν πραγματικὴν ζωὴν, εἰς τὴν κοινωνίαν. Ἐπειδὴ τὸ πνεῦμα, ὅποῖον καὶ ἂν ᾔῃναι, διευθύνει πάντοτε καὶ διαθέτει τὰ ἔργα, ἐντυπώνοντας τὸν χαραχτῆρα τοῦ εἰς αὐτά.

Ἔτσι, τίποτε παράξενο ἂν ὁ ἀντιρρήτικὸς βάνεται καὶ μὲ τὰ ἔργα τοῦ εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὴν λοιπὴν κοινωνίαν, μὲ τὴν ὁποῖαν διαφωνεῖ· ἀπὸ τὴν ὁποῖαν κάπως ἀποχωρίζεται, καὶ ἀκολούθως δυσαρεστεῖται, θλίβεται, δυστυχεῖ. Ἐπειδὴ ἡ συστηματικὴ ἀντίρρηση φυσικῶς τῷ λόγῳ φέρνει τὴν ἀπώλῃσιν, καὶ συχνᾶ καὶ τὴν ἀντιπάθειαν.

Ἀκόμῃ, γενόμενος ἀντιπραχτικὸς, ὁ ἀντιρρήτικὸς ὁμοιάζει πολὺ τὸν ιδιότροπον· ἀλλὰ δὲν εἶναι ὁ καθαυτὸ ιδιότροπος. Ὁ ιδιότροπος ἤμπορεῖ καὶ νὰ μὴν ᾔναι διόλου ἀντιρρήτικὸς.

Ὁ ἐκ συστήματος ἀντιρρήτικὸς, ἀν δὲν ἔχη ἄλλα προτερήματα τὰ ὅποια νὰ ἀντιζηγίζουने τὸ ἐλάττωμάτου, κανταντᾷ ἀνυπόφερτος εἰς σὲ κάθε ὅποιανδήποτε ὁμῆγυρην ἀνθρώπων.

Τὸ νὰ ἀφίνωμεν ἀναπόκριτες κάποιες οὐτιδανότητες, εἶναι πάντα φρόνημο. Ἄν λ. χ. ἐν μέσῳ ἰουλίῳ πῇ κανεῖς ὅτι κάνει ψύχρα, δὲν θὰ ἐπαγónαμε ἀν δὲν ἐπέρναμε νὰ ὑποστηρίξωμεν ἐπιμόνως τὴν ὑπάρχουσα κάψα. Καὶ ἂν ἄλλος ἔλεγε ὅτι οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες τῆς Ἑλλάδος εἶναι φιλοπάτριδες καὶ αὐταπάρνητοι, δὲν θὰ ἐχανότουने ἡ Ἑλλάς, ἀν δὲν ἐπιμέναμε νὰ δείξωμε τὴν ἐναντίαν ἀλήθειαν. Ὁ ἀντιρρήτικὸς γνωρίζει πολὺ καλᾷ τοῦτο, καὶ ὅμως ἀντιλέγει πάντα, ἐπειδὴ ἡ φύσητου τότε σπρώχνει πάντα σὴν ἀντίρρηση.

7^{ος} Ὁ Παινεσιάρης

Κάθε ἄλλος ἔχει χρεῖαν ἀπὸ πραγματικὴν εὐτυχίαν διὰ νὰ ᾔναι εὐτυχής. Ὁ παινεσιάρης ὅχι· δὲν ἔχει τούτην τὴν χρεῖα. Τὸν παινεσιάρη τότε φθάνει ἡ ιδέα του· ιδέα τὴν ὁποίαν εὐχαριστεῖται νὰ φτιάνῃ αὐτὸς, καὶ νὰν τὴ φέρνῃ ἔπειτα στοὺς φίλουςτου, νὰν τὴ χαίρεται μαζί με αὐτοὺς.

Ἄς τὸν ὑποθέσωμε νὰ κάνῃ πέντε χιλιάδες σταφίδα, καὶ ἔνα βαρέλι κρασί.

Εύρισκόμενος μὲ [εἴλους, — « Ἄ, λέει, ἐφέτο ἡ βροχὴ τοῦ ἀγούστου μὲ ἀφανίσανε. Δὲν ἤμπόρεσα νὰ γλυτρώσω παρὰ μόνον εἴκοσι χιλιάδες· ὅλημου ἢ ἄλλη σταφίδα ἐχάθηκε! Ἄμὰ καὶ κρασί; . . . ἢ ἱλια δυστυχία. Δὲν ἔβαλα παρὰ δέκα βουτσία μόνον! »

Ἄν μέσα στὸ ὑποστατικότου ἦναι κομμάτι χέρσο, — « Ἄ, λέει πάλε, πρέπει ν' ἀποφασίσω νὰ σπέρνω τὰ χωράφιαμου· νᾶχω κᾶνε τῇ δίκησήμου στάρι. »

Ἄν ἐχῇ πούπετα κανένα ἐλῆδι, ἵπαινάει τὸ λάδι· καὶ λέει πῶς, ἂν ἐλείπανε τὰ ληροστάσιατου, δὲν ἤθελε ξέρεи ἐφέτο πῶς νὰν τὴν κάμῃ.

Περνῶντας ἀπὸ τὸ Βασιλικὸ Παλάτι, σταματᾷ καὶ τὸ θαυμάζει· καὶ λέει στοὺς παρεστῶτας « Νᾶχα τοῦτο τὸ παλάτι, καὶ ἄς μοῦ ἔλειπε καὶ τὸ δεῖναμου Μετόχι » (Κομμάτι γῆς, ἀξίας ὀλίγων λεφτῶν).

Ἄν ἔλαβε ποτὲ πολιτικὴ θέση, δὲν παύει νὰν τὴ μελετᾷ· καὶ σὲ ἀντισκόβει λέγοντας « τοῦτο ἐσυνέβηκε ὅταν ἤμουνα . . . . Δήμαρχος. λ. χ. Καὶ σοῦ κάνει μία μεγάλη παρένθεση στὴν ὀμιλίᾳ σου διὰ νὰ εἰπῇ μὲ ποίους μεγαλοσιάνους ὀμίλησε ὅταν ἦτον Δήμαρχος· καὶ τὲς περιποιήσεις, καὶ τοὺς σεβασμοὺς, καὶ τὴν ὑπόληψη ποῦ ἐχαιρότουνε ἀνάμεσότους.

Διηγεῖται τὰ ταξειδίατου, καὶ τὰ ἐξαίσια ποῦ εἶδε εἰς αὐτὰ, μὲ ὅλην ἐκείνην τὴν ὑπεροχὴν ὅπου τοῦ δίνουν ἀπάνου στοὺς ἀκροατάςτου τὰ πράγματα ποῦ αὐτὸς εἶδε, καὶ οἱ ἄλλοι δὲν εἶδαν.

Καυχᾶται διὰ τὰ ἀνδραγαθήματα ποῦ ἔκαμε μακρὰν εἰς τοὺς ξένους Τόπους· καὶ διὰ τὰ κατορθώματάτου μὲ τὴν ἐπιτηδειότητάτου.

Μελετᾷ μ' ἐπίδειξη καὶ μὲ στόμφο τὰ μεγάλατου ἔξοδα διὰ τὴ συντήρησήτου.

Ὅλοῦθε τοῦ προσφέρουνε τιμὲς. . . . Ὅλοῦθε

τοῦ πρόσφέρουνε θέσες . . . . . μὰ δὲν θέλει σκοτοῦ-
ρες. Θέλει τὴν ἡσυχίατου.

Καὶ τοῦτα δὲν τὰ λέει μόνον εἰς ἐκείνους ὅπου δὲν
τόνε γινωρίζουνε, ἀλλὰ καὶ σ' ἐκείνους ὅπου πολὺ καλᾶ
τόνε γινωρίζουνε, καὶ ξέρουνε ποῖος εἶναι.

Ὁ καῦμενος ! Μὲ τὸ ἀθῶοτου τοῦτο ἐλάττωμα μὰς
διασκεδάζει.

8^{ος} Ὁ Μεμφίμοιρος.

Ὁ μεμφίμοιρος, κοινῶς λεγόμενος κλαούνης, εἶναι
ὁ ἀντίθετος, ὁ ἀντίπους τοῦ παινέσιάρη, καὶ πάντα
κλαίεται πῶς δὲν ἔχει. Ἦθελε τὸν εἰπεῖ κανεὶς Φι-
λάργυρον, ἀλλὰ δὲν εἶναι τέτοιος. Ὁ κλαούνης κλαί-
εται γιὰ νὰ κλαίεται· ἐπειδὴ ἔτσι τῶχει ἡ μοῖρατου.

Κάνει ἑκατὸ χιλιάδες σταφίδα; — « ὦχ! μὲ τὲς
τιμὲς ὅπου τρέχουνε, ἡ σταφίδα τώρα εἶναι διὰ τοὺς
ἐμπόρους. Οἱ φτωχοὶ ἰδιοχτῆτες δὲν ἔχουν παρὰ τὲς
ἐγνοιεστης. »

Ἔχει πενήντα χιλιάδες τάλαρα σὲ διάφορες Τράπε-
ζες; — « Ἄι, μοιρασμένα μιὰ ἡμέρα σὲ τόσα παιδιὰ,
τὶ θὰ κάμουνε ! »

Ἔχει ληροστάσια; « Ἡ ἐλῆες δὲ δίνουνε πᾶρι κάθε
δεύτερο χρόνο ! »

Βάνει τριάντα βουτσίᾳ κρασί; « Ἐδὰ τὸ κρασί εἶναι
προϊὸν ἀπάνου στὸ ὁποῖο νὰ βασισθῇ ἕνας οἰκογε-
νειάρχης; ! »

Ἔχει καράβια; « Καὶ ποιὸς, ἔχοντας καράβια,

ἔμπορεῖ νὰ ἴῃ πῶς τὰ ἔχει! Τὰ καράβια εἶναι παίγνια τῶν κυμάτων. »

Ἐπῆρε μὲ τῇ γυναῖκατου μίαν πλούσια προῖκα; Σοῦ λέει « χρωστάω! Χρωστάω τὸ προικιὸ τῆς γυναικός μου »

Ἐχει θέση κυβερνητικὴν, ἢ ἐμπορικὴν ἄλλην, καὶ λαβαίνει χοντρὸ μισθὸ; « Ἄι, λέει, ὅσο εἶναι τοῦτο, κάτι, πάει-κ'-έρχεται. Μ' ἂν λείψῃ τοῦτο; . . . .

Ἐχει ἐπιστήμην, ἢ ἔργον, ἀπὸ τὰ ὁποῖα πορίζεται νὰ ζῇ, καὶ ἴσως καὶ νὰ πλουτίζῃ; « Ἄι, λέει πάλε, ὅσο εἶμαι καλᾶ, πάει καλᾶ· ἀλλ' ἂν μοῦ τύχῃ ἀρρώστια!; ».

Ὁ κλαούνης τοῦτος ἔχει κοινὴν τῇ φύσει τῆς κλαουνιάς μὲ τὸν φιλόργυρον, χωρὶς νὰ ᾔῃ φιλόργυρος. ἐπειδὴ κλαούνης καὶ φιλόργυρος εἶναι καταδικασμένοι ἀπὸ τῇ μοῖρατους νὰ κλαῖνε πάντοτε, καὶ πάντοτε στενὰ νὰν τὰ ἔρискουνε.

9ος Ὁ Φιλόργυρος

Ὁ φιλόργυρος ζῇ ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χωρὶς οἰκογένειαν· καὶ τότε δὲν στερεῖ παρὰ μόνον τὸν ἑαυτόντου. Ἄν ὁ πόθος του διὰ τὴν προῖκα τὸν κάμῃ νὰ λάβῃ σύζῃγον, τὴν στερεῖ καὶ ἀπὸ τὰ ἀναγκαιότερα. Αὕτῃ ὁμῶς δὲν δικαιῶται νὰ παραπονεῖται δια τὴν στέρηση, ἂν ἐν γνώσει τοῦ ἐλαττώματός του ἐδόθηκε εἰς αὐτόν.

Τὰ παιδιά του, ἐχτὸς ἐξαιρέσεως θὰ ῥμοιάσουνε τοῦ πατέρατους, καὶ θὰν εὐχαριστοῦνται κ' ἐκεῖνα στῇ

στέρητη. Ἄν κάποιουτου παιδὶ δὲν τοῦ ἰμοιάσῃ, ἱκανοποιεῖται· ἀρκετᾶ ἔπειτα, ὅταν εἰς τὸν θάνατον τοῦ πατρόςτου δὲν θὰ ἰδῇ ἓνα μεγάλο δυστύχημα, δὲν θὰ αἰσθανθῇ πολὺν πόνο. Καὶ θὰ λησμονήσῃ τὰς ἀπερασμέναςτου στερήσεις, εἰς τὴν παρούσiam σωρευμένου πλούτου.

Ὁ ἴδιος αὐτὸς ὁ φιλάργυρος δὲν ὑποφέρει τόσο ὅσο νομίζουμε· ἐπειδὴ ὑποφέρει θεληματικῶς καὶ εὐχαρίστως. Ὁ φιλάργυρος εἶναι ἀσκητῆς· καὶ ὑπομένει καὶ ἐκεῖνος εὐχαρίστως γι' ἀγάπη τοῦ πλούτου, ὅσα καὶ ὁ ἀσκητῆς γι' ἀγάπη τῆς ἀγιωσύνης.

Ἡ ἀγάπη τοῦ φιλάργυρου διὰ τὸν πλοῦτον εἶναι παραδειγματική. Ὁ φιλάργυρος εἶναι αὐταπάρνητος. Δὲν ἀγαπᾷ τὸν πλοῦτον διὰ τὰς ὀφέλειες ὅπου δίνει ὁ πλοῦτος, ἀλλὰ διὰ τὸν πλοῦτον. Πλατωνικὴ ἀγάπη τὸν φλέγει διὰ τὸν πλοῦτον, καὶ τὸν ἀγαπᾷ μ' ἐκείνην τὴν καθαρότητα ποῦ ὁ Ἅγιος Αὐγουστῖνος ἀγαποῦσε τὸν Θεόν. (1). Ἦθελε τὸν εἰπεῖ κανεῖς θυμὰ ἐνὸς ἔρωτος ἀφιλοκερδестέρου καὶ ἐκείνου τοῦ Ἀσκητῆ ! . . . . .

Ἔτσι, ὁ φιλάργυρος εἶναι ἐραστῆς ἀφιλόκερδος τοῦ πλούτου ἀγαπῶντας τὸν πλοῦτον χωρὶς καμμίαντου ἰδιοτέλειαν, καὶ ἀρχοῦμενος εἰς τὴν μόνην ψιλὴν ἰδιοχρησίαν τοῦ ἐρωμένουτου πλούτου.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ νομίσωμεν ὅτι στὸ τρέξιμο τῆς ζωῆςτου ὁ φιλάργυρος δὲν ἔχει καὶ αὐτὸς τὰς μεγάλεςτου εὐχαρίστησεις. Καὶ πρῶτον μὲν ζῇ μὲ τὴν χα-

(1) « Σὲ ἀγαπῶ σὲ τρόπο, ἔλεγε, Θεέμου ποῦ ἂν ἦτον δυνατόν νὰ γένω Θεός, ἤθελε μεταχειριστῶ τὴν παντοδυναμίανμου διὰ νὰ σὲ ἔναγκάσω Θεόν, ἐπιστρέφοντας ἐγὼ Αὐγουστῖνος. »

(Ἀμφίβολον ὅμως ἂν εἰς τὴν περίστασιν ἦθελ' ἐνθουσιασθῇ τὴν ὑπόσχεσίντου.)

ριτόβρητον ἐκείνην ιδέαντου τῆς σωρεύσεως πλούτου, ἢ ὅποια τὸν εὐχαριστεῖ καὶ τὸν θέλγει. Ἀλλὰ καὶ παρεχτὸς τούτης τῆς κυρίας εὐχαριστήσεώςτου ὁ φιλάργυρος ἔχει μεγάλο πανηγύρι, μεγάλη χαρὰ, ὅταν φίλος κάποιος τὸν καλῇ σὲ γεῦμα, ἢ σὲ χορὸν ὅπου νὰ ἦναι buffet. Ὁ φιλάργυρος τότε τρώει . . . τρώει μὲ ὄρεξη, ἐπειδὴ ἐκείνην τὴν ἡμέρα ἐπρονήστεψε . . . . τρώει μὲ ὄρεξη, ἐπειδὴ φαγητὰ ἐκλεχτὰ, καὶ ἄρθονα, καὶ καλοφτιασμένα, καὶ χάρισμα! . . . τρώει μὲ ὄρεξη, ἐπειδὴ στὸ σπῆτιτου δὲν ἔφαε ποτὲ τέτοια, καὶ δὲν ἔχει τὴ γεύσητου ἀμβλυμένην ἀπὸ τὴν μεταχείρισιν τῶν τοιούτων.

Ὁ φιλάργυρος σὲ τέτοιες περιστάσεις χαίρεται περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον, ἐπειδὴ οἰκονομεῖ τὸ σημερινὸ ἐδικότου, τρώει χάρισμα ἐκλεχτὸ ξένο, καὶ χορταίνει καὶ γιὰ τ' αὔριο. Ἔτσι, περιστάσεις τέτοιες δι' αὐτὸν εἶναι, στὸ τρέξιμο τῆς ζωῆςτου ἐποχὲς χαρᾶς καὶ ἀγαλιάσεως.

Μόνη μία μεγάλη πίκρα ἢ φιλαργυρίατου τοῦ φυλάει διὰ ὕστερην· ὅταν, πληρώνοντας καὶ αὐτὸς τὸ κοινὸν χρέος, εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτουτου, ὑποχρεόνεται ν' ἀποχωρισθῇ ἀπ' ὅ,τι ἔχει ἀγαπητότερον· ἀφήσῃ σὲ ἄλλους τὸ λατρευόμενότου ἀντικείμενον διὰ τὸ ὅποσον αἰωνίως ἐμόχθησε . . . . νὰ βγάλῃ ἀπὸ τὰ χέριату, καὶ νὰ δώσῃ σὲ χέρια ἄλλα, ὅχι μήτε δανεικὰ, ἀλλὰ χαριστὰ!!!! ἐκεῖνα διὰ τὰ ὅποια ἐδούλευε ὅλητου τὴ ζωὴ . . . . τὴν ψυχῆτου . . . . τὸν Θεόντου . . . . τὰ συναγμένατου . . . .

Ἄ, τότε, μὰ τότε ὁ δυστυχὴς φιλάργυρος εἶναι ἀξιολύπητος. Κανένα ξέσχισμα καρδιάς δὲν ἔμπορεῖ νὰ φθάσῃ τὸ ἐδικότου. Ἐκεῖνο ποῦ διὰ κάθε ἄλλον ἄνθρωπον εἶναι διαθήκη, διὰ τὸν δυστυχῆ φιλάργυρον

εἶναι καταδίκη! . . . . Καταδίκη ποῦ τὴν ὑπαγορεύει αὐτὸς ὁ ἴδιος! . . . Ἀλλοίμονο, διπλοκαταδίκη! . . .

Ἰδοὺ ὁ φιλάργυρος. Ἀρχίζει ἐλεεινὸς, καὶ τελειώνει ἀξιοδάκρυτος.

10^{ος} Ὁ Σπάταλος

Ὁ σπάταλος εἶναι ἀφεντάθρωπος. Ἐοδεύει ἴσάν ἀφέντης, καὶ ἀκούεται ἴσάν ἀφέντης. Οἱ φτωχοὶ χυδαῖοι τοῦ βγάνουν τὴ σκούφιατους. Ὅλοι τότε χαίρουνται. Ὅλοι τότε θέλουνε. Ὁ σπάταλος εἶναι γλύκισμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον καθένας θέλει νὰ γλύψῃ. Μόνος ὁ τίμιος νοήμων τὸν κυττάζει μὲ ψυχοπόνεση καὶ τὸν ἀποφεύγει.

Δανεῖζεται περσσότερα ἀπ' ὅσα δύνεται νὰ πληρώσῃ ὄχι διὰ νὰ θρέψῃ τὴν οἰκογένειά του, ἀλλὰ διὰ νὰ γέψῃ τοὺς φίλους του· καὶ ἴσως ὄχι μήτε στὸ σπῆτιτου, ἀλλὰ στὸ Ξενοδοχεῖον. Τραγουδάει στὰ φιλικάτου συμπόσια τραγούδια ἐνθουσιασμοῦ, καὶ ἐπιστρέφει στὸ σπῆτιτου εὐφρόσυτος θιασώτης, ὅπου φυσικῶς τῷ λόγῳ δυσαρεστεῖται, καὶ βαρένεται νὰ μείνῃ πολλῇ-ώρα. Στὸ σπῆτιτου εἶναι ἀκαταστασία. Κανένα μέτρο, καμμία τάξη, καμμία ἐπαγρύπνηση, καμμία οἰκονομία.

Ἀφέντης πολυέξοδος καὶ λαμπρὸς, ρίχνει βλέμμα ἐσπλαχνίας ἀπάνου στὸν φιλάργυρον, καὶ περιπαίζει τὸν οἰκονόμον, ἀποδίδοντάς του φιλαργυρίαν.

Ὁ σπάταλος συνήθως δὲ συχνάζει τὴν καλὴ συναναστροφῇ, νέοι ἀχαλίνωτοι κατὰ φυσικὸν λόγον εἶναι οἱ

πύντροφοίτου· με τοὺς ὁποίους δαπανᾷ τὸν καιρότου καὶ τὴν περιουσίατου, ἕως τὴν ἡμέρα τῆς φτωχέψε-
ώστου· εἰς τὴν ὁποία τὸν ἀφίνουν' καὶ τοῦτοι.

Μὰ τότε ἀρχίζουνε δι' αὐτὸν ἡ λεγόμενες cattive figure. Οἱ δανεισταίτου, ἀφοῦ τοῦ πάρουν τὸ πρᾶμ-
ματου, μένουν εἰς μέρος καὶ ἀπλήρωτοι. Προστρέχει
ὄθεν εἰς τοὺς πρῶην φίλουςτου διὰ βοήθειαν· ἔπειτα
διὰ ἐλεημοσύνην. Καὶ τέλος-πάντων ξεσκλησμένος
γλυδομένος, πεινασμένος, καὶ ἄστεγος . . . . κατα-
φεύγει ἴσως εἰς τὴν αὐτοχτονίαν. Ἡ ἀλλέως, ἡ ἔνδεια
ἡ ἴδια χάνει τὸ ψυχικὸ καὶ τὸν πέρνει.

Ὁ σπάταλος δὲν ἡξέρει νὰ παράξη. Δὲν ἡξέρει νὰ
διατηρήσῃ. Δὲν ἡξέρει νὰ ἑοδέψῃ. Ἡ σπατάλη εἶναι
εἶδος μανείας, ὁποῦ φέρνει τὸν σπάταλον εἰς τὸ ἴδιον
τέλος εἰς τὸ ὁποῖο φέρνει καὶ ἡ κανονικὴ μανία.

Ἰδοὺ ὁ σπάταλος! Ἀρχίζει ἀφεντάθρωπος, καὶ
τελειώνει ἐλεεινός.

11^{ος} Ὁ Οἰκονόμος

Ἡ οἰκονομία εἶναι ἡ μόνη ἀρμόζουσα κατάστασις
εἰς ἐξευγενισμένον καὶ τίμιον ἄνθρωπον.

Οἰκονομῶ, θὰ ᾤμω οἶκον, κυβερνῶ οἶ-
κον. Εἰς δὲ τὴν Κυβέρνησιν, τὴν οἰκονομίαν τοῦ οἴκου,
ἀνάγονται πολλὰ εἶδη συμφερόντων, τὰ ὁποῖα ὁ οἰκο-
νόμος οἰκονομεῖ.

Ἡ κυβέρνησις τῶν χρημάτων τοῦ οἴκου εἶναι μόνον,
ἕνα ἀπὸ τὰ οἰκονομίσιμα, καὶ ὁ οἰκονόμος τὰ οἰκο-

νομεῖ καλῶς, ἐξοδεύοντάς τα ἀναλόγως μὲ τὴν ἡμπό-
 ρεσιν οἰοῦ τοῦ δίνει ἡ ποσότης των, καὶ μὲ τὴν κοι-
 νωνικὴν θέσιν τῆς οἰκογενείας. Προσπαθῇ νὰ κάμῃ
 ὥστε νὰ μὴ λείπῃ τῆς οἰκογενείας του τίποτε ἀπὸ τὰ
 ἀναγκαῖα· νὰ ἔχῃ ὅσα περισσότερα ἀπὸ τὰ ὠφέλημα·
 καὶ ν' ἀποφεύγῃ ὅσο ἔμπορεῖ τὰ ἀνωφελῆ καὶ περιττὰ
 κάθε εἶδους.

Οἰκονομεῖ ἀκολούθως τὴν ὑγείαν τῆς οἰκογενείας,
 πορίζοντας δι' ὅσον τοῦ συγχωροῦν τὰ μέσα του, κα-
 λὴν τροφήν, εὐάερην κατοικίαν, ἀνάλογον καλὴν ἐν-
 δυμασίαν, καὶ καθαριότητα εἰς ὅλα.

Οἰκονομεῖ τὴν διανοητικὴν ἀνατροφὴν τῆς οἰκογε-
 νείας· ἀρχίζοντας ἕως ἀπὸ εὐθὺς τὴν διάπλασιν τοῦ
 μέλλοντος τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας, καὶ φροντί-
 ζοντας πῶς νὰ καταστήσῃ τὸ καθένα κατὰ τὸ γένος
 του, τὴν κλίσην του, καὶ τὴν ἐπιδεχτικότητά του, ἱκανὸ
 νὰ πορίζεται μιὰ ἡμέρα, χρειᾶς τυχεύσης, τὰ ἀναγ-
 καῖα πρὸς συντήρησίν του.

Οἰκονομεῖ τὴν ἠθικὴν ἀνατροφὴν τῆς οἰκογενείας·
 ἐνουσιόνωντας εἰς τὸν ἑαυτόν του τὴν ἠθικὴν, καὶ δι-
 δοντας ἠθικὰ παραδείγματα. Ὡς ἀκόμη προμηθεύον-
 τας ὠφέλημες σχέσεις μὲ ἄλλες ἐντιμες οἰκογένειες·
 καὶ ἀποφεύγοντας ὅσο τὸ δυνατόν ἄλλες σχέσεις ἀμ-
 φίβολες. Διὰ τῆς τιμίας καὶ ἀμέπτου διαγωγῆς του ὁ
 οἰκονόμος οἰκογενειάρχης ἀποχτᾷ διὰ τὸν ἑαυτόν του
 καὶ οἰκογένειάν του ἠθικὸν κεφάλαιον τὸ καλόν του
 ὄνομα. Ἡ ὑπόληψί του θέλει ἀντανακλᾷ καὶ ὠραΐζει
 ὅλην του τὴν οἰκογένειαν, καὶ τὰ παιδιὰ του θέλει ἐχτι-
 μῶνται ὡς ἀναθρέματα τοῦ πατρὸς ἐκείνου.

Ὁ τριτοῦτος γνωστικὸς οἰκονόμος ξεύρει νὰ παράγῃ,
 ξεύρει νὰ διατηρῇ, ξεύρει νὰ ἔξοδεύῃ. Διὰ τῆς οἰκο-
 νομίας του ἔμπορεῖ στὴν περίστασιν νὰ γένεται καὶ ὁ

παμαρίτης τῶν ληστευομένων, τῶν ἀδικουμένων, τῶν ἀναξίως πασχόντων. Ἐπειδὴ ὅλα ἔμπορεῖ ὁ οἰκονόμος νὰν τὰ κατορθώσῃ διὰ τῆς οἰκονομίας.

Ὅλα ὅθεν τὰ συμφέροντα, ὕλικά, ὑγεινὰ, διανοητικά, ἠθικὰ, κλ. κλ. θὰν τὰ οἰκονομῇ ὁ γνήσιος οἰκονόμος, ἐξοδεύοντες πάντοτε γνωστικᾶ· ἐπειδὴ, οἰκονομῶ, δὲν θὰ ᾽πῇ ἐξοδεύω ἴλιγο, ἀλλὰ ἐξοδεύω καλᾶ.

Ἔτσι, ὁ οἰκονόμος ἀρχίζει τὰς ἡμέρας του φρονήμως, καὶ τὰς τελειώνει εὐτυχῶς.

12^{ος} Γνησία εὐαισθησία.

Ἀδυναμία χαραχτήρος.

Προσποίηση εὐαισθησίας.

Διὰ τέτοια προκείμενα, θὰν ᾔηται ἀρμοδιώτερο νὰ βάλλωμ' ἐμπρός μας πρόσωπα τοῦ ἀδυνατωτέρου γένους, γυναῖκες.

Τοὺς τρεῖς δὲ τούτους ὁμοιόμορφους, ἀλλὰ διαφορετικούς χαραχτήρας, τοὺς βλέπουμε περισσότερο πραγματωμένους εἰς μίαν περίστασιν τὴν σπουδαιότερην τῆς ζωῆς. εἰς τὴν ὕστερην ἀσθένειαν τοῦ συζήγου.

Ἡ εὐαίσθητη γυναῖκα νοσηλεύει τὸν ἀνδρατης, καὶ κάθεται στὸ προσκέφαλό του εἰς τὴν σιγμὴ τῆς ἀγωνίας του, μὲ τὴ θλίψη κρυμμένη μέσ' στήν ψυχῆτης· χωρὶς νὰ λείψῃ σὲ τίποτε εἰς τὸν ἀνδρατης. Ὅταν τὸν ἰδῇ ἀποθαμένον, τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα τῆς λύ-

πηςτης εἶναι σχετικῶς μέτρια· ἐνῷ μέσατης ἔχει ὄλον ἐκεῖνον τὸν σπαραχτικὸν πόνον ἀποῦ φθείρει τὴν ὑπαρξήντης.

Ἡ γυναῖκα τούτῃ λυπεῖται ὅτι χάνει τὸ σύντροφοῦτης.

Ἡ ἀδυνάτου χαραχτῆρος γυναῖκα, χάνει κάθε ἐνεργητικότητα σὲ περίσταση χρείας. Ὁ κίνδυνος τοῦ συζήγουτης τὴν καταβάλλει, καὶ τὴν κατασταίνει ἀνίκανην νὰν τὸν βοηθήσῃ. Τραβιέται, στὴν ἄλλην ἄκρη τοῦ σπητιοῦ, ὅπου ἀγωνιᾷ κ' ἐκεῖνη μὲ σπασμούς, ὑστερισμούς, λειποθυμίες, καὶ τὰ παρόμοια· ὥστε νὰ μοιράζῃ τοὺς νοσηλεύοντας ἄλλους, μεταξὺ τοῦ πάσχοντος καὶ τοῦ ἑαυτοῦτης.

Ἡ γυναῖκα τούτῃ λυπεῖται ὅτι χάνει τὸν προστάτητης.

Ἡ προσποιούμενη εὐαισθησίαν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, διαρκούσης τῆς ἀσθενείας τοῦ νοσηλευομένου ἐδικοῦτης, ἐκατέγινε εἰς τὸ νὰ βάλλῃ ναταμέρος καὶ νὰ φυλάξῃ ὡς ἰδιαίτερον ἐδικόντης, ὅσα περισσότερα ἀπὸ τὰ ἐνυπάρχοντα. Ἐνῷ, ἂν ἡ ἀσθένειά ᾗναι κάπως κολητική, δὲν ἐχθέτεται παράπολυ στὴν κονταχιανότητα τοῦ ἀρρώστου. Ἐπιφυλάττεται ὁμως διὰ ὅταν ἰδῇ ἀποθαμένον τὸν ἐδικόντης νὰ κάμῃ τὸ χρέοστης. Τότε οἱ ὑστερισμοί, ἡ λειποθυμίες, ἡ φωνές καὶ ἡ μάνιτες εἶναι πλήθειες. « Ἀφῆτεμε νὰ πέσω ἀπὸ τὸ παράθυρο. » ἐνῷ κανεὶς δὲν τὴν ἐμποδίζει.

Ἡ γυναῖκα τούτῃ θέλει νὰ κάμῃ νὰν τὴ θαυμάσουνε· καὶ πραγματικῶς τὴ θαυμάζουνε, οἱ ἀνόητοι διὰ τὴ νομιζομένη εὐαισθησίατης, καὶ οἱ νοήμονες διὰ τὴν ἐπιτυχῇ προσποίησήτης.

Ὁ πρῶτος χαραχτῆρας εἶναι ἀξιότιμος. Ὁ δεύτερος εὐκαταφρόνητος. Ὁ τρίτος συχαντερός καὶ ἀπρόπαιος.

13^{ος} Ἡ Ὑπηρέτρια

Δὲν ἀμφιβállω ὅτι ἂν ἡ ὑπηρέτριάμας ἦτανε φιλολόγα, ἤθελε ἔξαναλέει πολλὰς φορές μέσα στὴν ἡμέρα τὸ «ὡς ἀργαλαῶν πρᾶγμ' ἐστίν, ὦ Ζεῦ καὶ Θεοί, δούλην γενέσθαι παραφρονούντων δεσποτῶν. »

Ἡ καυμένη ! Ὑποχρεωμένη ἀπὸ τὴν ἀνοησίαμας, ἔξαφριάζει τὸ κρέας, καὶ πετάει τὴν ἀφριά, ποῦ εἶναι ἡ οὐσία καὶ τὸ καλῆτερο τοῦ κρέατος.

Ἐαραχινιάζει· ἐπειδὴ ἡ ἰδιοτροπίαμας ἀπαιτεῖ ἀπὸ αὐτὴν ὡς καὶ τοῦτο ! Ἀλλ' εἶναι τούτῃ ἀκατανόητη ἰδιοτροπίαμας· ἐπειδὴ ἡ ἀράχνες δὲν ἐνοχλοῦν κανέναν.

Τὴ θέλουμε νὰ σαρώνη ὀπίσω ἀπὸ τὰς πόρτες· ἐνῶ τὰ φυλλόπορτα σκεπάζουνε, καὶ ἡ ἀσαρωσιὰ ἐκείνη δὲ φαίνεται. Καὶ θέλουμε νὰ σαρώνη καὶ ἀπου ἀτου στὰ ταυλιὰ, καὶ εἰς τὰς καθῆκλες ! . . . .

Μὰ ἐκεῖνο ποῦ περισσότερον τὴ σταυρώνει εἶναι ποῦ τὴν ἀναγκάζουμε νὰ φυλάῃ παστρεμένα τ' ἀγγεῖα τοῦ μαγεριοῦ· ἐνῶ αὔριο πάλε θὰ ματαχρισθοῦνε μὲ τὰ ἴδια φαγόσιμα, ἢ μὲ ἄλλα ὅμοια.

Τῆς δίνουμε δὲ ὕλην νὰ γελάῃ μ' ἐμᾶς, ὅταν παραπονούμεθα ὅτι τὰ ποτήρια ποῦ φέρνει στὸ τραπέζι, ἔχουνε μέσα κι' ὄξου τὸν τύπον τῶν ὅλων δαχτύλωντης.

Ἡ ἰδιοτροπίαςμας φθάνουνε σὲ τόσο, ὥστε νὰ θέλωμε τὸ μεσάλι ἴσια βαλμένο ἀπάνου στὸ Τραπέζι ! Ὅσα νὰ ἔκανε διαφορὰ στὸ φαγητὸ ἂν ἡ μία ἄκρη τοῦ μεσαλιοῦ ἤθελ' εἶναι ἀπάνου στὸ Τραπέζι, καὶ ἡ ἄλλες τρεῖς νὰ κρέμονται κάτω !

Θυμώνει, καὶ μὲ δίκῃ, κάθε ποῦ ἀνανογηώμασθε πῶς μᾶς κλέφτει· μὸλον ὅποῦ δὲ ἴμιλοῦμε. Ἐπειδὴ ἡ ἀνανόησής μας τὴν δυσαρεστεῖ, καὶ ἡ προφύλαξις ὅποῦ τότε κάνουμε τὴν προσβάλλουνε. Καχιώνει ἀκολούθως ἀσχημομιλεῖ, καὶ φοβερίζει νὰ φύγῃ.

Ἀλλὰ, ὅποιο σκάνδαλο διὰ αὐτὴν ὅταν τὸ τετραδοπαράσκειο τρῶμε κρέας! Εἶναι βέβαια εἰς μέρος ἁμαρτία ἰδικήτης νὰ ὑπηρετῇ τέτοιους ἀφεντάδες. Καὶ μόνον τῆς εἶναι κάποια ἑξαλάφροση στὴ συνειδησῆ-της ἢ περὶ τούτου συμβουλὲς τοῦ πνευματικοῦ της.

Εὐχαριστεῖται ὅμως ὅποῦ τὴν ἀνέχομάσθε κάθε ποῦ μᾶς λέει ψέμματα, ἀναγνωρίζοντες εἰς αὐτὴν τὸ δουλικὸν ἐκεῖνο δικαίωμα.

Ἄλλως, ἡ ὑπὲρ τριάμας τσακύνει, χύνει, σκορπᾷ, καὶ καταχρᾶται ὅλα ὅσα στὴ διάθεσής της, ἐπειδὴ τὸ πρᾶμμα δὲν εἶναι ἰδικότης, καὶ δὲν τῆς στιχίζει οὔτε κόπο οὔτε χρήματα. Τοῦτο δὲ τῆς γένεται ἀσύμφορῃ ἔξις. ἐπειδὴ ἂν μιὰν ἡμέρα ἴπανδρευθῇ καὶ βάλῃ ἀπάνου σπῆτι ἰδικότης, παρεχτῶς τῆς οἰκονομικῆς της ζημίας, θὰ χαίρεται καὶ ξυλοκοπήματα ἄφθονα ἀπὸ τὸν δυσαρεστοῦμενον ἄνδρα της.

Ἡ ὑπὲρ τρία εἶναι τὸ ὑπεράριθμον ἐκεῖνο μέλος τῆς οἰκογενείας, ὅποῦ κάμνει τοὺς Κυρίους Κυρίους. Ὅσῃν περισσότερην ἀθροπιά ἔχει τὸ ἄτομο τοῦτο, τόσο περσσότερο ἡ οἰκογένεια εὐημερεῖ καὶ φαντάζει. Βεβαίως, μία ὑπὲρ τρία καθὼς πρέπει, ἀναβιδάζει τὴν οἰκογένειαν ἐνῶ ἄλλῃ διαφορετικῇ τὴν καταβιδάζει.

Σ. Κ. Διακρίνονται κατὰ τι ἀπὸ τὰς ἐδικέμας, ἡ ὑπὲρ τρία καὶ ὑπὲρ τρις τῶν Ἀθηνῶν. Τοῦτοι ἔχουν διπλὸ τὸ ἔργον· ὁ ὑπὲρ τρις, ἐνῶ ὑπηρετεῖ στὸ σπῆτι, εἶναι καὶ φοιτητῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Ἔτσι, στὸ τέλος, βγαίνει ἀπὸ τ' ἀφεντικάτου Διδάχτωρ ἀμφοτέρων τῶν Ἐπιστημῶν. Ἡ δὲ ὑπὲρ τρία, τὴν ἡμέρᾳ ὑπηρετεῖ τὴν οἰκογένειαν, καὶ τὴ νύχτα τὴν κοινωνίαν . . . . εἰς τὸ ἴδιο σπῆτι.

14^{ος} Ὁ Δοκησίσσοφος

Ὁ δοκησίσσοφος ἔλαβε ἀπὸ τῆ φύση τὸ χάρισμα τοῦ νὰ ἔχῃ μεγάλην ιδέαν διὰ τὸν ἑαυτόν του, διὰ τὰς γνώσεις του. Ὁ δὲ τοιοῦτος καὶ ζῇ μέγας μετὰ τὴ φαντασία του, ἕως οὔτου ἢ περιστάσεις τοῦ τὸ ἐπιτρέπουνε, ἕως οὔτου ἀπαντήματα μετὰ ἀνυπομονοῦς δὲν τὸν ἐχέτουνε σὲ δυσάρεστα ξεγελάσματα.

Καλὰ γεμάτος ἀπὸ τὴν ιδέαν του, καὶ συνηθισμένος ἀκολούθως νὰ μιλῇ ὡς ἀπὸ καθέδρας διὰ πράγματα τοῦ κάπως ἐννοεῖ, ξεθαρρεύει ἀγάλλει-γάλλει, καὶ ἀπλώνεται νὰ φλυαρῇ μετὰ τὸν ἴδιον διδαχτικὸν τρόπον, καὶ διὰ πράγματα εἰς τὰ ὅποια δὲν ἔχει διόλου γνώριση.

Ὅτι δὲ ἡ μεγάλη ιδέα τοῦ ἑαυτοῦ του φυσικῶς τῷ λόγῳ τότε φέρνει στὴ φλυαρία, εὐκόλως ἤμπορεῖ νὰ ἐννοηθῇ· ἐπειδὴ, ἀφοῦ ἐφθασε νὰ πείσῃ τὸν ἑαυτόν του ὅτι εἶναι κάτοχος μιᾶς σπανίας νοημοσύνης, μιᾶς σωστότητος κρίσεως ἀλανθάστου, ἐνὸς πνεύματος ὁποῦ ἀπὸ ἡλίγῳ ἐννοεῖ πολὺ, ... ἀπὸ τότε δὲν ἀμφιβάλλει πλέον ὅτι τὸν φθάνει ν' ἀπαντήθῃκε κάποιου καὶ νὰ ὁμίλῃ μετὰ τὸν Ἀραγγό, διὰ νὰ ἴμωρῃ νὰ ἐξηγῇ τὰς περιοδίες τῶν κομήτων· νὰ ἐχαιρετήθῃκε μετὰ τὸν Βίσμαρκ, διὰ νὰ ἴμωρῃ νὰ ἀποφθεγγεταὶ στὰ πολιτικά· νὰ ἐπισκέφθῃκε τὸ Παρίσι, διὰ νὰ ἐξευγενίσθῃκε· νὰ ἴδῃ τὴ Σμύρνη, διὰ νὰ γνωρίξῃ τὴν Ἀσίαν· ὅτι ἔχει γνῶσεις ἀνώτερες ἀπὸ τοὺς ἄλλους· ὅτι ἀκολούθως εἶναι ἄνθρωπος μετὰ βάρος· καὶ ἔτσι,

ἐκεῖ κοντᾷ σοφὸς καὶ ἀλάνθαστος νὰ νομίζῃ ὅτι ἔμπο-
ρεῖ νὰ ἴμῃ ἀπὸ καθέδρας διὰ κάθε πρᾶγμα.

Εἰς τὴν διεξαγωγὴν ὅμως τῆς δοκησιοφίαςτου,
ἀπαντᾷ κάθε τόσο χάσματα εἰς τὰ ὅποια καὶ αὐτήτου
ἡ οἴησις πρέπει νὰ σταματήσῃ. Φιλονικῶντας τότε μὲ
ἄλλους, καὶ ἀντιπαθῶντας νὰ ὁμολογήσῃ ἀμάθειαν,
ἐμψοκινδυνεύει νὰ περάσῃ τὸ χάσμα διὰ πηδύματος,
εἰς ἀλόποιον ἐνδέχεται καὶ νὰ πέσῃ μέσα.

« Ναι, Κύριε Χ., ἀλλὰ σεῖς βέβαια θὰ γνωρίζετε
μὲ πόσῃ ἐπιτυχίᾳ ὁ Dnieper καταπολεμεῖ αὐτὰ τὰ
ὅποια πρεσβεύετε. »

« Α, τὸν Dnieper ἐγὼ τὸν ἐδιάβασα ἀπ' ἀρχῆς ἕως
τέλους· ἀλλὰ τὰ ἐπιχειρήματά του εἶναι σαθρά. »

« Ἐχετε ὑπομονήν, Β. Χ., ἀλλὰ ὁ Dnieper δὲν
εἶναι συγγραφεὺς. Εἶναι ποταμὸς εἰς τὴν Ῥωσίαν. »

Καὶ ἰδοὺ ὁ δοκησίσοφος εἰς τὴν ξυλόγατα! . . . .

13ος Ὁ Δοκησίχρηστος

Ὁ δοκησίχριστος νομίζει νὰ ἦναι χριστιανὸς, καθὼς
ὁ δοκησίσοφος νομίζει νὰ ἦναι σοφός.

Νομίζει τῇ θρησκείᾳ τοῦ Χριστοῦ νὰ συνίσταται σ'
ἐκεῖνα τὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα μέσα στὰ ὅποια ἐγεννή-
θηκε, καὶ τὰ ὅποια μόνον γνωρίζει ὡς θρησκείαν. Περὶ
ἡθικῆς μορφώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελούσης τὴν
θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ, δὲν ἔχει διόλου ἰδέαν.

Ὁ δοκησίχριστος τοῦτος εἶναι αὐστηρᾶ προσκελη-
μένος εἰς τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα τῆς θρησκείας.

Δὲν λείπει ποτὲ ἀπὸ τὴν ἐκκλησιάτου. Βαστάει τὲς σαρακοστὲς. Κάνει τὸ σταυρότου πρῶτα καὶ ἔπειτα στὸ τραπέζι. Ξεμολογῆται καὶ μεταλαβαίνει. Ἐορτάζει τοὺς Ἀγίους. Καὶ πονηγυρίζει τὸν Ἅγιο τοῦ ὀνόματόςτου.

Πληρώνει καὶ ἐκεῖνος τὸ μερτικότου διὰ νὰ γένευν ἀσημένοι οἱ χαρτοὶ τοῦ Εὐαγγελίου τῆς ἐκκλησιᾶςτου· μῶλον ὅπου τὸ Εὐαγγέλιο δὲν τὸ ἐδιάβασε, καὶ δὲν τὸ διαβάζει ποτέτου· ἀλλὰ τοῦ χρηστημεύει διὰ νὰ ἀφορκίζει στὰ Δικαστήρια ἀπάνου σ' ἐδαῦτο. Τὴν ἀφορκίαν ὁμως τὴν κάνει ἐν καλῇ πίστει, καὶ μετὰ παρῶρησίας ἀκατακρίτου, ἐπειδὴ βλέπει καὶ τοὺς παπάδεςτου, ποῦ τὴν κάμνουν.

Μισεῖ καὶ καταφρονεῖ μ' ἐπίδειξιν, μὲ αὐθάδειαν, καὶ ἐν ὅλῃ πεποιθήσει ὅτι κάνει καλᾶ. Ὅλους ὅσους δὲν κάνουνε ἄλλο τόσο. Θεωρεῖ τὴ θρησκεία 'σὰν πρᾶγμα 'δικότου. Καὶ προσβάλλεται ἂν οἱ ἄλλοι δὲν συμμερίζονται τὸν σεβασμόντου διὰ τὴν θρησκείαντου ἐκείνην, τὴν ὁποίαν θεωρεῖ ὡς χρεωστικὴν καὶ διὰ τοὺς ἄλλους.

Εἶναι δὲ ἀξιοσημεῖοτον ὅτι ἡ παραφροσύνη τούτη, ποῦ ὀλοχρονὶς ὑποθάλπεται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ δοκησίχριστου, εἰς τὲς λεγόμενες σαρακοστὲς αὐξάνει θαυμασίως μέσ' στὴν ψυχὴτου, καὶ μάλιστα τὴ λεγόμενη Μεγάλῃ Σαρακοστῇ, ποῦ τότε φθάνει στὸν βαθμὸν τῆς παραφροσύνης.

Τὴ Μεγάλῃ Σαρακοστῇ, μὲ ἀνάθεμα τυπομένο στὰ βιβλία τῆς ἐκκλησιᾶςτου, ὁ δοκησίχριστος ἀναθεματίζει πανηγυρικῶς ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὅλο τὸ ἀνθρώπινο γένος, ζῶντας καὶ ἀποθαμένους! . . . . Εἶναι τότε ποῦ ἡ χολήτου χύνεται μέσ' 'στὸ αἷματου. Ἡ καρδιάτου βάφει. Τὸ μῖσος τοῦ χτυπάει τὰ λογικά·

καὶ λυσσιάζει ποῦ ἢ ἐνεστῶσα πρόοδος τῆς κοινωνίας
δὲν τοῦ ἐπιτρέπει νὰ ξεθυμάνῃ ἀπάνου στοὺς ἀνόμοι-
οῦς του.

Ἐντοσοῦτω ὁ δοκησίχριστος ἔχει τὴν ιδέα καὶ τὴν
οἶησιν πῶς εἶναι καλὸς χριστιανὸς· καὶ τὸ πιστεύει μὲ
τὰ σωστά του· ἐπειδὴ τοῦ λείπει ἐξολοκλήρου ἀπὸ τὴν
ψυχῆν του ἡ αἴσθησις τῆς ἠθικότητος τῆς χριστιανικῆς
θρησκείας.

Ὁ δοκησίχριστος τοῦτος, οὔτε ἐννοεῖ, οὔτε θέλει
νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ ἔχει ἑνὴν
ἠθικὸν σκοπὸν, τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἠθικοποιήσῃ τὸν
ἄνθρωπον, καὶ νὰ τὸν κάμῃ ἠθικῶς καλῆτερον· ὅτι
ὁ σκοπὸς τοῦτος εἶναι ἡ οὐσία τῆς χριστιανικῆς θρησ-
κειας· καὶ ὅτι ἐπομένως τὰ ἐχτελούμενα ἀπὸ αὐτὸν
θρησκευτικὰ τυπικά, εἶναι σημεῖα πρᾶγματος τὸ ὁ-
ποῖον εἰς αὐτὸν δὲν ὑπάρχει.

Ὁ δοκησίχριστος τοῦτος εὐχαριστεῖται καὶ ἐπανα-
παύεται σ' ἐκεῖνα τ' ἀσήμαντα σημεῖα τῆς ἀπάτης του,
καὶ ζῇ χτήνος οἰηματικόν, κάμνοντας τὴν ἐνόχλησιν
τῶν νοημόνων-τιμίων, καὶ τὸ μέγα ἐμπόδιον τῆς γρί-
γορης προόδου τῆς ἀνθρωπότητος.

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς δοκησίχριστους τούτους, καθόλα
μιαροὶ ἄνθρωποι, δι᾽ ἐσχυρίζονται παρρησίᾳ ὅτι, κάθε
ἀνοσιούργημα ἔμπορεῖ νὰ συνυπάρξῃ με τὴ θρησκείαν·
ἐπειδὴ λέγουν, ἄλλο εἶναι τὸ πίστη, καὶ
ἄλλο τὸ τέχνη! . . .

16^{ος} Ὁ ἐν καλῇ πίστει

ἀπατημένος θρῆσκος

Ἡ ἀπάτη δὲν εἶναι διόλου δυσάρεστη. Δυσάρεστον εἶναι τὸ ξεσκέπασμά της.

Ἰδέτε τὸν θρῆσκον· μὲ πόσῃν εὐχαρίστησιν κάνει κάποιου θρησκευτικὰ ἔθιμα, ποῦ τὰ νομίζει θρησκευίαν, καὶ πιστεύει πῶς θὰν τότε σώσουνε· ἡ σαρκωστικότητος, τὸ πάσχαιτο, τὰ τετραδοπαράσκευάτου, τ' ἀρτσιβούρτσιατου, τὰ ξεμολοήματα καὶ μεταλαβήματα, ἡ γονατοκκλησιῆς καὶ ἡ σταύρωσες, οἱ χαιρετισμοὶ καὶ τὰ δώδεκα Εὐαγγέλια, τὰ ὁληνύχτια, οἱ θρόνοι . . . . . τὸν γεμίζουν ἐλπίδες, καὶ τὸν εὐτυχίζουνε.

Ἡ ἐκκλησιάτου! τὸ δευτερότου ἐκεῖνο πατρογονικὸ οἶκημα! Ὅπου πηγαίνει καὶ βρίσκει ἐκεῖ συναγμένους τοὺς συνάδελφούς του! . . . . τοὺς ὁμόπιστοὺς του! . . . . Πόσῃ ἀγαλίσσῃ δι' αὐτὸν νὰ στοχάζεται πῶς ὅλοι ἐκεῖνοι πιστεύουν ὅ,τι πιστεύει καὶ αὐτὸς, καὶ πῶς ὅλοι ἐκεῖνοι εἶναι ὅσαν τόσα ἀντίτυπα ἐδικάτου! . . . . Ἡ ψυχὴ του πολλαπλασιάζεται εἰς στὲς ψυχέστους. Ἡ πεποίθησέτου στερεώνονται στὲς ἰδικέστους πεποίθησες. Μία ἐκχυση ἀμοιβαιότητος τὸν ἀδελφοπιτώνει μὲ ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὄντα, μὲ τὰ ὅποια, ῥηθῆτω ἐν παρόδῳ δὲν ἔχει ἄλλῃν συμπαθειὰκὴν σχέσῃν ἀπὸ ἐκείνην τῆς ὁμοιολατρείας. Τοῦ θρῆσκου τούτου βγάλτου τὸν καταράχτη τῆς ἀπάτης

17^{ος} Ὁ Καινοτόμος

Ὁ καινοτόμος εἶναι ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ· στελλόμενος κάθε τόσο ἀπὸ τὸν Θεὸν μ' ἐντολὴν νὰ ἔξυπνᾷ τὸν Κόσμον ἀπὸ τὸν λίθαργον εἰς τὸν ὅποτον συνειθεῖ νὰ πέφτῃ· νὰν τόνε πλένῃ ἀπὸ τὴ νέκρα τῆς πεπαλαιομένης στασιμότητόςτου, καὶ νὰν τόνε σπρώχνῃ εἰς τὰ περαιτέρω ἀξιοπρεπέστερα.

Νοήμων, εὐσυνείδητος, θαρράλέος, εἰς τὴν παρουσίαν τῶν στραβῶν τῆς κοινωνίας δυσαρεστεῖται, καὶ παρρησία κατακρένει. Ἐπιπληττόμενος διὰ τοῦτο ἀπὸ τοὺς ἀνοήτους καὶ ἀπὸ τοὺς πλάνους, ἐρεθίζεται καὶ ἀποστομώνει. Καταδιωκόμενος ἔπειτα, ἐξεγείρεται. Στενοχωρούμενος, μεγαλώνει, χτυπᾷ, θραύει. Ὁ καινοτόμος ἐμφορεῖται ἀπὸ θεῖαν ὀργὴν, καὶ δὲν ὑποχωρεῖ παρά εἰς τὴν ἀνωτέραν ἀγρίαν δύναμιν.

Παρουσιαζόμενος, εἶναι ἔτοιμος νὰ ἀπαντήσῃ ὅλα τὰ ἐνάντια. Τὰ ὑπόδια, τὰ προσκόμματα, ποῦ τοῦ γένονται ἀπὸ τοὺς πλάνους, εἶναι ἄχυρα ριμένα εἰς τὴ φωτιάτου. Καὶ ρίπτεται ἀπροφυλάχτως εἰς τὴν πάλῃ κατὰ τῆς Πλάνης, ἀποβλέποντας εἰς τὰς κοινωφελεῖς καινοτομίας τὰς ὁποίας ἐπιδιώκει.

Εἶναι ἀμέριμνος καὶ τοῦτος διὰ τὰς ἰδιαιτέρας ὑπόθεσέςτου· καὶ εἶναι αὐταπάρνητος, ἐπειδὴ θυσιάζει τὰ συμφέροντάτου, ὅλα, καὶ ὅλα τὰ γλυκύτερα αἰσθήματα τῆς ψυχῆςτου, εἰς τὸν ἐνάρετον σκοπόντου.

Πλάνοι φίλτατοι, εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ τοι-

ούτου, γυρίζετε καὶ σεῖς τὰ ὀπίσθιά σας, ὡς ὁ γαῖ-
δαρος τὰ γυρίζει στὴν καταιγίδα, καὶ σιωπᾶτε,
σιωπᾶτε, σιωπᾶτε. Ἐπειδὴ τούτῃ μόνῃ ἢ ταχτικῇ,
τούτῃ ἢ τρισυπόστατῃ, σιωπήσας, ἡμπορεῖ νὰ σὰς
κάμῃ κάπως ν' ἀνθέξετε στὴν καταιγίδα τοῦ καινοτόμου.

Ἔως τώρα ἴλιγον καιρὸν ἡ λέξις καινοτόμος
ἐσυωνυμοῦσε μὲ τὴ λέξις ἀνόσιος· καὶ ὁ καινο-
τόμος ἐθεωρεῖτο ὡς τοιοῦτος. Καὶ ὁμως, καινοτόμος
θὰ ᾖ πῇ ἄνθρωπος· καὶ ἄνθρωπος θὰ ᾖ πῇ καινοτόμος.

Τὸ προσὸν τοῦτο τῆς καινοτομίας εἶναι ἐ εἶνο ποῦ
οὐσιωδῶς ξεχωρίζει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὰ χτήνη. Τὴν
καινοτομίαν ἔβαλεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον ὡς κύ-
ριον ξεχωριστικὸν τῆς ἀθροπιᾶς του. Εἰς ὅλα τ' ἄλλα
ζῶα ὁ Θεὸς ἔθεσε γραμμὰς ἀνυπέρβατες, ἀπὸ τὰς ὁ-
ποῖαις δὲν ἡμποροῦνε νὰ ἐβγουνε. Τὰ μουλάρια μας
σήμερα εἶναι ὅποια ἦτανε καὶ στὸν καιρὸν τοῦ Ἀδὰμ·
καὶ οἱ βάθρακες τοῦ Ἀδὰμ ἦσαν τότε ὅποιοι σήμερα
οἱ ἐδικοί μας. Ὁ μόνος ἄνθρωπος ἐκαινοτόμησε πάν-
τοτε καὶ ἐδιαφόρεψε· ἐπειδὴ ἡ καινοτομία εἶναι στὴν
φύσιν τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἡ στασιμότης εἶναι στὴν
φύσιν τῶν λοιπῶν ἄλλων ζώων. (1).

Ἡ καινοτομία εἶναι προορισμένη ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς
τὸν ἄνθρωπον, ὡς μέσον τελειοποιήσεώς του· καὶ ὁ
καινοτόμος εἶναι ὁ κατεξοχὴν ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ.

Μωροὶ ὑπέρμαχοι τῆς στασιμότητος, φονεύετε ἂν
θέλετε τὸν καινοτόμον· ἀλλὰ νὰ ἔξεύρετε ὅτι ὁ φό-
νος τοῦ καινοτόμου εἶναι ἡ ἐγκαινίασις τῶν ἀρχῶν του.
Πειστικῇ διὰ σὰς ἀπόδειξιν ὁ φόνος τοῦ καινοτόμου
Ἰησοῦ.

---

(1) Δὲν εἶμαι ἀκόλουθος τοῦ Darwin.

18^{ος} Ὁ Θρησκευτικὸς Μάρτυρας

Ὁ θρησκευτικὸς τοῦτος μάρτυρας, βάνει στὴν ψυχῇν του σκοπὸν, τὴν ἀναγέννησιν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς θρησκείας.

Ὅταν δὲν ἀπατᾶται στὲς δοξασίες του, ὥστε νὰ διαδίδῃ δεισιδαιμονίες καὶ πρόληψεις, ἀλλὰ κηρύττει ὑγιεῖς κοινωνικὰς ἀρχάς, εἶναι τότε ὁ εὐεργέτης τῆς ἀνθρωπότητος.

Κηρύττει τὲς ψυχοσωτήριες πεποιθήσεις του ἀφόθως, ἀν καὶ ἐναντίες εἰς τὰ κοσμικὰ μικροσυμφέροντα τῶν πλάνων, καὶ τὴν ἀνοησίαν τῶν πλανεμένων· ρίψοκινδυνεύοντας ἔτι μὲ γενναιότητα καὶ τὴν ὑπαρξήν του τὴν ἴδια μεταξὺ Σκύλλης καὶ Χάρυβδος.

Ὁ μάρτυρας τοῦτος θρησκευτικῶν πεποιθήσεων, εἶναι ἠθικὸς φιλόσοφος ὄχι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἠθικὸς ἥρωας. Οἱ καταδιωγμοὶ καὶ τὰ θάνατα τὰ ὅποια ἀκλόνητος ὑποφέρει, εἶναι δοκημασίες εἰς τὲς ὁποῖες ἡ ἀτάραχη ἐπιμονὴ καὶ ὑπομονή του δείχνουν τὸ μέγεθος τῶν πεποιθήσεών του. Εἰς τὰ φρονήματα τοῦ ἀνθρώπου τούτου εἶναι ὕψος ὅπου ἐπιβάλλει.

Βεβαίως, τὸ ὕψος τῶν φρονημάτων του τοῦ δίνει μεγαλοπρέπειαν, σεβασμιότητα, εὐγένειαν, ἀγαθότητα. Ὁ τοιοῦτος εἶναι ἐξοχος διαβάτης ἀνάμεσός μας, καὶ σκοπεύει ἄλλην ἀνωτέραν ὑπαρξήν.

Ὁ θρησκευτικὸς τοῦτος μάρτυρας βρίσκει δύναμιν μεγάλην, στὴν πεποιθήσῃ του ὅτι κηρύττει τὴν ἀλήθειαν ἐκείνην ὅπου ὁ Θεὸς ἐπιβάλλει καὶ ἀκόμη στὴν

πεποιθήσῃν ὅτι διὰ τοῦ ἔργου του καὶ τῶν ὑποφερμά-
των του, γίνεται ἀρετὸς εἰς τὸν Θεόν. Ἡ πεποιθή-
σή του τοῦ δίνει δύναμιν νὰ ἐξακολουθῇ ἐδὼν κάτου
τὸ ἐπίπονον ἔργον του, στὸ τέλος τοῦ ὁποίου, προ-
σδοκεῖ ἀνοιχτοὺς τοὺς κόλπους τοῦ Θεοῦ του.

Ὁ ἄνθρωπος τοῦτος εἶναι ἡθικῶς ἀνώτερος τῶν
ἄλλων ἀνθρώπων. Εἶναι ἡθικὸς βράχος, ἐπάνω εἰς
τὸν ὁποῖον συντρίβονται ὅλες ἡ ἀνθρώπινες μα-
ταιότητες.

Βλέπει μὲ ψυχοπόνετῇ τοὺς καταδρομῆστου· σκεφ-
τόμενος ὅτι « οὐκ οἶδασι τί ποιοῦσι ». Δὲν τοὺς μέμ-
φεται διὰ τὰ πρραττόμενάτους, καὶ εὐχεταὶ εἰς αὐτοὺς
ἀνανόησιν, καὶ ἐπιστροφὴν εἰς τὴν ἀλήθειαν.

Βάθος δυσθεώρητον ἡθικοῦ ἡρωϊσμοῦ ἦτον τὸ « ἄ-
φες αὐτοὺς » μέτα στὰ φρικώδη παθήμα α τῆς σταυ-
ρώσεως.

1865 Ὁ Καλόγηρος

Ὁ μοναστηρισμὸς εἶναι μασονισμὸς. Ὁ Καλόγηρος
εἶναι Μασόνος.

Μέτα στὸν περίβολο τοῦ μοναστηριεῦτου, περι-
βάλλεται καὶ τοῦτος τῇ μασονικῇ καλογηροσύνη του,
καὶ γίνεται μέλος ἑνορχον τῆς Μοναστηρικῆς
Ἑταιρίας.

Ἐνδύνεται καθὼς ἐνδύνονται οἱ συνεταῖροί του. Θρέ-
φεται καθὼς θρέφοντ' ἐκεῖνοι· διάγει καθὼς διάγουν·
καὶ πιστεύει ὅσα καὶ ὅπως τὰ πιστεύουν καὶ οἱ
λοιποὶ συγκαλόγηροί του. Ὅρσι ὅλοι τοῦτοι, χωρὶς

τούς όποίους δέν ήθελ' εΐναι δεχτός εΐς τή Μοναστη-
ρική Λέσχῃ.

Ός Μασονία, ό Μοναστηρισμός ἔχει καί τοῦτος τό
μυστικότου. Τό μυστικό τοῦ Καλογήρου εΐναι νά
ἐξασφαλίσῃ δια-βίου τή συντήρησήτου, νά ζήσῃ
ἐν σχετικῇ ἀνέσει τήν ὅλην ζωήντου· καί, ἂν τὰ χαρ-
τιὰ λένε ἀλήθεια, νά ἀξιωθῇ ἔπειτα καί τόν Οὐράνιον
Παράδεισον.

Εἶναι ἀληθινόν ὅτι ἡ ζωῇ στά Μοναστήριαμας εἶναι
βρομοζωή, ζωῇ χτηνώδης καί ἀποτρόπαιη· ἀλλά καί
ό καλόγηρόςμας εἶναι σχεδόν πάντοτε κ' ἐκεῖνος τῆς
ὑστερης κοινωνικῆς τάξεως. Ὡστε, διὰ ὅση βρόμα
καί φτωχοφαγία ἔμπορῇ νά εἶναι στό Μοναστήρι, ό
νεοσύλεχτος εὐρίσκει ἐκεῖ-μέσα ἀνάλογον χορτασμόν,
καί εὐλογημένην ξεγνοιασιά καί ἀφροντισία.

Εὐχαριστεῖται ό καλόγηρόςμας εἰς τή ζωοτροφία-
του· ἐπειδῇ, ὡς ό ἴδιος ὁμολογεῖ, ἔχει πάντοτε ποι-
κιλίαν φαγητῶν. Ποτὲ δύο ἡμέρες ἀράδα τά ἴδια πράμ-
ματα. Ἄν ἐφῆς ἐφαι σκόρδο, σήμερα τρώει κρεμύδι,
αὔριο πράσα, τήν ἄλλη ἀλιάδα, καί τήν κυριακή
ὄσπριο.

Ὅσοι ἀπό τούτους γραμματισμένοι, καί
ξέρουν νά καππακίζουνε, διαβάζουνε τά συναξάρια,
εἰς τὰ όποια καταγοητεύονται. Δι' αὐτούς, τό ἄκρον
ἄωτον τῶν ἀνθρωπίνων ἀτενισμῶν, ήθελ' εἶναι νά
ἔχῃ κανεῖς μιὰ ἡμέρα ἓνα συναξάρι μέ θαῦματα ὀδικά-
του, καί μέ τίτλον « Ἁγίος ».

Συμβαίνει δέ κάποτε ποῦ κάποιος ἀπό τούς δυστυ-
χεῖς τούτους, κυριεύεται τόσον ἀπό τήν ιδέα τῆς ἀ-
γιωσύνης, όποῦ ἀθετεῖ τήν πραγματικῇντου ὑπαρξήν,
ἔβγαίνει ἀπό τὰ σωστάτου, καί γένεται παίγνιον τῆς
ιδέαςτου. Θέλει ν' ἀγιάσῃ, καί τό θέλει μέ ἀπόφαση.

Εἶναι τότε ποῦ ὁ πονηρὸς ἐχθρὸς τῶν ἀνθρώπων, ὁ δοξομανὴς ἐκεῖνος ἀντίθεος, ὁ ἐπισκεφτόμενος τὰς μονὰς ὡς ὁ οἰκοκύρης τὸν Ὀρνηθόνατου, ἐμπῆκε ἤδη στὸ κελί, καὶ φυσάει στὰ μυαλὰ τοῦ Καλζόγηρου . . . . Καὶ εἶναι τότε ποῦ ὑπὸ τὸ βάρος τῆς θρησκευτικῆς του φιλοδοξίας, τὸ ἔμπαίγνιο τοῦτο τοῦ Πειρασμοῦ γομπιάζει καχεχτεῖ, σοβαροῦται, καὶ δίνει στὸν ἑαυτόν του ἀέρα ταπεινῆς μεγάλης-ιδέας ! . . . .

Οἱ ἀπόγονοι μιὰ ἡμέρα θὰν τὸν προσκυνήσουνε, προσφέροντες εἰς τὸ λείψανό του θυμιάματα, καὶ πανηγυρίζοντες τὸ ὄνομά του ! . . . .

Ἦδη βλέπει μὲ τὴν ἀρρώστημένη φαντασίαν του τὰς γυναικοῦλες τοῦ μέλλοντος νὰ τρέχουνε στὴν καθέδρα του, ποιά μὲ κερί-λαμπάδα, ποιά μὲ λάδι γιὰ τὸ καντίλιτου, ποιά μὲ λιθάνι, καὶ ποιά μὲ ἄλλα.

Ἄλλες πάλε νὰ ἔρχονται ἔξυπόλητες ὁχτὴ χώρα, τᾶμμα κ' ἐκεῖνο γιὰ τὸ παιδίτους . . . . Οἱ παπάδες ν' ἀνοίγουν τὴν ἀσημένια κάσα του, καὶ ἐπὶ πληρωμῇ νὰν τότε δείχνουνε σὲ προσκυνητάδες καὶ προσκυνήτριες ! . . . .

Κοντσὰ δουλειὰ ν' ἀγιάση κανεῖς, καὶ ν' ἀξιωθῇ τιμὲς τέτοιες !

Ἄμποτε τὰ χλεῖθρα τοῦτα τῆς πονηρίας, τῆς βλακίας, τῆς ἀποχτηνώσεως, νὰ μὴ φθάσουν τὸν σημοτινὸν εἰκοστὸν αἰῶνα. Οἱ ἄνθρωποι τότε νὰ φιλοτιμῶνται ἀλλέως. Καὶ ἡ γυναικοῦλες, νοημονέστερες ἀπ' ὅ,τι εἶναι σήμερα, νὰ μεταχειρίζονται καλῆτερα τὸν καιρότους, τὰ χρήματάτους, καὶ τὴν ἀθροπιάτους.

26^{ος} Ὁ Τακουναῖς

τῶν Διαμαρτυρομένων.

Ὁ διαμαρτυρόμενος ἔξαναφέρνοντας εἰς τὸν ἑαυ-
τόντου τὸν χριστιανισμὸν τῶν πρώτων αἰώνων, ἐξα-
νάγινε χριστιανὸς, ὡς ἦτον ὁ χριστιανὸς τοῦ καιροῦ
ἐκείνου. Ὡς τὸν τότε νεόφυτον χριστιανὸν, γνωρίζει
καὶ τοῦτος τὰ τῆς ὁρησκειᾶς του, καὶ εἶναι ἐν γνώσει-
του ποῦ πιστεύει· κατ' ἀντίθεσιν τοῦ Καθολικοῦ πα-
τρός του, καὶ τοῦ Ὁρθοδόξου θείου του, οἱ ὁποῖοι πι-
στεύουνε ἀπάνου στὴ διαβεβαίωσιν τοῦ παπᾶτους, ὅστις
καὶ αὐτὸς δὲν γνωρίζει τίποτε.

Ἀλλὰ, ἀναγεννημένος εἰς τὴν πίστην, εἶναι-πλέον
νεόφυτος καὶ ἐνθουσιώδης, καὶ κατὰ φυσικὸν λόγον
σπρώχνεται εἰς τὰ ἄκρα Ἐτσι, καὶ μεταξὺ τῶν Δια-
μαρτυρομένων, ἔξεφυτρώνει κάποτε καὶ σ' αὐτοὺς ὁ
τακουναῖς.

Ὁ τακουναῖς ὅθεν τῶν Διαμαρτυρομένων μὴν ἄρ-
κούμενος, εἰς τὸ νὰ διάγῃ σύμφωνα μὲ τὴν ἡθι-
κὴν τοῦ Εὐαγγελίου, σπρώχνεται εἰς τὰ περαιτέρω,
ἀποχωρίζεται ἀπ' ὅ,τι δὲν εἶναι ὁρησκειά, καὶ χτίζε-
ται μέσα στὴ ὁρησκειά, γενόμενος σὲ κάποιον τρόπον
ἡθικὸς στηλήτης.

Δὲν πηγαίνει σὲ χοροὺς, ἐπειδὴ οἱ χοροὶ δὲν εἶναι
ὁρησκειά. Δὲν πηγαίνει σὲ θεάτρα, ἐπειδὴ στὰ θεάτρα
δὲν διαβάζουμε οὔτε τὴν Παλαιά, οὔτε τὴ Νέα Δια-
θήκη. Ἀπομονώνεται μέσα στὴ ὁρησκειά του, τὴν κάνει

μονοϊδέατου, ζῇ μ' αὐτὴν καὶ δι' αὐτὴν, δὲν ἐχτιμᾷ παρὰ αὐτὴν, ἀποφεύγει ὅ,τι δὲν εἶναι αὐτῇ, καὶ δὲν ὁμιλεῖ παρὰ δι' αὐτὴν.

Ἰερναῖς ὅλην τὴν ἡμέρα μαζύτου; Ὁλην τὴν ἡμέρα σοῦ ἰμιλεῖ γιὰ θρησκεία! Τὴν αὐγὴ θρησκεία, τὸ βράδου θρησκεία, καὶ πάντα θρησκεία! . . . . Τὸ ψυχικόσου γεμίζει θρησκεία ἰσά μάμα γάλου· καὶ ὁμως οὔτε τόσο δὲν τότε φθάνει· ὁ φρικώδης ἐκεῖνος θρησκομπήχτης ἐξακολουθεῖ νὰ σοῦ ἰμπήγη θρησκεία! . . . . Στὸ σπῆτι θρησκεία, στὸν περίπατο θρησκεία, παντοῦ θρησκεία! . . . . Τὸ ψυχικόσου δὲν χωράει ἄλλο θρησκεία, ἀλλὰ δὲν δειλιάζει, καὶ δὲ δουλιάζει, κ' ἐξακολουθεῖ νὰ σοῦ ἰμπήχνη κηάλλη!

Μὰ φίλε τακουνα! Ἰμπασμένη με τὸ παλοῦχι μέσ' στὸ ψυχικόμας ἡ θρησκεία, γίνεται ἀνυπόφερτη, καὶ τὸ ψυχικόμας θὰν τὴν ἰξεράση.

Γι' ἀγάπη τῆς θρησκείας τῆς ἰδίας, φίλε τακουνα, ἰσπλαγχγιζόσουν τὴν ὑπομονήμας, κ' ἐλευθέρωνέμας.

21^{ος} Ὁ Τακουναῖς τῶν Ὁρθοδόξων

Ὁ Τακουναῖς τῶν Ὁρθοδόξων εἶναι θετικώτερος ἀπὸ τὸν Τακουναῖ τῶν Διαμαρτηρομένων. Φερωνύμως ὀρθόδοξος, καθίζει γνωστικᾷ τὴν ὀρθοδοξίατου στὰ πραγματικώτερα· ὀρθοδοξῶν ὅ,τι, ἐκεῖνα εἶναι ὁ Μέγας-γνωστός-Θεόςτου, ἀγτιθέτως τοῦ ἀγνώστου-Θεοῦ,

τὸν ὁποῖον, καθὼ ἀγνωστον, δὲν τὸν ἔξέρει.

Ἰδοὺ ἡ οὐσία τῆς Ὁρθόδοξης Τακουνοσύνης.

Συγγενεῦει κάπως ὁ χαρακτήραστον μ' ἐκεῖνον τοῦ Θεομπάιχτη, τοῦ Δοκησίχριστου, τοῦ Ὑποκριτῆ· ἀλλ' ἔχει καὶ κάτι τι ἰδιαίτερον ἐδικότου, ποῦ τὸν ξεχωρίζει ἀπὸ τούτους. Γνωρίζεται δὲ κάποτε καὶ ἀπὸ τῆ συμπεριφοράτου.

Εἶναι παπαδάθρωπος, ἄνθρωπος τῆς ἐκκλησιᾶς· ἀλλ' ἐνταυτῷ καὶ ἄνθρωπος τοῦ συμφέροντος, καὶ κυρίως μάλιστα τοῦ συμφέροντος. Εἶναι Φιλακόλουθος, καὶ δὲ λείπει ποτὲ ἀπὸ τὸ ἐσπερινότου· ὅπου ὁμῶς τὸν ἀκολουθοῦν καὶ τὰ κοσμικὰ σχέδιάτου. Ἄν ἡ Παναγία, ἂν ὁ Θεὸς τὸν ἐβοηθοῦσε νὰν τὰ ὑπὶ-χῇ! . . . Ἡ εὐλάβειάτου εἶναι χειροπιαστή, καὶ τῇ βλέπεις πραγματωμένη στὸ σιάσιμο τοῦ προσώπουτου, στὸ κόμμα τοῦ ἐπανωφορίουτου, στὸ μακρὺ κομπολόιτου, στὸν πλάτο τῶν τακουनिῶνετου. Ἐχει δὲ χρεῖαν ἀπὸ ὅλα τοῦτα διὰ νὰ σκεπάζῃ τὴν ἐνδεχομένην πλεονεξίαντου.

Πρόσεξε καλᾶ, ἐπειδὴ ὁ Τακουναῆσμας παίζει πρόσωπο σοβαροῦ ἡθικοῦ ἀνθρώπου στήν κοινωνία. Ὡστε, ἂν εἰς τὲς ληψοδοσίεσσου μὲ αὐτὸν εὔρεθῃς ἀπατημένος, κατάπιε τὴ ζημίαν σου καὶ σιώπα· ἐπειδὴ ἡ ὑπόληψις τοῦ Τακουναῆ εἶναι-πλέον στερεωμένη καὶ ἀτράνταχτη στὸν τόπο.

Καὶ δύνεται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος τοῦ Θεοῦ νὰ διάγῃ διαφορετικᾶ ἀπὸ ὅπως θέλει ὁ Θεός; — Καὶ δὲν εἶναι φυσικώτερον νὰ ὑποτεθῇ ὅτι σὺ τὸν συκοφαντεῖς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον τοῦ Θεοῦ;

Ἔτσι, ὁ Τακουναῆσμας εἶναι ὡς ἐπὶ-τὸ-πλεῖστον πρόβατο τοῦ Διολοῦ, στήν Ὁρθόδοξον Ποίμνην.

22^{ος} Ὁ Πρέπων Ἱερεὺς

Ὁ πρέπων ἱερεὺς εἶναι ταπεινὸς ὑπηρετῆς τῆς κοινωνίας, διὰ τὰς ἠθικοθρησκευτικέσ της ἀνάγκας. Δὲν ἔχει τὴν ἀπαίτησιν ὅτι ἡ θρησκεία εἶναι πρᾶγμα ὀδικότου, περσσότερο παρ' ὅ,τι εἶναι τῶν λαϊκῶν. Δὲν ἔχει τὴν ἄλλην ἀπαίτησιν τοῦ νὰ ἐπιβάλῃ τὴ νομιζομένη ὀδικήτου θρησκεία· ἀλλὰ εἶναι ἐπαγγελματικὸς ἐνάρετος καὶ σεβάσμιος στὴν ὑπηρεσίαν.

Ἐτσι, ὁ γνήσιος τοῦτος χριστιανὸς ἱερεὺς, δὲν λείπει ποτὲ ἀπ' ὅπου εἶναι χρεία νὰ παρευρίσκηται, διὰ νὰ δίνη ἀφιλοκέρδως τὴν πνευματικὴν του βοήθειαν εἰς ἐκείνους ὅπου τὴν χρειάζονται.

Εἶναι ὁ πνευματικὸς παρήγορος τῆς ἐνορίας· καὶ τὰ παιδιὰ τῶν ἐνοριτῶν μαθαίνουν ἀπὸ τὸ στόμα του τὴν ἠθικὴν τοῦ Εὐαγγελίου.

Τὸ ἅγιον φῶς τῆς ἀληθείας ἐμβαίνει τότε εἰς τὸ σπῆτι τοῦ φτωχοῦ, καὶ τὸ παστρεύει ἀπὸ τὰς πρόληψες καὶ δεισιδαιμονίες, ὅπου ἀτιμάζουν τὴν ἀνθρωπότητα.

Στέκει προσεχτικὸς εἰς τὸν πλησίον του· καὶ, ἂν ἰδῇ μίαν ἠθικὴν ἀδυναμίαν, τρέχει εὐθὺς νὰ βοηθήσῃ τὴν ἀδύνατην ἀνθρώπινη φύσιν, μὲ ἠθικέσ του νοουθεσίες, μὲ πατρικέσ του συμβουλές, καὶ κάποτε καὶ μὲ ἀγαπημένες φιλικές ἐπίπληξες.

Ὁ ἱερεὺς τοῦτος ἐμβαίνει λυπημένος εἰς τὸ σπῆτι τοῦ χαρτοπαίχτη, τοῦ μέθυσου, τοῦ ἀσώτου, τοῦ φιλαργύρου, καὶ ἄλλων ὁμοίων, ὡς νὰ ἤθελε νὰ συλλυπηθῇ

τὴν πάσχουσαν οἰκογένειαν. Καὶ ὁμιλεῖ ἰδιαιτέρως εἰς τὸν ἔνοχον μὲ ἀγαθότητα καὶ μὲ ἀγάπην, ἀλλὰ καὶ μὲ φιλικὴν ἐπιμονήν· ἔτοιμος πάντα νὰ δεχθῇ ἀγογγύστως καὶ τὴν κακίαν του μεταχείρισιν, ἂν καὶ τοῦτο συμβῇ.

Μαθαίνει ὅτι σὲ μίαν οἰκογένειαν εἶναι ᾗ ἴσῃ σύμποια σὲ ἀνδρόγυνον; Ἐκεῖ τυχαίως τάχα γένηται συχναστὴς, καὶ ζητεῖ πάντοτε τὴν περίστασιν νὰ παρασταίῃ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἢ ὁμόνοια φέρει στὲς οἰκογένειες.

Ἔτσι, ἀπὸ μία σὲ μία ἱατρεύει πάντα τὰς ἠθικὰς ἀδυναμίας τῶν ἑνοριτῶν του, ἢ τοῦλάχιστον χύνει βάλαμον στὲς πληγὰς τῶν πασχόντων. Καὶ, κάθε ποῦ ᾗ πιτύχει νὰ μετριάσῃ ἓνα ἐλάττωμα, ἢ νὰ ἐμπνεύσῃ ἓνα καλὸ, αἰσθάνεται τὸν ἑαυτόν του εὐτυχέστερον.

Ἔτσι, κανένα ἐπάγγελμα ἐντιμώτερον, σεβασμιώτερον, ὑψηλότερον ἀπὸ ἐκεῖνο τοῦ ἱερέως.

Ἡ διαγωγὴ του τότε εἶναι ὁ γνώμων τῶν ἑνοριτῶν του· οἱ ὅποιοι θέλει τὸν βάνουν ἐμπρόστους ὡς τύπον μιμήσεως.

Ὁ κατὰ μίμησιν τοῦ Χριστοῦ ἐνάρετος καὶ εὐεργετικὸς τοῦτος ἱερεὺς, ἡμπορεῖ νὰ σταθῇ καὶ ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως τοῦ ἰδίου, βράχος ἄρριχτος καὶ ἀτάραχος· ἐπειδὴ ὁ κοινωνικὸς χαραχτῆρας τοῦ τοιοῦτου ἱερέως, εἶναι ἀνώτερος κάθε χαραχτῆρος.

23^{ος} Ὁ παπᾶς

ὁποῖος εἶναι

Ὁ παπᾶς, ὁποῖος εἶναι σήμερα, εἶναι μία εἰδεχθῆς παραμόρφωση τοῦ ιερέως.

Ἡ διαγωγή του μέσα στὰ ράσα, εἶν' ἐκεῖνη ποῦ ἤτον καὶ πρὶν τῆς μεταμφιώσεώς του. Ὁ παπᾶς τοῦτος ἐξακολουθεῖ νὰ κλέφτῃ, νὰ ψευδομαρτυρῇ, ν' ἀφορκίζῃ, νὰ ἦναι πόρνος, μέθυσος, χαρτοπαίχτης, βλάσφημος, κάποτε δὲ καὶ πλήχτης, καὶ πλαστογράφος . . . . . καὶ νὰ χάνῃ σαρακοστάδες.

Ἐχτελεῖ τὲς ἐκκλησιαστικὰς ὑπηρεσίαις κατὰ συνήθειαν, χωρὶς νὰ θάνῃ σ' αὐτὲς νόημα ἄλλο, ἐχτὸς ἐκεῖνου τῆς ἐξασκήσεως ἔργου· ἀλλὰ ἔργου ἀκαταλήπτου δι' αὐτὸν, ὡς καὶ διὰ τοὺς λοιποὺς ἐκκλησιαζομένους ἄλλους.

Εἶναι ἄνθρωπος τῆς ὑστέρας κοινωνικῆς τάξεως, εἰς τὴν ὁποίαν στρατολογεῖται ἡ παπαδουλιάμας, καὶ εἶναι κακίστης ἀνατροφῆς, κακίστης διαγωγῆς, ἀμαθέστατος, γλυδῆς, βρόμιος καὶ φιλάργυρος.

Τὸ ἐπάγγελμά του ὅθεν εἶναι μάταιο, ἀναξιότιμο, καταφρονεμένο. Ὅσοι τὸ ὀρέγονται, θὰν ἦναι ἄξιοι διὰ αὐτὸ· ἀνίκανοι δὲ καὶ διὰ τὲς ὑποδεέστερες ἐκεῖνες ἐργασίαις τῆς ιδίαιστων τάξεως.

Ὁ ἄνθρωπος τοῦτος, ἐνδυμένος τὴν παπαδοσύνην, ἔμπαίνει μέλος εἰς σὲ μία φυλὴ ἡ ὁποία ζῇ μέσα στὴν κοινωνία, ἀλλὰ χωρισμένη ἀπὸ τὴν κοινωνία, μὲ

φορεσιὰ ἰδιαίτερη, μὲ συμφέροντα ἰδιαίτερα, καὶ μέ
χαραχτῆρα ἰδιαίτερον ἐδικόντης. Ἡ φορεσιά του τὸν
χωρίζει ὀφθαλμοφανῶς ἀπὸ τῆ λοιπῇ κοινωνία. Τὰ
συμφέροντά του εἶναι ἐναντία τῆς πνευματικῆς ἀνα-
πτύξεως καὶ προόδου τῆς κοινωνίας. Καὶ ὁ χαραχτῆ-
ρα του εἶναι ἐγωϊστικὸς καὶ ἀφιλόανθρωπος.

Χαίρεται παρομοίως ὅταν γεννηῆται, ὅταν ὑπαν-
δρεύεται, καὶ ὅταν ἀποθνήσκη ἄνθρωπος. Ὅχι διότι
γεννηῆται ὑπανδρεύεται, ἢ ἀποθνήσκει, ἀλλὰ διότι σ'
ὅλες τοῦτες τὲς περιστάσεις πιάνει χρήματα. Τὰ καλὰ
καὶ τα κακὰ τῆς κοινωνίας τοῦ εἶναι παρομοίως ἀ-
διάφορα.

Ἀλλὰ ἡ παπαδοσύνη σήμερα εἶναι καὶ αὐτὴ ἔργον
'σαν ὅλα τ' ἄλλα ἔργα καὶ ὁ παπαδονόμενος ἐκλέ-
γει στὸν παπαδισμόν του τὸ ἔργον ὅπου τοῦ εἶναι κα-
ταλληλότερο· ζητῶντας εἰς αὐτὸ τὴ μεγαλήτερόν του
ὠφέλεια, τὸ μεγαλήτερόν του συμφέρον. «Νὰν τὸ
πάρῃ ὁ διάολος τὸ ἔργο πόπιασα. Καλήτερο ἦτανε
τὸ πρῶτόμου.» Ἔλεγε ἓνας παπᾶς, πρῶν ταμπακᾶς.(1)

Ἴδου ὁ παπᾶσ μας ὁποῖος εἶναι.

24^{ος} Προκοπὴ Στείρα

Στείρος προκομμένος εἶν' ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου ἡ προ-
κοπὴ δὲν γεννᾷ, δὲν παράγει. Τὸ κεφάλι του, τριζινο-

---

(1) Ἱστορικὸ τοῦτο

λόγος ἰδεῶν, ἠμπάζει, ἀλλὰ δὲν ἠβγάζει. Τὸ πνεῦ-
ματος δὲν ὁμοιάζει τὸ ἀναμένο σήδερο ποῦ πετᾷ φωτιῆς
στὸν ἀέρα. Ἐξεναντίας, ἡ προκοπὴ μέσ' στὸ στεῖρο
κεφάλιτου εἶναι φῶς ἀπουκιάτου στὸ μῶδιον· ἀνωφελές
διὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, καὶ ἴλιγο ὠφέλημον εἰς
τὸν ἑαυτόντου τὸν ἴδιον, μὴ ἀξιονόμενος τὴν ἀλληλο-
βοήθειαν τῶν πλησίοντου. Ἀπαντῶντεςτον, ἡμπο-
ροῦμε νὰ εἰποῦμε « κρίμα στήν προκοπήτου ! » Εἰς δὲ
τὸν θάνατόντου, νὰ ἰδοῦμε φῶς τὸ ὅποῖον ἀνωφέλευτα
ἀνάφθηκε, καὶ ἀναποζήτητα ἐσβύσθηκε.

Ἀληθινὸν ὅτι ὁ τοιοῦτος προκομμένος δὲν φταίει
διὰ τὴν ἀγονημότητα τοῦ νοόςτου. Ἡ φύση τοῦ
ἔβαλε τὴν ἀγονημότητα εἰς τὸ πλάσιμότου, καθὼς
ἔβαλε καὶ τὴν ἀκαρπία σὲ κάποια δένδρα. Ἀλλὰ κ'
ἐγὼ συμμορφώνομαι μὲ τὸ κάμομα καὶ θέλημα τῆς
φύσεως, ὅταν ἀψηφῶ ἐκεῖνο ποῦ αὐτὴ ἔκαμε ἀνα-
ξιοφύηστο.

Ὁ κόσμος ἀναγνωρίζει μὲ ἀδιαφορίαν τὰ ὅσα ἔχου-
με· ἀλλὰ μᾶς τιμᾷ καὶ μᾶς εὐγνωμονεῖ, μόνον διὰ
ὅσα δίνουμε.

Ἡμπορεῖς ἴσως νὰ τὸν χρησιμοποίησῃς τὸν στεῖρο
προκομμένον, θέτοντάςτον Ἱεροκήρυκα, Διδάσκαλον,
Δικαστήν, Ἀρχιτέχτονα, καὶ λοιπὰ ὅσα τῆς γνώ-
σεώςτου· ἀλλὰ μόλις τότε ἠβγάλης ἀπὸ τὸ ἀνάγ-
κασμὰ τοῦτο, ἔξαναμπαίνει στὸ μῶδιόντου καὶ δὲ φέγ-
γει πλέον.

Εἶναι ἠθικολόγος; κλειέται στὸ σπουδαστήριόντου,
μέσα στὴ βαθειάτου βιβλιοθήκη, διαβάζει ἀκατάπαυ-
στα καὶ πλουτίζει τὸν νοῦντου μὲ ὅσα παλαιὰ καὶ νέα
συγγράμματα ὑπὲρ τῆς ἠθικοποιήσεως τοῦ ἀνθρώ-
πινου γένους . . . . Κ' ἐμᾶς δὲν μᾶς λέει τίποτα !

Εἶναι φιλολόγος; μελετᾷ καὶ τοῦτος αἰωνίως τοὺς

κλασικούς παλαίους καὶ νέους, Ἑλληνας, Λατίνους, Ἰταλοὺς, Γάλλους, Γερμανοὺς, Ἀγγλοὺς . . . ἀλλὰ, ἡ πολυμαθεία του εἶναι διὰ ἑμᾶς πλοῦτος ἄχρηστος!

Εἶναι ἐπιστήμων ὅπου δὲν κάνει τὴν ἐπιστήμη του; Εἶναι τεχνήτης ὅπου δὲν κάνει τὴν τέχνη του; . . . Ἰδέτετον ἀναγνώσταιμου, σ' ὅλα τὰ στάδια τὸν πολυειδῆ, ἀλλὰ παντοῦ ὅμοιον τοῦτον στεῖρον. — Ἄι, πόσο ἤθελε δώσετε νὰν τὸν πάρετε; Μία δεκάρα;

25^{ος} Γονιμότης πνεύματος

Ὁ ἔχων τὸ φυσικὸ τοῦτο δῶρον, ἀντιθετεῖ θαυμασίως τὸν προκομμενον στεῖρον.

Ἄν τύχη νὰ ᾔναι προκομμένος καὶ τοῦτος, τὸ πνεύματος γένηται ποτάμι, καὶ πλημμυρίζει μὲ τὲς ιδέες του τὸν φιλολογικὸν κόσμον. Ἐπειδὴ ἡ ἀποχτημένος του ιδέες, εἶχε πέσουνε σὲ γόνιμη καλλιεργήσημη γῆ, κ' ἔλογγόσανε.

Ἀλλὰ καὶ ἡμιμαθῆς, ἢ καὶ ἀμαθῆς, ὁ γονίμου πνεύματος ἄνθρωπος, βρίσκει πάντα μέσ' στήν ψυχῆ του κάτι τι νὰ βγάλῃ. Ἐπειδὴ ἡ φυσικὴ ἐκείνη γονιμότης του εἶναι πλαστικὴ δύναμη, ποῦ πρωτοπλάθει κ' ἐκείνη ὅσων τὴν πλαστοργὴν Θεότητα.

Εἶναι δὲ πολὺ συχνᾶ ποῦ στο γόνιμο πνεῦμα ἀπαντῶμεν ἡμιμάθειαν, ἢ καὶ ἀμάθειαν· καὶ τοῦτο φαίνεται νὰ γένηται κατὰ φυσικὸν λόγον. Ἐπειδὴ, ἡ ψυχικὴ ἐκείνη δύναμη τοῦ γονιμόπνευμου ποῦ ἀενάως σπρώχνει πρὸς τὰ ἔξω τὲς ἐδικέστου ἐντύπωσης, φαί-

νεται ὅσα νὰ ὑποδίζῃ μὲ τὴν ὠθησέτης τὸ ἔμβασμα τῶν ξένων ἐντυπώσεων. Ὅθεν, ἡ ἀποστροφή διὰ τὴν ἀνάγνωσιν, διὰ τὴν μελέτην τῶν ξένων γνώσεων καὶ ἡ ἐκ τούτου πάλιν ἀμάθεια τοῦ γονιμόπνευμου.

Κρίμα, ἴσως ἤθελε εἰποῦμε, νὰ μὴν ᾔναι πάντα προκομμένος τοῦτος ὁ ἄνθρωπος. Καὶ ἴσως ἤθελ' ἔχουμε ἄδικο. Ἐπειδὴ ὁ τοιοῦτος, μὴν ἔχοντας ξένες ιδέες νὰ ἔξαναμασίῃ, καὶ σπρωχνόμενος ἀπὸ τὴν φυσικὴν ὠθησιν τοῦ πλαστοουργοῦ πνεύματόςτου, μᾶς δίνει κάποτε καὶ πρωτόπλαστες ἐδικέστου ιδέες.

Ἀλλὰ, καὶ ὅταν ἡ ιδέεστου δὲν εἶναι πρωτόπλαστες, ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον τὲς ἐξαναζύμωσε καὶ τὲς ἀφωμοίωσε στὸ πνεῦματου, καὶ ἡ ἔξαναδιατύπωση ποῦ ἔπειτα τοὺς ἔβαλε, θὰν ἔχῃ πρωτοτυπίαν, ἡ ὁποία δίνει τὸν χρωματισμόντης καὶ σ' αὐτὴν τὴν οὐσίαν τῶν ἀπὸ καταγωγῆς ξένων ιδεῶν.

Ὁ γονίμου πνεύματος ἄνθρωπος, ἔχει λαβαιμένην ἀπὸ τὴν φύσιν ἐντελέστερην ἀνώτερην ψυχικὴν κατασκευὴν. Ἐπειδὴ ἡ γονιμότης τοῦ πνεύματος, ἀναβιβάζει κάπως τὸν ἄνθρωπον, εἰς τὴν ὑπερφυῆ πλαστοουργὴν φύσιν, μὲ τὴν ὁποίαν τὸν συγγενεῦει.

25^{ος} Ὁ Πολέμιος τοῦ ἑαυτοῦτου

Ἀνάμεσα στοὺς τόσους πολυποίκιλους χαραχτῆρες ὁποῦ ἡ φύσις βάνει στ' ἀνθρώπινα πλάσματάτης, εἶναι κ' ἐκεῖνος ὁποῦ φαίνεται ὅσα νὰ θέλῃ νὰ ἀντιπράττῃ στὰ συμφέροντάτου, ὅσα νὰ ἀντιπολιτεύεται τὸν ἑαυτότου.

Ὁ περίεργος τοῦτος ἄνθρωπος, ἀποφεύγει ἐπιμόνως τὰς περιστάσεις καὶ τὰ πράγματα ποῦ ἤθελε τότε φέρνουν ἐμπρὸς καὶ τότε συσταίνουने.

Εἶναι ἴτως δυσκολοπίστευτη καὶ δυσκολονόητη ἡ ὑπαρξὴ ἐνὸς τέτοιου χαραχτῆρος, εἰς ἐκεῖνους ὅπου δὲν ἐπροσέξανε τὴν ὑπαρξήτου, ἐπειδὴ ἐναντίος εἰς τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων ἕνας τέτοιος χαραχτῆρας. Ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ τοῦτος ὁ χαραχτῆρας, καθὼς ὑπάρχει καὶ ἡ αὐτοχτονία.

Εἶναι δὲ τοιοῦτος ὁ πολέμιος τοῦ ἑαυτοῦτου, ὅπου κρύφτει προσεχτικᾶ εἰς τοὺς ἄλλους κάθετου προτέρημα· καὶ ἡ σὰ φερόμενος ἀπὸ δυσμενὲς πεπρωμένο, ζητεῖ νὰ φαίνεται χειρότερος.

Ἔτσι, — Εὐρισκόμενος μὲ φίλους, πασχίζει νὰ γένεται δυσάρεστος! . . . .

Προσκαλεῖται σὲ μίαν ἐσπερινὴν διασκέδασην, ὅπου ἤθελε φαντάξει μὲ κανέναν ἀγαπητὸ προτέρημα; Ἄν πάῃ, τραβητάται σ' ἕνα παράμερο μὲ τοὺς ὀλιγώτερο σημαντικοὺς τῆς συναναστροφῆς ἐκείνης, ἀποφεύγοντας τὸ κέντρον τῆς ὁμηγύρεως. ὅπου ἡ ψυχὴ καὶ ἡ ζωηρότητα· ὄχι ἀπὸ μετριοφροσύνητου, ἡ ἐντροπαλότητάτου, ἀλλὰ διότι τὸ ὀλέθριο πεπρωμένου ἔτσι τότε σπρώχνει.

Ἐχει λαβαιμένο ἀπὸ τὴ φύση χάρισμα κανένα σπάνιο καὶ ἀγαπητὸ; Μόλις ἐννοήσει πῶς τὸ ἔχει, τὸ κρύβει· ὡς ἄλλοτε οἱ βασιλεῖς ἐκρύβαν τὰ πλούτητους ἀπὸ τοὺς Τούρκους τυράννους.

Προσκαλεῖται σὲ τιμητικὸν ἀξίωμα, ἢ ἐπικερδῇ ἐντιμὴν ἐπιχείρησιν; Προφασίζεται ὅτι δὲν εἶναι ἱκανός.

Ἀμελεῖ καὶ λείπει ἀπ' ὅλα ἐκεῖνα τὰ κοινωνικά χρέη, διὰ τῶν ὁποίων οἱ κοινωνικώτεροι ἄνθρωποι φιλοφρόνως σχετίζονται μεταξὺ τους, ἐπισκεφτόμενοι

καὶ συναντόμενοι σὲ διάφορα διασκεδαστικά μέρη, ἀλληλοπεριποιούμενοι, κλ. — Ἐπειδὴ ὁ πολέμιος τοῦ ἑαυτοῦτου ἔχει καὶ κάποια δόση ἀκοινωνισίας.

Ὁ τοιοῦτος κατορθώνει ἐπὶ τέλους νὰ κάμῃ τὴ δυστυχίατου, ἐγκαταλελειμμένος ἀπὸ τὴν κοινωνίαν τὴν ὁποίαν αὐτὸς πρῶτος ἀπέφυγε. Ἀλλὰ κανεὶς δὲν τοῦ φταίει.

27^{ος} Ὁ Περιποιητικὸς

Ὁ φύσει περιποιητικὸς εἶναι ἴσως πάντα καλὸς ἄνθρωπος.

Ἡ φύση βάνει βέβαια τὸ περσσότερο μέρος εἰς τὴν ζύμην τοῦ εὐγενοῦς τούτου χαραχτήρος· ἀλλὰ καὶ ἡ καλὴ ἀνατροφή, καὶ ἡ συναναστροφή μὲ ἐξευγενισμένους ἀνθρώπους, συντελοῦν πολὺ στὴν τελειοποίησίν του.

Ἡμερος, γλυκότροπος, ἔτοιμος νὰ ὑποταχθῇ, ἔτοιμος νὰ ὑπηρετήσῃ, νὰ εὐχαριστήσῃ, μὲ ὅλα ὅσα μέσα φύση καὶ ἀνατροφή τοῦ ἐχαρίσανε.

Πηγαίνει γυρεύοντας τὰς περιστάσεις νὰ ὑποχρεώσῃ μὲ τὰς ἐγκάρδιες εὐγενικὰς περιποιήσεάς του. Ἡθελ' ἴσως τὸν εἰπεῖς κόλακα. Ἐπειδὴ τὰ ἀγαπητάτου περιποιητικὰ φερσήματα τὰ μιμεῖται ὅλα ὁ κόλακας. Ἀλλὰ διαφέρει τόσον ἀπὸ τὸν κόλακα, ὅσο τὸ γνήσιο ἀπὸ τὸ κίβδηλο.

Φύσει περιποιητικὸς, μ' εὐγενικοὺς χαριτομένους τρόπους, ἐμπνέει ἐμπιστοσύνην καὶ ἀγαπητὴν οἰκίότητα. Τίποτε σ' αὐτὸν τὸ μὴ-θέλγον.

Ὁ συστάσιμος τοῦτος χαραχτῆρας αὐτοσυσταίνεται σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἀποχτᾶ τὴν συμπάθειαν ὅλων. Καί, στὴν περίστασιν, ὠφελεῖ μυριοτρόπως τὸν περιποιητικὸν· ἐπειδὴ καθένας βοηθεῖ εὐχαρίστως τὸν συμπαθητικόντου.

Εἶναι δὲ πάντοτ' εὐπρόσδεχτος ὁ τοιοῦτος, ὅπου μίαν φορὰν ἐπαρουσιάσθηκε· καὶ ἀφίνει πάντοτε ἀποζήτῃ, ὅταν ἀναχωρῇ ὅθεν ἐγνωρίσθηκε.

27^{ος} Ὁ Ἐνάρετος

Ὁ ἐνάρετος δὲν ἀρκεῖται εἰς τὴν ἄσκησιν τῆς μόνης δικαιοσύνης. Ἡ δικαιοσύνη δὲν εἶναι παρὰ ἡ μὴ-ἀδικία. Εἶναι τὸ μηδὲν εἰς τὸ θερμόμετρο τῆς ἀρετῆς. Ὁ ἐνάρετος ὅθεν, ὑποθέτεται νὰ ἔχῃ ὅλες τὰς ἀνώτερες τῆς δικαιοσύνης ἀγαθὰς ποιότητες.

Ἀκεραίου χαραχτῆρος ἄνθρωπος ὁ ἐνάρετος, ἔχει εὐγένειαν αἰσθημάτων, γενναιότητα φρονημάτων, ἀφοσίωσιν σὲ κάθε τι φιλανθρωπικόν, καὶ θυσιάζεται διὰ κάθε ἀγαθοέργειαν.

Ἔτσι ὁ ἐνάρετος εἶναι ἠθικῶς ἀνώτερος τῶν ἄλλων μὴ-ἐναρέτων. Ἄλλ' ἐνταυτῷ ὁ τοιοῦτος εἶναι ἄνθος ὠραῖον, τοῦ ὁποῦ συνήθως ἡ γῆ ἀρνεῖται τὸ θρέψιμότης.

Οἱ ἄνθρωποι ἀγαποῦνε τὴν ἀρετὴν τοῦ πλησίοντους, δι' ὅσον ἡ ἀρετὴ του ἡμπορεῖ νὰν τοὺς ὠφελήσῃ· ἀλλὰ δυσκόλως ἤθελε συνεργασθοῦνε μὲ αὐτὸν πρὸς ὠφέλειάντους. Τίποτε κοινὸν μεταξὺ ἀρετῆς, καὶ κέρ-

δους-διά-πάσης-θυσίας. Ἐτσι ὁ ἐνάρετος ζῇ συνήθως ἀποσυνάγωγος καὶ ἀμελημένος μέσα στὸν τόποτου. Ἐπειδὴ συμπάθεια δὲν ἔμπορεῖ νὰ ᾔηται παρὰ μεταξὺ ὁμοίων.

Ἄλλ' ἂν ὁ ἐνάρετος ᾔηται ἀτυχῆς εἰς τὰς σχέσεις-του μὲ τοὺς ἄλλους, εἶναι ὅμως εὐτυχῆς εἰς τὰς σχέσεις-του μὲ τὸν ἑαυτόντου. Καὶ ὁ ἑαυτοῦτου εἶναι Κόσμος κ' ἐκεῖνος, καὶ Κόσμος περισσοτέρου ἐνδιαφέροντος καὶ περισσοτέρας ἀξίας.

Ὁ ἐνάρετος ἄνθρωπος εἶναι ἅγιος ἄνθρωπος. Ἄγιος, πολὺ ἁγιώτερος ἀπὸ τοὺς θαυματουργοὺς ἐκείνους ὅπου προσκυνοῦνται ὡς τοιοῦτοι. Κλείοντας τὰ μάτιατου εἰς τὸν τρικυριῶδη κόσμον τῆς βλαχίας καὶ τῆς ἐξαχρειώσεως, ἐμβαίνει στὸν ἑαυτόντου, ὅπου ἴβρισκεῖ γαλήνην, εὐγένειαν, ἀνωτερότητα, ὕψος.

Δὲν ἔχει χρεῖα νὰν τὸν τιμῇσουν οἱ ἄλλοι. Αὐτὸς τιμᾷ τὸν ἑαυτόντου καὶ τοὺς ἄλλους. Δὲν φοβεῖται τὲς συκοφαντίες, ἐπειδὴ ἡ ἀρετῆτου εἶναι βράχος, ἐπάνω στὸν ὅποιον ἡ ἀκαθαρσίς ὅπου τοῦ ρίπτονται ἀπ' ἔξω, γλυστροῦν καὶ πέφτουνε· ἡ δὲ ἐναντία τύχη τὸν λυπεῖ ὀλιγώτερο ἀπ' ὅ,τι λυπεῖ τοὺς ἄλλους· ἐπειδὴ σὲ κάθετου ἀτύχημα, ἡ ἀρετὴ τοῦ γένετε παρήγορος.

Ἐπόθηκε. Ἐνας ἐνάρετος ἄνθρωπος εἶναι ἓνα δῶρον θεῖον.

29^{ος} Ὁ ἄνθρωπος τῆς στιγμῆς

Ὁ ἄνθρωπος τῆς στιγμῆς δὲν ἔχει παρὰ μόνον ἐνεστῶτα· ἀπερασμένον καὶ μέλλοντα χρόνον δὲν ἔχει.

Ὡφελήσου ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον τῆς στιγμῆς, εἰς τὴ στιγμὴ. Ἀλλοιῶς τὸν ἔχασες.

Παρομοίως,

Φυλάξου ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον τῆς στιγμῆς, εἰς τὴ στιγμὴ. Ἀλλοιῶς ἐχάθηκες.

Μπορεῖ νὰ σὲ σκοτώσῃ ὁ ἄνθρωπος τῆς στιγμῆς, εἰς τὴ στιγμὴ. Κ' ἔπειτα νὰ κάθεται νὰ σὲ κλαίῃ.

Μπορεῖ στὴ στιγμὴ, νὰ θυσιάσῃ κάτι διὰ ἐσέ. Κ' ἔπειτα νὰ μετανοήσῃ.

Μπορεῖ, στὴ στιγμὴ, νὰ σοῦ ὑποσχεθῇ πράγματα μεγάλα· κ' ἔπειτα νὰ μὴν τὸ ὕμνηθῃ πλέον. Μόλον ὅπου σοῦ τὰ ὑποσχέθηκε μὲ ἀληθοσύνη, καὶ μὲ ἀπόφασιν νὰ ἐχτελέσῃ.

Ὁ ἄνθρωπος τῆς στιγμῆς, εἰς τὴ στιγμὴ, δὲν σκέφτεται τὸ αὔριο, καὶ δὲν ἐνθυμεῖται τὸ χθές. Δὲν ἔχει ἐμπρόςτου παρὰ τὴ στιγμὴ ἐκείνη, κ' ἐσέ, καὶ τὸν ἑαυτόντου. Καὶ εἶναι ἑτοιμος νὰ μοιράσῃ μαζύσου τὸ βιότου, ἂν τὸν ἐσυγκίνησες, ἢ ἐξεναντίας νὰ σὲ κακοτροπήσῃ ἂν τὸν ἐδυσαρέστησες.

Ὁ ἄνθρωπος τῆς στιγμῆς, ἢ μπορεῖ νὰ πέρνῃ πολλές ὑπόσχεςες. Ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ἴμωρῃ νὰν τὲς ἐχτελῇ ὅλες, ἔπρεπε νὰ ἔχῃ τόσες ἠμπόρεςες, ὅσες ὑπόσχεςες. Καὶ οὔτε ἴσως δὲν ἤθελε φθάνει τόσο· ἀλλ' ἔπρεπε

καὶ νὰν τοῦ παρουσιάζεται χάθε φορὰ, στὴ στιγμὴ τῆς ἐχτελέσεως, ἢ στιγμῇ ἐκείνῃ τῆς ὑποσχέσεως, μὲ τὸ τότετῆς ἐνδιαφέρον καὶ θέληγητρότης.

Τὸν ἄνθρωπον τῆς στιγμῆς, μὴν ἡμπορῶντας νὰ βασισθῇ εἰς αὐτὸν, θεώρειτον μᾶλλον ὡς περίστασιν, παρὰ ὡς ἄνθρωπον. Καὶ ξεῦρε νὰ ὠφελεῖσαι ἀπὸ αὐτὸν ὡς ἀπὸ περίστασιν τὴν ὁποῖαν ἂν τὴν ἀφήσῃς τῇ χάνεις.

30^{ος} 'Ο 'Ασυνείδητος

'Ο 'Ασυνείδητος, προφασιζόμενος ἀνάγκας ἄλλας, ἀναισθητεῖ στὰς ἀνάγκας τῶν γονέωντου, τοὺς ὁποῖους ἀρνεῖται νὰ βοηθήσῃ. Δυνατὸς μὲ τὸ δικαίωμα ποῦ τοῦ δίνει ὁ νόμος, σκληραίνει ἀπάνου στὸν πειναλαῖον χρεώστηντου, τὸν ὁποῖον καταπιέζει. Καὶ μεταχειρίζεται μὲ ἀσπλαγχνία τὰ ζῶα, ὡς νὰ ᾔσαν ἀναίσθητα ἀντικείμενα.

Τυραννεῖ τὸν ἄνθρωπον ὅπου ἐξαρτᾶται ἀπὸ αὐτὸν, μὴν ἐννοῶντας τὸ βάρος τῆς τυραννίαςτου, ἢ καὶ ἀδιαφορῶντας εἰς τὰ παθήματάτου.

Πέρνει, ἢ κρατεῖ, ἀδίκως, τὸ ἀνῆκον εἰς τὸν πλησίοντου· καὶ ἀδιαφορεῖ στὰ κακὰ ποῦ ἢ ἀδικίατου προξενεῖ στὸ ἀδικημένο ἄτομο, ἢ καὶ εἰς ὁλόκληρην μίαν ἀδικουμένην οἰκογένειαν.

'Αναισθητεῖ στὲς δυστυχίες τῶν ἄλλων· ἐπειδὴ ἢ ἀσυνειδησίατου δὲν τοῦ ἐπιτρέπει νὰ βαλθῇ στὴ θέσητους, καὶ νὰ αἰσθανθῇ τὸ καῦματους.

Τοῦ εἶναι ἀδιάφορο τὸ καλὸ ἢ τὸ κακὸ τῶν ἄλλων, ὅταν δὲν συνδέεται μὲ τὸ ἐδικόντου συμφέρον. Καὶ εἶναι χτήνος τοῦ ὁποίου ἡ ψυχικὴ ἀσχημίᾳ σκεπάζεται ἀπὸ τῇ μορφῇ τὴν ἀνθρώπινη.

Ἔχει δὲ ὁ ἀσυνείδητος χαρακτηριστικὸ ἰδιαίτερο ἐδικότου ὅτι, δὲν παραδέχεται διὰ τὸν ἑαυτόντου βαθμὸν εὐσυνειδησίας κατώτερον τοῦ ὑψίστου. Τοῦτο δὲ, διότι ἡ συνείδηση συντείνει πολὺ νὰ διακρίνῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὰ χτήνη. Ὡστε ἂν ὁ ἀσυνείδητος παρεδέχετο δι' αὐτὸν ἔλλειψην, ἔστω καὶ μέρους συνειδήσεως, ὁμολογοῦσε μὲ τοῦτο ἔλλειψην μέρους ἀθροπιᾶς.

Καὶ ὅμως ἡ φύση, πλάθουσα τὸν ἄνθρωπον, φαίνεται νὰ ἔδειξε ὀλητηρῆς τῇ φειδωλίᾳ σὲ τοῦτο τὸ μέρος, εἰς τῇ συνείδηση!

30^{ος} Ὁ Μονομανὴς

Ὅχι ὁ τρελλὸς· ἀλλ' ὁ ἀπλῶς τυραννούμενος καὶ ἐμφορούμενος ἀπὸ μίαν μονοϊδέαν.

Τοῦτος ἐγέμισε τὰς φρέναςτου μὲ μίαν μόνην ὁποιανδήποτε ιδέαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐναποθέτει τὰς δυνάμεις ὅλας τῆς ψυχῆςτου, τὰς προσπαθείας ὅλας τοῦ πνεύματόςτου. Ζῇ μ' ἐκείνην, καὶ διὰ ἐκείνην. Ἡ ὑπαρξήτου ἡ ἴδια τὸν ἐνδιαφέρει ὀλιγώτερο ἀπ' ὅσο τὸν ἐνδιαφέρει ἡ ιδέατου. Ἔτσι,

Ἔχει τὴν μανίαν τῆς δόξας, τὴν ὁποίαν συνήθως βάνει στὴν ἐξουσία; ζῇ μηχανευόμενος καὶ μηχανεύ-

εται αἰωνίως τὸν ἀναβιβασμόντου εἰς τὴν δόξαν τῆς ἐξουσίας, θυσιάζοντας εἰς αὐτὴν ὅλα τ' ἄλλατου αἰσθήματα.

Ἔχει τὴν μανίαν τῆς φιλαργυρίας; βάνει μέσα στὴν ψυχῇντου μόνο αἰσθημάτων τὴν ἀπόκτηση πλούτου· καὶ ζῇ σωρεύοντας καὶ διὰ νὰ σωρεύῃ αἰωνίως καὶ ἀσκόπως πλοῦτον.

Ἔχει τὴ μανία τῆς ἀγιωσύνης; βάνει μόνο αἰσθημα καὶ πόθο τῆς ψυχῆςτου τὸ νὰ γένῃ ἅγιος· καὶ ζῇ ἀσκητεύοντας καὶ ματαιοπονῶντας αἰωνίως διὰ ν' ἀποκτήσῃ ἀγιωσύνην. κλ. κλ. κλ.

Ὁ μονομανῆς, βάνοντας μίαν μόνην ιδέαν, ἓνα μόνον σκοπὸν εἰς τὴν ὑπαρξήντου, βάνει καὶ ὀληντου τὴν ψυχὴν εἰς τὸν σκοπὸν ἐκεῖνον, καὶ θεωρεῖ κάθε ἄλλο πρᾶμμα θυσιάσιμο στὴ μονοιδέατου. Ἐπομένως, δὲν εἶναι δεσμός συγγενικός, ἡ φιλία, ποῦ νὰ ἔμπορῇ νὰ βαστάξῃ. Δὲν εἶναι συνείδηση ποῦ νὰ ἔμπορῇ νὰ ἀνθέξῃ. Δὲν εἶναι ἐντροπὴ ποῦ νὰ ἔμπορῇ νὰ ἐμποδίσῃ. Ἐπειδὴ ἡ μονοιδέα γίνεται μανία, ἡ ὁποία στὴν παραφοράτης τὰ σέρνει ὅλα, τὰ βάνει ὅλα ὑποπόδιον τῶν ποδῶντης, καὶ τὰ καταπατεῖ ὅλα διὰ νὰ φθάσῃ στὸ ψηλᾶ θεμένο σκοπούμενότης. Ἔτσι,

Οἱ Ἀριστόδημοι προσφέρουν εἰς θυσίαν, καὶ σφάζουν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι τὰ παιδιάτους διὰ τὴν μονοιδέαν τοῦ Θεόου.

Οἱ στηλῆτες χτίζουने ζωντανὸν τὸν ἑαυτόντους εἰς πύργον, διὰ τὴν μονοιδέαν τῆς ἀγιωσύνης.

Οἱ φιλάργυροι στεροῦνται μυριοτρόπως, καὶ ζοῦνε πάμφτωφοι, διὰ τὴν μονοιδέαν τοῦ πλούτου. κλ. κλ.

Εἰς τοὺς δυστυχεῖς τούτους εἶναι εὐκολώτερον ν' ἀφήσουνε τὴ ζωήτους παρὰ τὴ μονοιδέατους.

Ὁ μονομανῆς, μὴν καλλιεργῶντας, καὶ μὴ χρη-

σημοποιῶντας εἰς τὸν ἑαυτόντου ὅλα ὅσα ὕλικά καὶ ἡθικά, διὰ τὴν μεγαλήτερόντου ἀνάπτυξιν, ἀλλ' ἀπομονόμενος εἰς μίαν μόνην σχεδὸν ἔνστιχτην ὥθης-σίντου· παραγνωρίζει τὴν ἀνθρώπινην ἀποστολήντου, ἀκρωτηριάζει ὀλοκλήρως τὴν ἀνθρωπιάντου, καὶ ὁμοιάζει τὰ χτήνη, εἰς τὰ ὅποια ἡ φύσις ἀρνήθηκε τὴν καθολικότητα.

32^{ος} Ὁ Κλέφτης

Ἄλλοι κλέπτουνε γιὰ χρεῖα· κ' ἐκεῖνοι δὲν εἶναι ἀληθινοὶ κλέφτες. Ὁ ἀληθινὸς κλέφτης κλέπτει σπρωγμένος ἀπὸ τῆ φύσεως, καὶ γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴ φύσιντου.

Ὁ κλέφτης λέ' ἡ παροιμία, κλέπτει τὴ σκούφιατου. Καὶ ἐννοεῖ νὰ καταδείξῃ τὸ πάθος.

Παρεχτὸς τοῦ φυσικοῦ τούτου κλέφτη, εἶναι κ' ἐκεῖνος ὁποῦ καταντᾷ τέτοιος ἐξαιτίας ἄλλων ἐλαττωμάτων· ἀσωτείας, ὀκνηρίας, χαρτοπαιγνίου, καὶ λοιπὰ τέτοια. Τοῦτος βέβαια θὰν ἔπαυε νὰ ᾔῃ κλέφτης, ἂν ἔπαυε εἰς αὐτὸν τὸ ἐλάττωμα ποῦ τὸν ἔσπρωξε στὴν κλεψιά.

Ὁ φυσικὸς ὅμως κλέφτης σέρνεται αἰωνίως πάντοτε ἀπὸ τὴ φυσικήτου κλίση στὴν κλεψιά, ὡς ὁ μέθυσος σέρνεται ἀπὸ τὴ φυσικήτου κλίση στὴ μέθη, ὁ χαρτοπαίχτης εἰς τὸ παιγνίδι, κλ. Πάσχει δὲ στὴν παρούσαν τοῦ πράγματος, ἓνα εἶδος μαγνητισμοῦ, ὅταν

ἐκεῖνον τῆς καλαμίτας, εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ σιδήρου.

Ἄν τοῦ γνωστοῦσου κλέφτη τοῦ ἐμπιστευθῆς τὰ κλειδιάσου, κ' ἔπειτα τότε μηνύσης διὰ κλεψιά, ἐγὼ καταδικάζω στὴν ἴδια ποινὴ κ' ἐσὲ κ' ἐκείνον· ἐπειδὴ ἐσὺ τὸν ἔβαλες νὰ σὲ κλέψῃ.

Ὁ κλέφτης εἶναι ἐνήμερος εἰς τὰ πράγματάσου ὅσα ὀρέγεται. Ξεύρει ποῦ τὰ ἔχεις, πῶς τὰ ἔχεις καὶ ποῖος ὁ καλῆτερος τρόπος, καὶ καταλληλότερη ὥρα γιὰ νὰν τὰ σημώσῃ «Ὁ κλέφτης φυλάει τὸν οἰκοκύρη.»

Κλέφτης ὁποῦ ἐπιχειρίζει κ' ἐχτελεῖ μ' ἐπιτηδιότητα καὶ μ' ἐπιτυχίαν μίαν καλοσχεδιασμένην ἔχπαγλη κλεψιά, ὁμοιάζει στρατηγὸν ὁποῦ σχεδιάζει καὶ ἐχτελεῖ ἔχπαγλη μάχην.

Ἡ ἀλλεπάλληλος ὑποτροπέςτου, καὶ κατηγορίεςτου, καὶ φυλάκισέςτου, καὶ κατασχύνητου, καὶ ἡ ἐπακόλουθη πρὸς αὐτὸν δυσπιστία, δὲν ἔχουν δύναμιν ἀπάνουτου τόσῃν, ὥστε νὰν τὸν ἀποτρέψουν ἀπὸ τὸ πάθοςτου.

Τὸ πάθος τῆς κλεψιάς ἔχει θέλγητρα διὰ τὸν κλέφτη ἀνεξαρτήτως τῆς ὠφελείας. Ἴσως νὰ μὴν ἔλεγα μιά μεγάλη ἀτοπία, ἀν' ἔλεγα ὅτι ἡ ὠφέλεια παρουσιάζεται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἰδίου αὐτοῦ κλέφτη ὡς πρόφασιν· καὶ ὁ κλέφτης αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ ἀπατᾶται νομίζοντας ὅτι κλέφτει διὰ νὰ ὠφελῇ. ἐνῶ τὸ ἀληθές εἶναι ὅτι κλέφτει διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν ἀκράτητη κλίσητου. Πραγματικῶς, συχνὰ ὁ κλέφτης κλέφτει πράγματα ὅλως ἀνωφέλευτα εἰς αὐτὸν,

33^{ος} Ἐπίδειξη πνεύματος

Ὁ ἀληθῶς πνευματώδης δὲν σπαταλᾷ τὸ πνεύματος εἰς ἀνούσιες ἐπίδειξεις, τὲς ὅποτες μάλιστα ἀποφεύγει. Ἡ μανία τῆς ἐπιδείξεως πνεύματος, εἶναι μᾶλλον ἐνδειξη ἴλιγου πνεύματος.

Ὁ δεῖνα ἐπαγγέλεται τὸν πνευματώδη. Παρατηρήσετέ τον. Μπαίνει στὴ συναναστροφῆσας, ἥ σὰς δέχεται στὴ ὀικήτου, μ' ἐν' ἀπο ἐκεῖνα ποῦ αὐτὸς θεωρεῖ ὡς *tratti di spirito* καὶ κάθεται ἀνάμεσα σ' ὄλους, ζητῶντας εὐκαιρίες νὰ δείχνῃ πνεῦμα. Καὶ πάντα μὲ τὲς ἴδιες νοσημᾶδες, χίλιες ἔσως φορές ἐπανηλημμένες.

Ἐμψυχομένος ἀπὸ ἐκείνους ὅποῦ διὰ εὐγένειάτους τὸν ὑποφέρνουνε· καὶ περισσότερο ἀκόμη ἀπὸ ἄλλους ἔσως ὅποῦ τότε θαυμάζουνε, ἐπειδὴ,

Un sot trouve toujours un plus sot qui l' admire, βεβαιώνεται πλέον πῶς ἔχει στὸν ἑαυτότου νοσημᾶδα καὶ πνεῦμα, καὶ τότε ἀλλοίμονον· οἱ παρευρισκόμενοι καταδικάζονται νὰ ὑποστοῦν τὴν ὄλην ἐπίδειξιν τῆς κατ' αὐτὸν νοσημᾶδαςτου. Τότε βρύση ὑποθεμένου πνεύματος, τὸ χύνει ἀκατάπαυστα καὶ χωρὶς οἰκονομίαν ἀπάνου σ' ὄλα τὰ ἀντικείμενα.

Πρόσεξέ τονε τότε, γαὶ θέλει τὸν ἰδεῖς νὰ δίνῃ μία κρυφὴ ματιὰ ὀλοτρίγυρα διὰ νὰ βλέπῃ καὶ νὰ χαίρεται τὴν εὐχαρίστηση ποῦ, κατ' αὐτὸν, κάμνουν εἰς τοὺς ἄλλους ἢ λάμψεις τοῦ πνεύματόςτου. Τότε οἱ εὐγενικώτεροι κάμνουν δύναμην εἰς

τὸν ἑαυτόντους καὶ χαμογελοῦνε· οἱ δὲ ῥιγώτερον ἀνεχτικοί, γελῶντες τὸν σαρδόνιον γέλωτα, χειροκροτοῦν παρομοίως. Τότε ὁ κατ' ἐπάγγελμα τοῦτος πνευματώδης, ἡ νεκρίτης, ἔφθασε πλέον εἰς τὸ Ζενίθ τῆς ὑπολήψεως ὅπου αὐτὸς ἔχει διὰ τὸν ἑαυτόντου.

Καλότυχος !

Ὁ νεκρίτης ἐπαγγελλόμενος τὸν πνευματώδη, εἶναι μᾶλλον ὁ παραμορφότης τοῦ πνευματώδους· καὶ τὰ ὑποθεμένα πνευματώδητου, παραμόρφωσες πνεύματος.

Νὰ μάθῃ τοῦτος ὁ νεκρίτης ὅτι, — κανεῖς ποτὲ δὲν κατηγορεῖ κανῆνε ὅτι δὲν εἶναι πνευματώδης· ἐνῶ ὅλοι κατηγοροῦν ἐκεῖνον ὅπου θέλει νὰ δείξῃ πῶς ἔχει πνεῦμα, ὡς καὶ ὅταν τὸ ἔχῃ.

Νὰ μάθῃ ἀκόμη ὅτι, — Ἐὰν μὴ Κύριος οἰκοδομήσῃ πνεῦμα, εἰς μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες.—(1)

34^ο Ὁ Ἀστεῖος

Ὁ χαραχτῆρας τοῦ ἀστείου εἶναι ἓνας ἀξιοζούμενος χαραχτῆρας. Στὴ συναναστροφῇτου ὁ νοῦσμας, βαρεμένος ἀπὸ ἔγνοιες, λαβαίνει κάθε τόσο ἓνα δρόσισμα ποῦ μᾶς κάνει νὰ ἀναφυλλιάζωμε.

Κάθε τόσο· ἐπειδὴ ὁ ἀληθῶς ἀστεῖος δὲν εἶναι τόσο πλουσιοπάροχος εἰς τὰς ἀστειότητέςτου, ὅσον ὁ ἐπαγ-

---

(1) L'empressement de montrer de l'esprit, est la plus sûre manière de n'en avoir pas.

γελόμενος τὸν ἀστεῖον νεκρίτης, εἰς τὲς νέκρες του.

Ὁ ἀστεῖος ἀπεικάζει τὸ ἐνὸν, ἢ δυνατὸν ἀστεῖον σὲ κάθε πρᾶγμα, καὶ τὸ ἐκφράζει μὲ χάρη καὶ μὲ πνεῦμα, ὥστε νὰ κεντᾷ μ' ἐπιτηδιότητα, καὶ χωρὶς νὰ βάνη στὰ λόγια του πικρίαν.

Ὁ ἀστεῖος εἶναι περιβόλι. Περιβόλι ἀνθοστόλιστο καὶ χαρμόσυνο· μὲ νόστημες διασκέδασες· μὲ ἀγαπητὰ ξεδόματα· μὲ τόσα καὶ μὲ τόσα, διὰ τὰ ὁποῖα μᾶς γένετ' ἐπιθυμητὸς καὶ εὐπρόσδεχτος.

Συνηθᾶμε νὰν τὸν θεωροῦμεν ὡς ἐλαφρὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀπατώμεθα. Ὁ χρωματισμὸς τοῦ πνεύματος, εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὴν δύναμην τοῦ νοῦς. Ὡστε, καὶ σοβαροὶ ἀνόητοι θὰν ᾔναι τόσοι, καὶ νουνεχεῖς ἀστεῖοι ἄλλοι τόσοι.

Δυστυχῶς ὅμως ὁ ἀστεῖος κάποτε πιάνει ἀγάπη στὸν χρωματισμὸν τοῦτον τοῦ πνεύματός του, ἐμψυχονόμενος ἀπὸ τὴν ἀρέσκειαν τῶν ἄλλων· καὶ ἀπλῶνεται καὶ παρέχει ἀπὸ τὸ φυσικὸ καὶ αὐθόρμητο. Μὰ τοῦτο εἶναι ἓνα ἀληθινὸ γλύσθημα, μία πραγματικὴ φτώση, τὴν ὁποίαν ὁ ἀστεῖος πρέπει νὰ προσέχη νὰ ἀποφεύγῃ.

Ὁ ἀστεῖος εἶναι κάποτε τέτοιος καὶ εἰς τὰ ἔργα του. Καὶ τότε κάμνει χορατὰ πολὺ νοστήμα.

Εἶναι δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὐθυμος· καὶ συνήθως γεννηέται καὶ ἀναπτύσσεται εἰς τὸν κόλπον εὐθύμων κοινωνιῶν, ἢ ὁποῖες λαβαίνουν ἴσως τὰν χαραχτήρατους ἀπὸ τὰ ἄλλατα τῆς γῆς των, τὰ ὁποῖα θὰν ἔχουν ἐπιρρόην ἀπάνου στοὺς χαραχτήρας, καθὼς τὴν ἔχουν καὶ εἰς τα φαγόσημα.

Εἶναι δὲ παρατηρημένον, καὶ ἐπόθηκε ὅτι, « ἡ ἀστειότης, διὰ νὰ ᾔναι κλασικὴ, πρέπει νὰ ᾔβγαίνῃ ἀπὸ νοῦν σοβαρὸν. » Τοῦτο ἔμπορεῖ νὰ ᾔποθῇ καὶ περισσότερο διὰ τὴ σάτυρα.

33^{ος} Ὁ Ὀξύθυμος

Ὁ ὀξύθυμος εἶναι μπαρούτη ποῦ προσμένει σπῖθα. Παροξύνεται διὰ κάθε τὶ τὸ παραμικρότερο καὶ κάποτε ὅταν λείπη καὶ τὸ παραμικρὸ ἐκεῖνο, πλάθει κάτι μὲ τὴ φαντασίαν του, καὶ ἀνησυχεῖ σιωπηλᾶ μὲ τὴ σκέψη του.

Ἄν τὸν ἐννοήσης νὰ βρίσκεται σὲ μία τέτοια ψυχικὴ κατάσταση, μὴν τὸν ἐνοχλήσης διὰ τίποτε· μήτε διὰ νὰν τοῦ 'πῆς καλη-μέρα.

Ὁ ὀξύθυμος εἶναι πάντα ἐπικίνδυνος, καὶ πρέπει νὰν τότε σημώνης καὶ νὰν τοῦ 'μιλῆς μὲ προφύλαξη. Ὁ δὲ καλῆτερος τρόπος νὰ πολιτεύεσαι μὲ αὐτὸν εἶναι νὰν τότε θεωρῆς ὡς ἂν ἄρρωστον, καὶ νὰν τὸν μεταχειρίζεσαι μὲ γλυκάδα τὴ στιγμὴ τῆς ἐξάψεώς του.

Ὁ ὀξύθυμος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι καλόψυχος· καὶ μετανοεῖ σχεδὸν πάντοτε ἔπειτ' ἀπὸ κάθετου ἔξαψης καὶ πικραίνεται. Ἀλλὰ ἡ πεῖρα δὲν τὸν ὠφελεῖ· καὶ εἶναι ἕτοιμος νὰ 'ξαναπέσῃ ἀμέσως πάλι ὅταν ἀπὸ ἀκαταμάχητην φυσικὴν ὁρμὴν εἰς τὸ ἴδιον λάθος.

Ὅταν ὡς καὶ σὺ ἀναγνώσταμου, αἰσθάνεσαι τὸν ἑαυτόν σου εὐερέθιστον, ἀπόφευγε τὸν γνωστὸν ὀξύθυμον. Ἀλλέως θέλ' εἶσθε ὅσα δύο ἀτμοσφαιρικοὶ ἀτμοὶ, ὅπου συγκρουόμενοι ἀποτελοῦνε βροντὲς καὶ λάμψεις.

36^{ος} Ὁ Ὑποκριτὴς

Ὁ ὑποκριτὴς εἶναι νόμισμα χίβδηλο, ποῦ γυρεύει νὰ ὑπεράσῃ διὰ γνήσιο.

Προσποιεῖται ἀγιοσύνην, καὶ εἶναι ἀνόσιος· φιλίαν, καὶ εἶναι ἀδιάφορος· αὐταπάρνησιν, καὶ εἶναι ἐγωῖσ-
τῆς· πατριωτισμὸν, καὶ εἶναι πλάνος. Ὅλα τὰ εἶδη
τῆς ἀρετῆς τὰ προσποιεῖται ὁ ὑποκριτὴς· ἐπειδὴ ὁ ὑ-
ποκριτὴς εἶναι ἡθοποιὸς, φύσει ἡθοποιὸς εἰς τὴν σκη-
νὴν τοῦ Κόσμου.

« Ἐγὼ νὰ χύσω τὸ αἷμα μου γιὰ τὴν πατρίδα! »
Καὶ φεύγει διὰ νυχτὸς ἀν τοῦ πέσῃ, ἢ μὴν τοῦ πέσῃ
νὰ γένῃ στρατιώτης.

« Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου! » Καὶ τραπεζοῦρά-
γεϊ ἐπιβούλως καὶ ἀσυνειδήτως.

« Θυσιάζομαι γιὰ τὸ φίλο μου! » Καὶ στὴν περί-
στασιν προφασίζεται καὶ τραθηῖται.

« Δουλεύω γιὰ τὰ παιδιά μου! » Καὶ τὰ παιδιά του
τ' ἀφίνει ἀμόρφοτα καὶ ἀνίκανα

Αὐστηρῶναι τὸ πρόσωπό του ἀν ἀκούσῃ λέξι τὴν
ὁποία νὰ μὴ θεωρῇ τάχα ἀκριβῶς εὐπρεπῆ· καὶ εἶναι
ἀσελγὴς καὶ ἄσωτος.

Κατακρένει τὴ διαφθορὰ τῆς κοινωνίας· καὶ εἶναι
οὐσιωδῶς διεφθαρμένος.

Ἄν ὁ ὑποκριτὴς τύχῃ νᾶναι καὶ κοῦφος, βάνει τὸν
κόσμο ἄνω-κάτω, καὶ προσπαθεῖ διὰ παντοίων μέσων
νὰν τοῦ ἀνοιχθῇ εἴσοδος σὲ τιμὲς καὶ σὲ θέσεις. Ἐν-
ταυτῷ καμόνεται ὅτι ὑποχωρεῖ εἰς τὰς παρακλήσεις

τῶν φίλων, ἀλλ' ὅτι εἶναι θυσία τούτῃ διὰ αὐτόν.
« Ἐχτέθηκα εἰς τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα . . . . Ἐδέχ-
θηκα τῇ θέσῃ ποῦ μοῦ ἐπροσφέρθη . . . . διὰ νὰ
εὐχαριστήσω τοὺς συμπολίτας μου . . . . οἱ φίλοι μου
μὲ ἐβιάσανε . . . . » Καὶ εἶναι ἀπὸ καιρὸ ποῦ ῥέ-
ρα-νύχτα ὁ νοῦς του καὶ ἡ προσπάθειέ του ἐδουλεύανε
διὰ νὰν τὸ κατορθώσῃ ! . . . .

Συνήθως ὁ ὑποκριτὴς ἐκλέγει τὸ στάδιον τὸ ὁποῖον
προτίθεται νὰ ἐκμεταλλευθῇ, καὶ σ' αὐτὸ ἐνσαρκοῦται
καὶ ὑποκρίνεται τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο ποῦ ἔμπορεῖ νὰν
τοῦ εἶναι ὠφέλημα στὸ σκοπούμενό του. Ἔτσι, ἔχουμε
τὸν θρησκευτικὸν ὑποκριτὴν, τὸν πολιτικόν, τὸν ἐ-
ρωτικόν, κλ. . . . .

Ἡ συμπεριφορά του εἶναι σοβαρὴ, αὐστηρὴ, ὑπο-
ψιαστικὴ. Σπανίως ἀστειεύεται· σπανίως χορεύει. Τὸ
γέλιο του εἶναι γέλιο σοβαροῦ ἀνθρώπου, καὶ πηγάζ-
ει πάντοτε ἀπὸ σκέψῃ· ποτὲ ἀπὸ καρδιά.

Ἀπόφευγε νὰ συναλλάττεσαι μὲ τὸν ὑποκριτὴν
τοῦτον· ἐπειδὴ τὸ νόμισμα μὲ τὸ ὁποῖο σὲ πληρώνει,
δὲν ἔχει ἐνδόμυχην ἀξίαν.

37^{ος} 'Ο 'Απλοῦς

Ἡ ιδέες τοῦ ἀπλοῦ ἀνθρώπου ῥιμῶνται κατὰ ποῦ
σχηματίζονται· ὅσα νὰ ἐσχηματίζοντο ἀπάνου στὰ χεί-
λη του. Εἶναι δὲ ὁ χαρακτήρας τοῦτος ἀψευδὴς δεί-
χτης τῆς ἐσωτερικῆς ἀπλότητος.

Ὁ ἀπλοῦς τοῦτος ἔχει κάτι τὴ παρθενικόν, εἰς τὸν

ἐαυτόντου, καὶ εἶναι ἀγαπητὸς ἄνθρωπος· μαγεύει καὶ τραβάει συμπάθεια.

Ὅταν μᾶς πρωτοπαρουσιάζεται ξένος ἀκόμη, δὲν μένει πολὺν καιρὸ τέτοιος· καὶ μετ' ὀλίγον μᾶς γένε-
ται οἰκεῖος.

Ὅλατου τὰ συμφέροντα, ὅλατου τὰ σχέδια, ὡς κ' ἐκεῖνα ποῦ τὀρχοῦνται στὸ νοῦ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁποῦ μᾶς ὁμιλεῖ, μᾶς τ' ἀνοίγει ὅλα, καὶ τὰ βάνει ἐμπρὸς μας.

Ὁ ἀπλοῦς εἶναι διαφανής· καὶ τὸν βλέπουμε μέσα κι' ὅξου ὁλόκληρόνε.

Δὲν ἀργοῦμε νὰ μάθωμε ἀπὸ αὐτὸν ὅλην τὴν οἰκο-
νομικὴν κατάστασιν τοῦ σπητιοῦτου, ἀν μὲν θέλουμε νὰν τὴ μάθωμε· καὶ ἔτσι, νὰ ἔμφορέσωμε νὰν τὸν ἔχτιμήσωμε καὶ σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος.

Ὁ ἀπλοῦς, φυσικῶς τὸ λόγῳ, θὰν ἦναι πάντοτε κα-
λόψυχος. Εἶναι ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ· ὡς ὁ προφυ-
λαχτικὸς καὶ ἐχέμυθος ἔμφορεῖ νὰ ἦναι ὁ ἄνθρωπος
τοῦ Διαόλου.

Συμβαίνει δὲ νὰ ἦναι καὶ στὰ πράμματα τοῦ ὁποῖος
εἶναι καὶ στὰ λόγια τοῦ. Στὰ φορέματα τοῦ, στὰ ἔ-
πιπλά τοῦ, στὴν κατοικία τοῦ, παντοῦ ἀπλότητα. Ἡ
συμπεριφορὰ τοῦ ἀπλούστατη. Στὴν διεξαγωγὴν τῶν
ὑποθέσεών τοῦ γυρεῖ ἀπλότητα· καὶ ἀποστρέφεται τ'
ἀπογύρια, καὶ τὰ πολὺπλοκα.

Ὁ τοιοῦτος δὲν εἶναι βέβαια κοσμικῶς φρόνημος·
ἀφοῦ στὸν Κόσμο χρειάζεται νὰ λοξοβατοῦμε γιὰ ν'
ἀποφεύγουμε· νὰ βαστοῦμε τὰ λόγια μας γιὰ νὰ κά-
νωμε τὴ δουλειά μας. Καὶ ἀφοῦ μάλιστα ἡ ἰδέες δὲν
γεννηῶνται πάντα παρουσιάσιμες· καὶ, κενομένες ἀκα-
τέργαστες, ἔμφοροῦν κάποτε νὰ μὴν ἦναι τόσο ἀ-
ξιες διὰ αὐτὸν τὸν ἴδιον· καὶ τότε κινδυνεύει νὰ χάσῃ
τὴν ὑπόληψιν τοῦ συνομιλοῦντος μαζύ τοῦ.

Συμβαίνει δὲ συχνᾶ πάλιν ὅπου ὁ ἀπλοῦς τοῦτος δὲν ὁμιλεῖ παράπολυ κολακευτικά διὰ τοὺς παρεστῶτας, δὲν λέγει τὰ εὐάρεστάτους· καὶ τότε ὁμοιάζει τὸν ἀπερίσκεφτον.

Ὅπωςδὴποτε ὅμως ὁ ἀπλοῦ χαραχτῆρος ἄνθρωπος θέλ' εἶναι πάντοτε ἀγαπητὸς· καὶ θέλει ἔβρίσκει πάντοτε συμπάθειαν εἰς τὴν συγκοινωνίαν καὶ συναναστροφὴν ὧσων ἔξεύρουν νὰ ἐχτιμήσουν τὴν ὡραίαν ἀπλότητα.

38^{ος} Ὁ Χαιρέκακος

Ὁ χαιρέκακος εἶναι κακόψυχος. Χαίρεται στὸ κακὸ, καθὼς ὁ φιλόκαλος χαίρεται στὸ καλὸ. Καθένας ἀπὸ τοὺς δύο τούτους, χαίρεται στὰ πράγματα ποῦ ἰμοιάζουνε τῆς ψυχῆς του· καὶ ὁ χαιρέκακος χαίρεται στὰ κακὰ ποῦ ἰμοιάζουν τῆς ἐδίκῃς του.

Καίεται τὸ σπῆτι τοῦ γειτόνου του; Ἄν αὐτὸς δὲν ἔχη σπῆτι, χαίρεται ὅτι τώρα οὐδὲ ὁ γείτωνά του δὲν ἔχει. Ἄν ἔχη, χαίρεται καὶ τότε ὅτι αὐτὸς ἔχει, καὶ ὁ γείτωνά του δὲν ἔχει.

Ἀπέθανε τὸ παιδὶ τοῦ συγγενῆ του; Αἶ! μὰ εἶναι ἀπὸ καιρὸ ποῦ ἐκείνου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ πᾶνε ὅλα καλᾶ. Νὰ λάβῃ κ' ἐκεῖνος μιὰ πίκρα.

Προμηνύεται πόλεμος, καὶ αὐτὸς δὲν ἔχει παιδιὰ νὰν τοῦ πάρουνε; ὁ χαιρέκακος εἶναι πολεμικὸς. Φωνασκεῖ ὑπὲρ τοῦ πολέμου, καὶ ἐντρυφεῖ στήν ἰδέα ὅτι κινδυνεύουν τὰ παιδιὰ τῶν ἄλλων.

Νὰ ὑποφέρνῃ ὁ Κόσμος! — Ἴδου ἡ εὐχαρίστηση τοῦ χαιρέακου! Τὸ καλὸ τὸν πικραίνει!

Ὁ χαιρέακος, καὶ ἐργάζεται συχνᾶ χαιρεκάκως. Ἐβάλθηκε ἓνα εὐμορφο σκαλὶ μαρμαρίνο σὲ μία νέαν οἰκοδομὴν; Τῇ νύχτα ὁ χαιρέακος τὸ τσακίνει. Τσακίνει τὰ φανάρια τῆς χώρας. Κριμνίζει τὲς λιθιὲς εἰς τὴν ἐξοχὴν. Ξεφλουδίζει τὰ δένδρα. Καὶ κακομεταχειρίζεται τὰ ζῶα, ἀδιαφορῶντας εἰς τὸν πόνοντους.

Ἄν ἦναι ἀνωτέρας κοινωνικῆς τάξεως, ἢ ἂν μόνον ἡ περίστασις τὸν ἐβάλανε σ' ἀνώτερη θέσιν, καὶ ἔχῃ ἡμπόρεσιν· μεταχειρίζεται τὴν ἡμπόρεσίντου ἐπὶ κακοῦ· σπέρνει ζηζάνια μεταξὺ τῶν κοινωνικῶν τάξεων· προκαλεῖ ἀντιζηλείας μεταξὺ ἐπαρχιῶν· διχονοίας μεταξὺ ὁμόρων ἐπικρατιῶν, καὶ ἐμψυχώνει τὸν πόλεμον, ὅταν τὸν βλέπῃ πιθανόν.

Ὁ κακόψυχος καὶ διεστραμμένος τοῦτος χαιρέακος, κακολογεῖ καὶ μέμφεται κρυφᾶ τὸν γείτωνάτου, τὸν συγγενῆτου, τὸν φίλοντου, τὸν καλῆτερόντου· καὶ χορταίνει κακίαν, ἢ ὁποῖα τοῦ φθείρει τὰ σπλάγχνατου.

Ἄν ἀκούσῃ δυστύχημα, τρέχει εὐθὺς νὰν τὸ διαδώσῃ στὸν Τόπο, ὑποκρινόμενος λύπην.

Ἄν ἀκούσῃ εὐτυχίῃ τὸν ἀδελφόντου, λέγει ὅτι χαίρεται. Καὶ πασχίζει νὰ δείξῃ ὅτι χαίρεται, ἀλλὰ δὲν πιτυχαίνει.

Ὁ χαιρέακος ἐπιθυμεῖ τὸ κακὸ, καὶ κάνει τὸ κακὸ, καθὼς ὁ φιλόκαλος ἐπιθυμεῖ τὸ καλὸ, καὶ κάνει τὸ καλὸ. Ἔτσι, βρίσκεται σὲ θέσιν ποῦ ἔμπορεῖ νὰ βλάψῃ; Προτιμᾷ νὰ βλάψῃ τὸν ἐδικόντου, τὸν φίλοντου, ἐκεῖνον τοῦ ὁποίου χρεωστεῖ περσσότερο χρέος. Ὡς ὁ φιλόκαλος ἤθελε προτιμήσῃ νὰ ὠφελήσῃ τὸν ἐδικόντου, τὸν φίλοντου, τὸν εὐεργέτηντου.

Εὐεργέτησε τὸν χαιρέκακον, καὶ θέλει τὸν ἰδῆς νὰ κλείσῃ τὰ μάτιατου ἀπάνου στὸ καλὸ ποῦ τοῦ χάνεις, καθὼς τὰ κλεῖ ἡ γάτα ἀπάνου στὸ ψωμί ποῦ τῆς δίνεις· ἐπειδὴ ὁ χαιρέκακος εἶναι καὶ ἀχάριστος.

39^{ος} ‘Ο ‘Υπερήφανος

‘Ο ὑπερήφανος ὑπερτιμᾷ τὸν ἑαυτόντου εἰς βάρος τῶν ἄλλων. Νομίζεται ἴσος μὲ τοὺς ἀνώτερούςτου· ἀνώτερος ἀπὸ τοὺς ἴσουςτου· καὶ τοὺς κατώτερούςτου θεωρεῖ ἴσους κινόδαλα.

‘Ο ὑπερήφανος σπανίως εἶναι καὶ ἀξιότιμος ἄνθρωπος. ‘Η ὑπερηφάνεια, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον φωληάζει σὲ κούφια καύκαλα.

Ἦμπορεῖ νὰ ἔχῃ καὶ προσόντα ὁ ὑπερήφανος, πλοῦτον, ἐπιρροήν, εὐγένειαν γενεθλίων, ἀνατροφὴν, πνεῦμα, προκοπὴν, κλ. — ἀλλὰ δὲν εἶναι διὰ κανέν’ ἀπὸ τοῦτα ποῦ ὑπερηφανεύεται, οὔτε ὅταν νομίζῃ ὅτι δι’ αὐτὰ ὑπερηφανεύεται. ‘Η ὑπερηφάνεια εἶναι πάθος ὁποῦ ἡ φύση ἔβαλε στὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ἀνεξαρτήτως κάθε ἄλλου προσόντος, καὶ μένει στὸν ὑπερήφανον, ὡς καὶ ὅταν ἤθελε λείψουν τὰ ὑποθετόμενα αἷτια.

‘Ο Μέγας Ἐκεῖνος Μάστορας, ἡ ἀνθρωποποιὰ φύση, ἡ ὁποία ἐνσαρκώνεται καὶ ἐνανθρωπίζεται κατ’ ἀρέσκειάντης εἰς ὑπερήφανον, ἢ εἰς ταπεινόν ! Εἶδα πλουσίους ταπεινοὺς, καὶ φτωχοὺς ὑπερήφανους· ταπεινοὺς Ἠγεμόνες, καὶ ὑπερήφανους γαῖδουρολάτες. ‘Η ὑπερηφάνεια συμβιβάζεται καὶ συγκατοικεῖ ὡς καὶ μὲ τὴν ἐλεεινότητα !

Εἶναι ὅθεν παρεννόησι καὶ παρεξήγησι τὸ αἷτιον τῆς ὑπερηφανείας, ἂν ὑποτεθῇ κάθε ἄλλο παρὰ τὸ φταῖσμα τῆς φύσεως, ἢ ὁποία πλάθει, ἢ μᾶλλον αὐτὴ πλάθεται, ὅπως θέλει ἢ ὅπως τύχη.

Ὁ ὑπερήφανος ἀπαιτεῖ νὰ ἔχουν ἀνασκοπὲς διὰ τὸν ἑαυτότου.

Ἄν δὲ ἦναι χρυσοβιβλικὸς, ἀλλοίμονον εἰς τὸν μὴ-χρυσοβιβλικὸν νεόπλουτον· δὲν τὸν καταδέχεται· τοῦ ὕβγανει ὅμως τὸ καπέλοτου, ἐπειδὴ τὰ πλούτη χαιρετηῶνται, ἀλλὰ μὸλις στρίψει, τοῦ κᾶνει εὐθύς τὴ βιογραφίατου· « Ὁ πατέραςτου, ὡς προχθὲς ἐφόρηε τσαρούχια . . . . Τοῦτος εἶχε ἓνα κουτσομάγαζο κ' ἐπούλησε φώσφορα . . . . Ἐπειτα ἔρυγ' ἐδῶθε κ' ἐπῆγε στὴ Ῥωσία, κ' ἐκεῖ, ὁ Θεὸς ἡξέρει πῶς . . . ἐπλούτησε! Καὶ ἦλθε τώρα ἐδῶ καὶ κᾶνει τὸν ἄρκοντα! . . . »

Ὁ ὑπερήφανος δυσαρεστεῖ τοὺς πλησίοντου. Τοὺς δύσαρεστεῖ, ἐπειδὴ τὰ δυσάρεστα εἶναι πάντα δυσάρεστα, ὁποία καὶ ἂν ἦναι ἢ πηγῆτους, τὸ αἰτιόντους.

Ἡ καλὴ ἀνατροφὴ καὶ ἡ πείρα, κάμνουν κάποτε τὸν ὑπερήφανον ν' ἀνανογέται τὸ μισητὸν τῆς ὑπερηφανείας, καὶ γυρεύει τότε νὰν τὴν περιστείλῃ. Εἶναι δὲ ἀξιώτιμος διὰ τοῦτο.

40^{ος} Ὁ Ὑψηλόφρων

Ὁ ὑψηλόφρων ὁμοιάζει κάπως τὸν ὑπερήφανον, ἀλλὰ δὲν εἶναι ὁ ὑπερήφανος· εἶναι ὑψηλόφρων. Εἶναι

ἄνθρωπος ἀνωτέρων φρονημάτων. καὶ εὐγενεστέρων αἰσθημάτων. Ὁ χαρακτήραστο εἶναι ἐντιμώτερος· καὶ δὲν καταδέχεται νὰ κάμῃ τίποτε ἀγενές.

Ἡ ὑψηλοφροσύνητου εἶναι πόρισμα τῆς εὐγενοῦς διαθέσεως τῆς ψυχῆςτου, καὶ τῶν ἠθικο-πνευματικῶν προτερημάτωντου.

Μὲ τοὺς κατώτερούςτου μᾶλλον εὐπροσῆγορος.

Μὲ τοὺς ὁμοιούςτου εὐγενικὸς.

Μὲ τοὺς ἀνώτερούςτου ὑψηλόφρων.

Ἄν ἔχῃ ἀνώτερην κυβερνητικὴν θέσιν, ἂν ᾖ, Ὑπουργός, ἂν ᾖ Βασιλεὺς, ὁ ὑψηλόφρων χαρακτήραστο ἀναβιβάζει τὸ Ἔθνος, καὶ τὸ συσταίνει στὸν ἔξω κόσμῳ.

Ἄν ᾖ μερικὸς καὶ ἰδιοτεὺς στὸ σπῆτιτου, θὰ κάμῃ σεβαστὴν τὴν οἰκογένειάντου. Ἡ ζήλεια καὶ ὁ φθόνος ἡμποροῦν νὰν τοῦ γαυγίζουσιν ἀπὸ μακρὰν, ἀλλὰ ποτὲ νὰν τόνε δαγκάσουνε.

Δέχεται δημόσιες θέσεις καὶ δημόσιες τιμές, ἂν τοῦ προσφεροῦνε· ἀλλὰ δὲν πηγαίνει γυρεύοντάςτες. Τὸ συχαντερὸ ἐκεῖνο συνήθειο τοῦ νὰ ζητῇ ἐμμέσως τιμητικὰς θέσεις, καὶ πετυχαίνοντάςτες νὰ λέῃ ὅτι τὲς δέχεται παρακαλεσμένος καὶ βιασμένος ἀπὸ τοὺς φίλους, τοῦ εἶναι ἄγνωστο — Ἡ δημόσια ὑπηρεσία ἔχει χρεῖα νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ αὐτὸν· αὐτὸς, καίτοι ἴσως πένης, δὲν ζητεῖ νὰ ὠφεληθῇ ὑπηρετῶντας.

Ἄν δὲν ἀγαπᾷ τὰ στρατιωτικὰ, νὰ πασχίσῃ νὰν τ' ἀποφύγῃ· ἀλλὰ, μιὰ φορὰ στρατιώτης, ἀποθνήσκει ἐντίμως εἰς τὴν μάχην, ἀλλὰ δὲν φεύγει.

Ἄν ᾖ γυναῖκα, ἡ ὑψηλόφρων τούτῃ ἀπαξιῶι τὴν καταβιβαστικὴν γυναικίαν φιλαρέσκειαν, καὶ βάνει τὸ φιλότιμότης εἰς ἀξιοπρεπέστερα ἄλλα, εἰς τὴν μεγαλητέραν ἀνδρωσὴν τῶν φρονημάτωντης, εἰς τὴν ἀ-

νάπτυξιν τοῦ πνεύματος, εἰς τὴν κάθαρσιν τῆς ψυχῆς, ἀπὸ δεισθηδαιμονίας καὶ πρόληψες, εἰς τὴν σπουδὴν καὶ μελέτην ἀνωτέρων ὠφελήμων γνώσεων.

Ὁ ὑψηλόφρον χαραχτήρας δεῖνει κάτι τὶ πραγματικῶς ἀνώτερον εἰς τὴν ψυχὴν καὶ στὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου.

41^{ος} Ὁ Ταπεινός

Ὁ ταπεινός εἶναι ἀγαθός ἄνθρωπος. Ταπεινοσύνη καὶ ἀγαθότης εἶναι συνώνυμα.

Ταπεινοσύνη χωρὶς ἀγαθότητα, δὲν εἶναι ἀληθινὴ ταπεινοσύνη. Εἶναι κούφια γῆ σκεπασμένη μὲ ἄνθη. Μὴν πατήσης ἀπάνου.

Τὴν ταπεινοσύνη συχνὰ μιμοῦνται ἄλλοι χαραχτήρες ἐπειδὴ ἡ ταπεινοσύνη εἶναι ὠραιότης, τὴν ὁποία καθένας ὀρέγεται, καὶ τὴ φορεῖ ὅταν εὐμορφῇ προσωπίδα στὸ ἐλλάττωμάτου.

Ὁ ταπεινός δὲν εἶναι δειλός. Ἡ δειλία συγγενεῦει μᾶλλον μὲ τὴν αὐθάδεια.

Ὁ καλοκάγαθος ταπεινός ἀφίνει συχνὰ νὰ χάνῃ τὸ δίκηοτου, διὰ τὴν πολλήτου ἀγαθότητα.

Υβριζόμενος στρέφει, καὶ λυπεῖται μέσατου, ἀδυνατώντας νὰ ἀντυβρίσῃ.

Ὁ ταπεινός εἶναι ὁ ἀντίπους τοῦ ὑπερήφανου· καὶ ἔχει διὰ τὸν ἑαυτότου ἰδέα κατώτερην ἴσως τῆς πραγματικῆς αἰξίας.

Καταδέχεται ὅλα τὰ τιμίως ταπεινά, ὅσα δὲν κατα-

δέχεται ὁ ὑπερήφανος, καὶ τὰ καταδέχεται ἀγογγύστως. Τὰ καταδέχεται μὲ καλοσύνη μὲ εὐγένεια, μὲ καλὴ καρδιά, καὶ ἔτσι, τὰ ἐξευγενίζει καὶ τὰ ὑψώνει.

Ὁ ταπεινὸς εἶναι σεμνὸς καὶ εὐσχημος· ἐπειδὴ ἡ ταπεινοσύνη εἶναι ἡθικὴ ωραιότης, ἡ ὁποία ἐξωτερικεύεται εἰς τὸ πρόσωπο, καὶ εἰς ὅλην τὴν συμπεριφορὰν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ ταπεινοσύνη εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς χρωματισμοὺς τῆς ἐξευγενίσεως· καὶ ὁ ταπεινός, ἢ εἶναι ἤδη ἐξευγενισμένος ἄνθρωπος, ἢ ἔχει στὸν χαραχτῆρα του τὴν βάσιν ἐπὶ τῆς ὁποίας οἰκοδομεῖται καὶ λαμπρύνεται ἡ ἐξευγένισή του.

Τύπος ταπεινοσύνης ὁ Φιλοποίμην, δὲν ἀπαξίωσε νὰ πάρῃ νὰ σκίσῃ ξύλα, στὸ σπῆτι ὅπου ἐκαλεῖτο εἰς γεῦμα!

42^{ος} Μηδενιστῆς καὶ Ἀσκητῆς

Ὁ Μηδενιστῆς διὰ τῆς πολιτικῆς, καὶ ὁ Ἀσκητῆς διὰ τῆς θρησκείας, ἐπιδιώκουν παρομοίως τὸν μηδενισμόν τῆς ἀνθρωπότητος, μὲ ἀκαταλόγιστον φανατισμόν.

Θεωροῦνται ἀμοιβαίως ὡς ἀντίθετοι μεταξύτους, ἐπειδὴ κινοῦνται ἀπὸ ἀντίθετα μέρη· ἀλλὰ καταλήγουν εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, τὸν μηδενισμόν.

Οἱ δύο τοῦτοι, μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι αὐτοὶ μόνοι εὐρίσκονται στὴν ἀλήθεια, καὶ ὅτι ὅλοι οἱ ἄλλοι ζοῦνε στὰ φέμματα, καὶ ζοῦν ἀκολούθως ζωὴν πλημμελεῖ

καὶ ἄφρονα, ἀπαιτοῦν νὰ ἐπιβάλλουν τὴν νομιζομένην τους ἀλήθειαν εἰς τοὺς ἄλλους, ὅχι διὰ τῆς πειθοῦς, ἀλλὰ διὰ τῆς αὐθεντίας· καὶ ὅταν ἡμποροῦν, καὶ διὰ τῆς βίας.

Ἔτσι, ὁ ἓνας λέγει τὸν ἑαυτόν του ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ, ἐνῷ βιάζει τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ· ὁ ἄλλος λέγει τὸν ἑαυτόν του φιλελεύθερον, ἐνῷ βιάζει τὴν ἐλευθερίαν.

Ὁ ἀσκητὴς, αὐτοχειροτονοῦμενος ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν Κόσμον, ἀπαιτεῖ νὰ ὑποτάξῃ ὅλον τὸν Κόσμον εἰς τὰς θρησκευτικὰς του δοξασίας. Ὁ μηδενιστὴς αὐτοχειροτονοῦμενος διεγδικητὴς τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ εἰς τὸν Κόσμον, ἀπαιτεῖ νὰ ὑποτάξῃ ὅλον τὸν Κόσμον εἰς τὸ πολίτευμα τὸ ὅποιον αὐτὸς θέλει. Αὐθάδης τύραννος ὁ ἓνας, αὐθάδης τύραννος ὁ ἄλλος.

Ἄκρον ἰδανικὸν τοῦ ἀσκητῆ ὁ μηδενιστικὸς ἀσκητισμός. Ἄκρον ἰδανικὸν τοῦ μηδενιστῆ ὁ μηδενιστικὸς μηδενισμός.

Οἱ ἄνθρωποι, κατὰ τὸν ἀσκητὴν, τότε μόνον θὰ ᾔηται τέλειοι ὅταν, παραιτοῦντες τὴν κοινωνικὴν ζωὴν, σπαρθοῦν ἐν ὀνόματι θρησκείας εἰς τὰς ἐρημίας, νὰ ζοῦν ἀσκητάδες, καὶ ν' ἀποφεύγονται ἀνάμεσότους.

Οἱ ἄνθρωποι κατὰ τὸν μηδενιστὴν, τότε μόνον θὰ ᾔηται τέλειοι, ὅταν παραιτοῦντες τὰ ἐθνημοποιημένα, ἀθετήσουνε τὴν θρησκείαν, καταργήσουν τὴν οἰκογένειαν, λύσουνε τοὺς κοινωνικοὺς δεσμοὺς ὅλους, καὶ μιμηθεῖν τοὺς σκύλους εἰς τὸ πολίτευμα.

Ἰδοὺ ὅθεν δύο ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι κινούμενοι ἀπὸ δύο ἀντίθετα ἄκρα, ἀπαντῶνται εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, εἰς τὴν διάλυσιν καὶ μηδενισμόν τῆς κοινωνίας, εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἰς τὴν ἀγρίαν του κατάστασιν. Ἀλλὰ,

Τὰ ἄκρα ἐγγίζονται!

43^{ος} Ὁ Ἐγωϊστὴς

Ὁ πλήρης ἐγωϊστὴς δὲν ἐνδιαφέρεται παρὰ διὰ μόνο τὸ ἄτομότου, ἀποκλείων ἀπὸ τὸ ἐγώτου καὶ αὐτήντου τὴν οἰκογένειαν.

Κάθεται στὸ Τραπεζίτου, ὅπου θέλει τὸ φαγητότου ἀρκετὸ καὶ καλὸ διὰ τὸν ἑαυτόντου, ἀδιαφορῶντας ἂν οἱ λοιποὶ τῆς οἰκογενείας ἔχουν καὶ αὐτοὶ ἄλλο τόσο.

Φροντίζει νὰ μὴν τοῦ λείπη τίποτε πρὸς ἐνδυμασίαντου· δὲν φροντίζει δὲ διόλου διὰ τὴν ἐνδυμασίαν τῆς οἰκογενείαςτου. Ἐκεῖνος νὰ καλοπερνᾷ, καὶ οἱ λοιποὶ τῆς οἰκογενείας ἅς κάνουν ὅπως ἔμπορῶνε.

Ἀμελεῖ ὅθεν καὶ τὴν ὑγείαν, καὶ τὴν ἀνατροφὴν τῶν παιδιῶντου, διὰ νὰ ἐξαρκέσῃ στὲς ἰδιαιτερέστου ἀνάγκες, ἥ καὶ ἀπλῶς μόνον διότι τὸ ἐγώτου γεμίζει παράπολυ τὴν ψυχὴντου, ὥστε νὰ μὴν ἡμπορῇ νὰ ἐνδιαφερθῇ καὶ διὰ τοὺς ἄλλους. Ἀφανίζει ἐνῶπιον τῆς κοινωνίας τὴν οἰκογένειάντου, καὶ παρουσιάζεται αὐτὸς μόνος, καλᾶ θρεμμένος, καλᾶ ἐνδυμένος, καὶ καλᾶ φερόμενος. Ἡ οἰκογένειάτου, ποῦ εἶχε μείνει ἀμελημένη, εἶναι χοντροειδής, καὶ ἔχει δευτερεύουσα θέσῃ στὴν κοινωνία.

Ἄν δὲ μὲ τὴν οἰκογένειάτου ὁ ἐγωϊστὴς ἦναι τοιοῦτος, ὅποιος θὰν ἦναι μὲ τὴν κοινωνίαν ;

Ἀναισθητεῖ καὶ σκληρύνει στὰ παθήματα τῶν ὅσων ἔχει δικαιώματα ἐπάγωγους· ἐπειδὴ ὁ ἐγωϊστὴς εἶναι καὶ σκληρόψυχος.

Ἄν ὁ γείτωνάσ σου τοῦ ζητήσῃ μιὰ χάρη . . . . .
διὰ νὰν τὴν κάμῃ, δὲν ἄρκει νὰ μὴν τοῦ στιχίζῃ τί-
ποτε, ἀλλὰ πρέπει καὶ νὰ ἔμπορῇ νὰ ἔβγάλῃ καὶ αὐ-
τὸς καμμίαν ὠφέλειαν ἀπὸ τῆ χάρη. Δεδομένα τὰ
δύο τοῦτα, τὴν κάνει· μὰ ὁ γείτονας θὰν τὴν πλη-
ρώσῃ ἀκριβᾶ . . . . . Ἄν δὲν ἐλπίζῃ ὠφέλειαν καμ-
μίαν, ἀρνεῖται τὴ χάρη.

Ὁ ἐγωῖστὴς δὲν ἀγαπᾷ παρὰ μόνον τὸν ἑαυτόν του.
Ἡ εὐτυχία τῶν ἄλλων τοῦ εἶναι ἀδιάφορη· ἡ καὶ τοῦ
κάνει κακὸ στὰ μάτια. Ἡ δυστυχία τοῦ γειτόνου του,
ἡ καὶ αὐτοῦ τοῦ στενᾶ συγγενή του, δὲν τὸν κινεῖ, ὥστε
νὰ κάμῃ . . . . ἔστω καὶ ἴλιγον κόπο, διὰ νὰν τὸν λυ-
τρώσῃ· ἀλλὰ ἀναισθητεῖ καὶ ἀδιαφορεῖ στὸ ἄκουσμά της.

Ὅταν ὁμοῦς ὁ ἐγωῖσμός σου δὲν εἶναι ἐντελῶς
πλήρης, συμπεριλαμβάνει καὶ τὴν οἰκογένειάν σου στὸν
ἐγωῖσμόν σου. Ὁ ἐγωῖσμός σου τότε, πλατυνόμενος
εἶνα ἴλιγο, περιορίζεται ἐνταυτῷ εἰς τὸ ὅσο κλεῖ ἡ
πόρτα του. Ἐκεῖνος, ἡ γυναῖκά σου, καὶ τὰ τέκνα σου·
ἰδοὺ τὸ ὅσο κάμνει τὸ ἐγὼ τοῦ δευτέρου τούτου ἐ-
γωῖστῃ, τοῦ μὴ κρατοῦντος τὸν ἐγωῖσμόν σου εἰς μόνον
τὸ ἄτομό του.

Ἀμφιβάλλω ἂν οἱ ἀναγνώσται μου ἤθελε δεχθῶν
ὡς τρίτον βαθμὸν ἐγωῖσμοῦ, ἐκεῖνον ὅστις, ἐξακολου-
θῶν νὰ ἐξαπλοῦται, συμπεριλαμβάνει καὶ τὸ ἔθνος.
Ἦθελε ποθεῖ ἴσως ὅτι, ὁ ἐγωῖσμός, χυνόμενος μέσα
σὲ μία τόσο μεγάλην ἔχταση, ἀλλάζει, καὶ ἀπὸ ἐγωῖ-
σμός γίνεται Φιλοπατρισμός. Ὡς ὅταν σταξιά ἄρσε-
νικοῦ σὲ πολὺ νερὸ, ἀπὸ δηλητήριο μεταβάλλεται εἰς
ἱατρικόν. Ἄς μὴ λησμονῶμεν ὁμοῦς ὅτι τὰ δύο τοῦτα
καὶ στὸ ἔξάπλωμάτους διατηροῦνε τὴ φύση τους· καὶ
ὅτι, δι' ὅσον ἀποβλέπει τὸν ἐγωῖσμόν ἐξαπλούμενον
εἰς φιλεθνισμόν, ἔξαναβρίσκουμε τὴ φρικώδη φύση του,
σὲ σύγχρουσην ἐθνῶν μεταξὺ τους.

44^{ος} Ὁ Αὐταπάρνητος

Ἀντίπους τοῦ Ἐγωῖστῇ εἶναι ὁ Αὐταπάρνητος. Ὁ λαμπρὸς τοῦτος ἄνθρωπος, βαθυᾶ συγκινούμενος ἀπὸ τῇ θέσῃ τοῦ πλησίοντου, εἶναι πάντα ἔτοιμος νὰ θυσιάσῃ κάτι διὰ νὰ τὸν λυτρώσῃ.

Συμβαίνει δὲ ὁποῦ, ὅταν αἰσθάνεται καὶ ψυχικὴν δύναμιν καὶ πολιτικὸν θάρρος εἰς τὸν ἑαυτόντου, ἐχθέτεται προθύμως καὶ ὑπὲρ τῶν ὁμοίωντου ἐν γένει. Πολεμεῖ τότε τοὺς καταχρωμένους δυνατοὺς τῆς κοινωνίας, καὶ ὑφίσταται τὴν ἐγδίκησίντου· ἐπειδὴ ἡ δυστυχία τοῦ πλησίοντου τὸν θλίβει καὶ τὸν πιέζει. Ἐπιθυμεῖ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους εὐτυχεῖς· καὶ ἡ δυστυχία τοῦ καθενὸς εἶναι δυστυχία ἰδικήτου.

Ὑποφέρειν περισσότερο εἰς τὴν δυστυχίαν τοῦ γειτόνουτου, παρ' ὅσον ἤθελ' ὑποφέρειν ἂν ἦτον αὐτὸς ὁ δυστυχῶν. Ἐξεγείρεται περισσότερο εἰς τὴν τυραννίαν ποῦ γένηται τοῦ πλησίοντου, παρ' ὅσον ἤθελε κάμει ἂν ἐγένετο εἰς αὐτὸν ἡ τυραννία. Θυσιάζει ὅθεν τὴν ἰδιαίτερόντου εὐχαρίστησιν, τὴν ἰδιαίτερόντου ὠφέλειαν, διὰ τὴν εὐχαρίστησιν, διὰ τὴν ὠφέλειαν τῶν ἄλλων.

Ὁ ἥρωας τοῦτος τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς γενναιότητος, ριψοκινδυνεύει στὴν περίστασιν καὶ τῇ ζωῇτου τὴν ἰδίαν, διὰ νὰ φυλάξῃ ἄλλου ζωὴν ἢ περιουσίαν. Ἐπειδὴ μία θεία δύναμις τότε σπρώχνει νὰ καλοεργῇ πάντοτε.

Κρίμα, καὶ κατασχὺνῃ γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ποῦ

τοιοῦτος τελειώνει συχνᾶ μὲ τὸ κώνειον, ἢ μὲ τὸν σταυρὸν, ἢ μὲ ἄλλα παραπλήσια.

43^{ος} Ὁ Φιλόπρωτος

Ὁ φιλόπρωτος, ὅστις συνήθως καὶ κοῦφος εἶναι, δεν ἤμπορεῖ παρὰ νὰ ὑποφτεύεται χάπως τὴν κουφότητάτου. Ἡ παρουσία τῶν πραγματικῶς ἀνωτέρων του, θὰν τοῦ εἰδοποιῇ τὸ ἄδειον τοῦ ἑαυτοῦτου. Καὶ ὅμως ἡ φύση του τὸν σπρώχνει νὰ ἐπιθυμῇ νὰ πρωτεύῃ, νὰ θέλῃ νὰ ᾔναι καλῆτερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους!

Νὰ πασχίσῃ λοιπὸν νὰ χάμῃ τὸν ἑαυτόν του καλῆτερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους, διὰ νὰ εἶναι καλῆτερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Ἄλλ' ὁ ἐν λόγῳ φιλόπρωτος δὲν ἐννοεῖ τοῦτο. Ὁ φιλόπρωτος τοῦτος θέλει νὰ πρωτεύῃ ὅπως-κι'—ὅπως. Θέλει ὅθεν τὸν χειρότερόν του νὰ μένῃ πάντα χειρότερος, διὰ νὰ ᾔναι αὐτὸς καλῆτερός του· καὶ θέλει νὰ χειροτερέψῃ ὁ καλῆτερός του, καὶ ὁ ὁμοίός του, διὰ νὰ μὴν ᾔναι αὐτὸς χειρότερος, καὶ διὰ νὰ μὴν ἔχῃ ὁμοιόσ του εἰς τὰ πρωτεῖα.

Αἷσθημα τέτοιας φιλοπρωτίας δείχνει τὴν ψυχικὴν κατωτερότητα τοῦ τοιούτου φιλοπρώτου, καὶ τὴν ἀναξιότητά του ὡς καὶ διὰ τὰ ἴσα μὲ τοὺς ἄλλους. Ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου τούτου δὲν εἶναι ὀρθοκομένος· ἡ καρδιά του εἶναι στεγνὴ καὶ ἄμοιρη φιλανθρωπικῶν αἰσθημάτων· ἡ ὀλητου ἀθροπιὰ μικροπρεπῆς καὶ εὐκαταφρόνητη.

Ὁ τοιοῦτος φιλόπρωτος ὁμοιάζει κάπως μετὰ τὸν χαιρέκαχον, δι' ὅσον καὶ οἱ δύο παρομοίως λυποῦνται εἰς τὴν καλητέρεψην τοῦ πλησίοντους, εἰς τὴν πρόοδον τῆς κοινωνίας. Φανερόν δὲ ὅτι στὴν χειροτέρεψην τῶν ἄλλων, ἐπιδιώκει ἀνοήτως καὶ τὴν ἐδικήντου χειροτέρεψην· ἐπειδὴ ὁ καλῆτερος μιᾶς ἐλεεινῆς κοινωνίας, δὲν εἶναι παρὰ ὁ ἑλιγώτερο ἐλεεινός· ἀλλὰ ἐλεεινός καὶ αὐτός, τοῦλάχιστον διὰ τὴ θέσητον.

Ὁ τοιοῦτος φιλόπρωτος δὲν ἐννοεῖ ὅτι τὸ νὰ εἶναι ὁ καλῆτερος τῶν περιστιχούντων αὐτὸν ἐλεεινῶν, δὲν δηλοῖ ἄλλο παρ' ὅτι ζῇ μὲ κακὴ συντροφία, ἢ ὁποία φυσικῶ τῷ λόγῳ ἀντανακλᾷ τὴν ἐλεεινότητάτης ἀπάνουτου.

Ὁ νουνεχὴς καὶ χρηστοήθης ἄνθρωπος ζητεῖ μᾶλλον τὴ συντροφία τῶν ἀνωτέρωντου, τοὺς ὁποίους ἀναγνωρίζει ὡς τοιούτους, καὶ οἱ ὅποιοι τὸν τιμοῦν καὶ τὸν ἀναβιβάζουν, χωρὶς νὰ σμικρύνουν διόλου τὴν ἐδικήντου ἀξίαν.

Τρόπος δὲ τοῦ πρωτεύειν ἐπαξίως δὲν εἶναι παρὰ ἓνας. τὸ, « Κάμε τὸν ἑαυτόνσου καλῆτερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους ». Εἴ δὲ δοκῇ τις εἶναι τὶ μὴδὲν ὦν, ἑαυτὸν φρεναπατᾷ.

46^{ος} Ὁ Γκρίνιαρης

Ὁ ἑγκρίνιαρης εἶναι ἠθικὸς καρχῆνος μέσα στὸν κόλπον τῆς οἰκογενείας, ὁποῦ τῆς τρώει τὰ σπλάγχνα, καὶ τὴ μαραίνει.

Χάνει πρῶτος ἐκεῖνος τὴν ἡσυχίαν· ἂν ποτὲ ἐ-
χάρηκε ἡσυχίαν ἕνας τέτοιος ἄνθρωπος· καὶ τὴν ἀ-
φαιρεῖ συνάμα ἀπὸ τὴν οἰκογένειάντου.

Μπαίνει καὶ γυρίζει τὸ σπῆτι, ὅχι τόσο διὰ νὰ ἰδῇ,
ἴσῃ καλὸς οἰκοκύρης, ἂν ὅλα ἦναι στὸν τόποτους,
ὅσο διὰ νὰ εὕρῃ κάτι ποῦ νὰ δίνη ἀφορμὴ στὴν ἐπι-
θυμίατου νὰ γκρινιάξῃ. Τὸ βρίσκει; "Αἰ, τότε ἀρχί-
ζει ἡ φάουσα, ἡ γκρίνα, ἡ φωνὲς. Γκρίνα καὶ φωνὲς
ὁποῦ δὲν παύουνε τόσο γρίγορα, ἀλλὰ βαστοῦν περισ-
σότερο ἀπ' ὅσο ἡ καρδιὰ ἔμπορεῖ νὰ βαστάξῃ.

Καθένας τότες εἰς τὸ σπῆτι τὸν ἀποφεύγει. Ἡ γυ-
ναῖκατου, τὰ παιδιάτου, ὑπηρέτες καὶ ὑπηρέτριες, βου-
θαίνονται καὶ τραβηῶνται σὲ παράμερα μέρη ν' ἀ-
ποφύγουνε τὸ βασάνισμα. Ἀγγλοῖα σ' ἐκεῖνον ὁποῦ
ἔδωσ' αἰτία σ' ἐκεῖνο τὸ περιχεῖλισμα· ἀλλὰ καὶ οἱ
λοιποὶ τῆς οἰκογενείας ὑποφέρνουνε ἀναλόγως.

Ἄν ἡ ὑπηρέτρια ἐτσάκισ' ἕνα ποτῆρι· ἂν ἡ γυναῖ-
κατου δὲν ἐμαγέρεψε τὸ ψάρι στὴν ὥρατου· ἂν τὸ παι-
δάκι ἐστραβοπάτησε τὸ παποῦτσιτου· ἂν ἡ κόρητου
δὲν ἔρραψε ἀκόμη τὸ ἔξηλομένοτου φόρεμα· ἐκείνην
τὴν ἡμέρα γένεται τὸ ἀ ν ἄ σ τ α ῶ Θεὸς ἐκεῖ-μέσα,
καὶ ὅλοι τρέμουνε.

Χορτασμένοι γκρίνα, ἡ ὄρεξήτους ἐκόπηκε· δὲ
ἔμπορουνε νὰ φάνε. Μὲ τὸν νοῦν σαστισμένονε, μὲ τὴν
καρδιὰ μαραμένη, ἀδημονοῦν καὶ στενάζουνε ὅλην τὴν
ἡμέρα καὶ τὴ νύχτα ἀκόμη, ἕως ὅτου νὰ ἔξημερώσῃ
ὁ Θεὸς τὴν ἡμέρα, ποῦ τότε πάλε διὰ κανὲν ἄλλο δί-
κην παρόμοιο, ἢ ἴδιες σκηνὲς τῆς γκρίνας ἔξανανεώ-
νουνται, καὶ τὸ πνεῦμα τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας
ἔξαναπιέζεται πάλε τότε, προτοῦ λάβῃ καιρὸ ν' ἀνα-
πνεύσῃ ἀπὸ τὴν προηγούμενη πίεση, καὶ ἡ οἰκογένεια
ὅλη δυστυχεῖ καὶ ἀπελπίζεται.

Ὁ δυστυχὴς τοῦτος γκρίνιарης νομίζει ἐν ὅλῃ καλῇ πίστει ὅτι εἶναι τὰ δίκηα του ποῦ τὸν ὑποχρεώνουνε νὰ φωνάζῃ τὰ σ τ ρ α β ἄ τ ῆ ς ο ἰ κ ο γ ε ν ε ἱ ἄ ρ χ η ς καὶ ἄλλα . . . καὶ δὲν ἀνανογέται διόλου ὅτι ἡ φύση τὸν ἀδίκησε δίδοντάς του ἀποτρόπαιον χαραχτήρα, διὰ τοῦ ὁποίου κατασταίνεται δυστυχὴς αὐτὸς πρῶτος, καὶ κατασταίνει ἀκολούθως δυστυχῇ καὶ τὴν κακότυχην οἰκογένειάν του.

Ἄν ποτὲ μέλη τοιούτων οἰκογενειῶν ζητοῦν τὴν ἐλευθέρωσίν του διὰ μέσων ἀπελπισμένων καὶ παραφρόνων, ἡ κοινωνία χρεωστεῖ νὰ ᾔναι συγκαταβατικὴ μὲ αὐτὰ· καὶ καθένας προτοῦ σκληρύνει κατὰ τοῦ ἐξοκεῖλλαντος, νὰ σκεφθῇ καὶ τὴ θέσιν τοῦ δυστυχοῦς ἐκείνου πλάσματος· καὶ νὰ ρίψῃ μέγα μέρος τῆς εὐθύνης εἰς τὸν ἀνυπόφερτον χαραχτήρα τοῦ γκρίνιарη οἰκογενειάρχῃ.

47^{ος} Ὁ Οἰκογενειάρχης

Ἡ θέσις τοῦ οἰκογενειάρχῃ στὴν κοινωνίαν εἶναι ἐντιμὴ καὶ σεβαστὴ θέσις. Περιστοιχισμένος ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν του ὁ οἰκογενειάρχης λαβαίνει ὄγκον, καὶ παρουσιάζεται πολλαπλὸς.

Εἰς δὲ τὴν οἰκογένειάν του, ὁ οἰκογενειάρχης εἶναι ὁ Βασιλεὺς τῆς οἰκογενείας, ὡς ὁ Βασιλεὺς εἶναι ὁ οἰκογενειάρχης τοῦ ἔθνους. Ἀρχει τῆς οἰκογενείας, καὶ ἄρχει διὰ τῆς ἀγάπης, ἕτοιμος νὰ θυσιάσῃ καὶ τὴν ζωὴν του δι' αὐτήν, καὶ διὰ καθένα ἀπὸ τὰ μέλη της. Τοῦ ἀνταποδίδεται δὲ ὅμοια ἀγάπη, ὄντας πρόθυμο

καθένα ἀπὸ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας νὰ θυσιασθῇ διὰ τὸν οἰκογενειάρχην του.

Ἔτσι, ἀπέναντι τῆς κοινωνίας ὁ οἰκογενειάρχης δὲν ἦναι μόνοςτου, ἀλλὰ εἶναι οἰκογένεια· ὡς ἀπέναντι τῶν Ἑθνῶν ὁ Βασιλεὺς δὲν εἶναι μόνοςτου, ἀλλὰ εἶναι Ἔθνος.

Βασιλεὺς καὶ οἰκογενειάρχης, ὁ καθεὶς εἰς τὸν κύκλοντου, ἔχουν τὰ ἴδια χρέη, καὶ χαίρουνται τὰ ἴδια δικαιώματα.

Ὁ οἰκογενειάρχης ἔχει καὶ αὐτὸς ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ χρέη καὶ δικαιώματα. Κάμνει τὰ δυνατάτου ὥστε ἡ οἰκογένεια νὰ ζῇ στὸ ἐσωτερικόντης μὲ ἄνεσιν. Καὶ τὴν κάμνει σεβαστὴν ἀνάμεσα στὲς ἄλλες οἰκογένειες τοῦ τόπου.

Ὁ νουνεχὴς καὶ εὐσυνειδήτος οἰκογενειάρχης, ἀναθρέφει τὰ παιδιάτου σερνικὰ καὶ θυλικὰ καθὼς τοῦ λέ' ἡ συνειδήσῃτου μᾶλλον, παρὰ καθὼς ἡμωρὴ κοινωνία ἤθελε ὀρέγεται. Καὶ, κατ' ἀντίθεσιν τοῦ γκρίνιαρη κακοῦ οἰκογενειάρχῃ, διατηρεῖ μὲ ὅλαςτου τὰς δυνάμεις ὁμόνοιαν, ἀγάπην, καὶ ἡσυχίαν, εἰς τὴν οἰκογένειαν.

Ὁ καλὸς οἰκογενειάρχης εἶναι καὶ καλὸς σύζηγος. Βλέπει στὴν συμβίαντου ἄλλον ὁμότιμον ἑαυτόντου, μὲ τὴν ὁποίαν μοιράζεται τὴν διεύθυνσιν καὶ τὰ βάρη τῆς οἰκογενείας· καὶ εἶναι καὶ καλὸς γονὴς, προτιμῶντας τὴν ἀγάπην τῶν τέκνωντου μᾶλλον, παρὰ τὴν ἀπὸ φόβον ὑποταγήντους. Βλέπει δὲ ὅτι μόνη ἡ σύμπνοια ἡμπορεῖ νὰ σώσῃ καὶ νὰ εὐημερήσῃ τὴν οἰκογένειαν.

48^{ος} Συζηγικὴ Εὐδαιμονία

Οἱ σύζηγοι κάμνουν καὶ στερεώνουν τὴν εὐδαιμονίαντους, διὰ τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ, συγκαταβάσεως, ὁμονοίας καὶ ἀγάπης. Εἶναι δὲ τοῦτος ὁ πολυθρύλλητος ἐκεῖνος Ἐπίγειος Παράδεισος, τὸν ὅποιον οἱ πρωτοίμας προπάτορες ἐχάσανε, ἐπειδὴ ἐφάγανε τὸ μῆλον τῆς Ἐριδος.

Ἄλλ' ἂν ἡ ἀνεμπειρία ἐστέρησε τότε τοὺς προπάτορέςμας ἀπὸ τὸν Παράδεισον τῆς Ὁμονοίας, δὲν ἔχλεισε ὅμως καὶ αὐτὸν τὸν Παράδεισον εἰς ἐμᾶς τοὺς ἀπογόνουςτων. Ὁ παράδεισος ἐκεῖνος ἐξακολουθεῖ τοιοῦτος εἰς τὴν Γῆνμας ὁποῖος ἦτον τότε, μὲ ὅλατου τὰ τότε παραδεισιακὰ θέλγητρα, ἀνοιχτὸς εἰς ὅποιον τὸν θέλει· ἀλλ' ἐνταυτῷ καὶ μὲ τὸ μῆλο ἐκεῖνο τὸ ἀπαίσιον, τοῦ ὁποίου τὸ γεύσιμον ἐμπόδισεν ὁ Θεὸς, πρὸς διατήρησιν τῆς παραδεισιακῆς εὐδαιμονίας τῶν οἰκογενειῶνας.

Ἡ δὲ παραδεισιακὴ τούτη εὐδαιμονία τῆς οἰκογενείας κρίμεται κυρίως ἀπὸ τὸν ἄνδρα. Ὅταν ὁ ἄνδρας διάγῃ συνειτῶς καὶ τιμίως, ὅταν ἕως ἐξαρχῆς ἀφοσιωθῇ στὴ γυναῖκατου, ὥστε νὰ μὴ βλέπῃ παρ' αὐτὴν μόνην εἰς τὸν Κόσμον γυναῖκα, νὰν τὴν ἐχτιμᾷ, καὶ νὰν τῇ σέβεται ὡς τὸ μοναδικὸ ἐκεῖνο πλᾶσμα, τὸ ὅποιον αὐτὸς μόνος κατέχει· βέβαια, καὶ ἡ σύζυγόςτου, ἀξία τῆς ἀγάπης καὶ σεβασμοῦτου, τοῦ ἀνταποδίδει τὰ ἴσα, καὶ τὸ σπῆτι γίνεται παράδεισος.

Ἄμμοιβαῖος σεβασμὸς, ἀγάπη καὶ σύμπνοια, μεταξὺ συζήγων. Ἰδοὺ ἡ βάση καὶ ὁ ὅρος τῆς παραδεισιακῆςτων εὐδαιμονίας.

Θέλοντες νὰ διατηρήσουν καὶ νὰ χαροῦν ἕως εἰς τὸ τέλος τὸν Παράδεισόντους, μεριμνοῦν διὰ τὴν ἀνατροφὴν τῶν παιδιῶνετους. Ἡ ἀνατροφή τῶν παιδιῶνεμας εἶναι πηγὴ ἀένναος ἐγκαρδίου χαρᾶς καὶ ἀγαλιάσεως. Ἐπειδὴ ἕως ὅτου εἶναι τρυφερά βλασταράκια, τὰ σιάζουμε καὶ τὰ διευθύνουμε κατ' ἀρέσκειαν. Ἔτσι, καλλιεργοῦντες τὰς ψυχὰς τῶν παιδιῶνεμας, καλλιεργοῦμε τὰς πηγὰς τῆς μελούσης εὐημερίαςμας.

Ἡ ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ εἶναι σπόγγος ὁποῦ ρουφᾷ τὸ παράδειγμα ἕως εἰς τὰ βάθητης. Ἄν τὰ παιδιὰ ἴδανε παραδείγματα σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης μεταξὺ τῶν γονέωντους, ἂν ἐμπνευθήκανε ἀρετὲς, δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι μιὰ ἡμέρα θὰ παρατείνουν ἕως τέλους τὴν εὐημερίαν τῶν γονέωντους.

Ἐνεστῶσα τότε καὶ προσδοκούμενη μέλλουσα εὐδαιμονία, τελειοποιοῦν τὴν εὐημερίαν τῶν συζήγων.

Ὅποια εὐτυχία, ὅποῖος παράδεισος, ἂν ἔπειτα ἀφοῦ χαροῦν εὐτυχῶς τὰ νηάτατους, ὁ γέρο σύζηγος ἡμπορεῖ ἀκόμη νὰ λέη,

Εἶναι ἡ γυναῖκαμου

Ψυχῆμου, Φῶςμου.

Εἶναι ὁ ἐπίγειος

Παράδεισόςμου . . . . .

49^{ος} Ὁ Ζήλιαρχος

Ὁ ζήλιαρχος δὲν ἦναι ὁποῖος ἔπρεπε νὰ ἦναι, ἀγαπημένος σύντροφος τῆς συζήγουτου, ἀλλὰ τύραννός της. Δὲν εἶναι ὁ φυσικός της παρήγορος, ἀλλὰ ὁ ἐπιβεβλημένος της βασανιστής. Δὲν κάμνει διόλου τὸ μέρος τοῦ συντρόφου, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκεῖνο τοῦ δεσμοφύλακος.

Ὁ ἐντρομος τοῦτος Πυγμαλίων, χασομυαλίζει στὴν ἀπουσία τῆς γυναικός του ἀπὸ σημᾶτου. Ἀνησυχεῖ βλέποντάς την νὰ μιλῇ μὲ ἄλλον. Ἀλαφιάζεται σὲ κάθε ἄνθρωπον, σὲ κάθε πρᾶμμα, σὲ κάθε γράμμα ποῦ ἔμπαίνει στὸ σπῆτι του. Χτυπᾷ ἢ πόρτα του ; Χτυπᾷ ἢ καρδιά του.

Κακοβάνει στὸ ἔξαναπέρασμα ἑνὸς κάποιου ἀπουκάτουθε ἀπὸ τὰ παραθύρια του. Εἰς τὸ ἔμβασμα μιᾶς γραίας εἰς τὸ σπῆτι του . . . . Ὁ δυστυχὴς πάσχει ! Ἡ ζήλεια του εἶναι μάστιγα, διπλομάστιγα ποῦ μαστιίζει ἐνταυτῷ καὶ τὴ γυναῖκα του, καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον.

Συμβαίνει κάποτε ποῦ νέος σύζυγος νὰ ζηλεύῃ γραίαν συμβίαντου. Συμβαίνει δὲ καὶ τὸ ἀνάπαλιν· νέα σύζυγος νὰ ζηλεύῃ γέροντα σύζυγόν της. Τόσον εἶναι φανερόν τὸ χέρι τῆς πλάστριας φύσεως εἰς τὴν πλάσνημας.

Ἀλλὰ, κακὸ φυτὸ ἡ ζήλεια, κακὰ καὶ τὰ προϊόντα της. Πραγματικῶς, εἰς τὸ σπῆτι τοῦ ζήλιαρχ ἀκολουθοῦν ἀναπόφευκτες ἢ συζηγικὲς διένεξεις, ἢ κάκιωσες, οἱ θυμοὶ, ἢ παραφορὲς, οἱ διαπληχτισμοὶ, καὶ κάποτε καὶ τὸ κακούργημα.

Εἶναι ἴσως ἡ ζήλεια ἓνα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ἐλαττώματα, διὰ τὰ ὅποια ὁ ἐλαττωματικὸς ἀπολαμβάνει τὸ ἐναντίον ἀπὸ τὸ ἐπιδιωκόμενό του. Ἀπαντᾷ ἐκεῖνο ποῦ πασχίζει νὰ ἀποφύγῃ. Θέλει τὴν ἀποκλειστικότητα τῆς ἀγάπης τῆς γυναικὸς του, καὶ χάνει τὴν ἀγάπης τῆς ἐξολοκλήρου. Θέλει τὴν ἡσυχία του, καὶ ἔμπάζει μέσα στὴν ψυχὴ του τὸν Ἄδῃ. Εἶναι δὲ καὶ ἡ ἐξαιρετικὴς ἐκεῖνες περιστάσεις, εἰς τὰς ὁποῖες ἡ ζήλεια γένηται διδάχτρια καὶ παρακινήτρια τῆς γυναικὸς σὲ κατάλληλην ἐγδίκησιν, κατὰ τοῦ ἀνεμπίστου ἀνδρός-της, ὅστις τῆς βάνει ἐκείνην τὴν ιδέαν ὅπου αὐτὴ δὲν εἶχε.

Ὁ ζήλειαρς εἶναι ἀσθενής. Ἡθικῶς ἀσθενής. Συχνᾶ παράφρων. Καὶ εἰς τὰς στιγμὰς τῆς παραφροσύνης του, ἐνδεχόμενον θυμὸν εἶναι κάποτε ἡ γυναῖκα του.

Ἡ ζήλεια τοῦ ἀνδρός, ἔπρεπε νὰ δίνη δικαίωμα διαζηγίου εἰς τὴν γυναῖκα.

50^{ος} Ἡ Ζηλειάρισα

Ἡ ζηλειάρισα, ἐχτὸς ἐξαιρέσεων, δὲν ἡμπορεῖ νὰ τυραννήσῃ τὸν ἀνδρατὴς, ὡς ἐκεῖνος ζήλειαρς ὄντας ἡμπορεῖ νὰ τυραννήσῃ αὐτήν. Ἔτσι, ἡ ζήλειατὴς εἶναι ὅλως ἄλλου ἐνδιαφέροντος ἀπὸ ἐκείνης τοῦ ἀνδρός.

Ἡ ζήλεια τῆς γυναικὸς περιορίζεται καὶ συνίσταται σὲ μίαν ὑπέρμετρη μέριμνα διὰ τὸν ἀνδρατὴς. Ἀιωνίως καὶ ἀδιακόπως ἔχει αὐτὸν εἰς τὸν νοῦν της· δι' αὐτόνε μεριμνᾷ· δι' αὐτόνε φοβεῖται μήπως ἄλλη

κερδίση τὴν ἀγάπῃτου καὶ τὲς χάρεςτου.

Ὁμολογουμένως — Ἡ ζηλειάρισα θὰ στενοχωρῇ καὶ θ' ἀπελπίζῃ καὶ αὐτὴ τὸν ἀνδρατῆς, μὲ τὴν ἀδιάκοπην αὐστηρήντης ἐπαγρύπνησιν μέσα κ' ἔξω ἀπὸ τὸ σπῆτι. Τοῦ κάμνει ἐγκλημα κάθετου ἀθῶαν εὐγένειαν πρὸς ἄλλην οἰανδῆποτε Κυρίαν ἢ Δεσποινίδα· τοῦ σηκώνει τὴν ἡσυχίατου· τοῦ γένεται καὶ αὐτὴ κλητῆρας καὶ τύραννος· καὶ πολὺ συχνᾶ θὰ τὸν κἀνῃ νὰ χἀνῃ τὴν ὑπομονὴ καὶ ν' ἀδημονᾷ.

Ἀλλὰ ἡ μομφὲς ἐκεῖνες, ἡ ἐπίπληξες, ἡ τυραννίες, ἡ ἀγανάχτησες . . . . δὲν ἔχουν τίποτε σοβαρὸν εἰς τὸν ἑαυτόντους. Ἡ ἐπιτήρησες τῆς ζηλειάρισας συμβίας δὲν δεσμεύουν τὸν ἀνδρατῆς, ἡ ἐπίπληξέστης δὲν τὸν πιέζουν, ἡ τυραννίεςτης δὲν τὸν τυραννοῦνε· ὡς εἰς ἀντίθετην περίστασιν, ἡ ἐπιτήρησες, ἡ ἐπίπληξες ἡ τυραννίες τοῦ ἀνδρὸς, ἡθελε δεσμεύουν, πιέζουν, καὶ τυραννοῦν αὐτήν.

Ἐξεναντίας θὰν ᾔναι κάπως κολακευτικὸ νὰ βλέπεται κανεῖς τὸ μόνο ἀντικείμενο τῶν μερίμνων ὅλων τῆς συντρόφισάςτου. Ἡ καυμένη! Αὐτὴ μόνη εἶναι ὁ τύραννος, καὶ ἐνταυτῷ ἡ τυραννουμένη, Ὁ ἀνδρατῆς εἶναι ὁ θυσαυρόστης, τὸν ὅποιον αὐτὴ φοβεῖται μὴ χάσῃ. Ὁ ἀνδρατῆς εἶναι τὸ ἀντικείμενο τῶν καρδιοχτύπων μιᾶς ἀγαπημένης συντρόφισας.

Ὡ, μία τέτοια συντρόφισα, θὰν ᾔναι θυσαυρὸς διὰ ἓναν ἄνδρα. Καὶ ἂν ὁ ἀνδρατῆς ἔξέρῃ νὰ ὠφελεῖται ἀπὸ τὴν ἀγάπῃτης, ἀποδίδοντάςτης ἄλλην τόσῃν ἀγάπῃν, θέλ' εἶναι ὁ εὐτυχέστερος τῶν ἀνδρῶν.

31^{ος} Ἡ Γυναικούλα

Ἡ γυναικούλα εἶναι κ' ἐκείνη ὃν ἀνθρώπινον· ἀλλὰ κατωτέρας ἀνθρωπίνου ἀξίας. Ἔχει ᾠγες καὶ πο-
ταπὲς ιδέες, καὶ ᾠγώτατη ἀθροπιᾶ.

Γεωργραφικέστης γνῶσες εἶν' ἐκεῖνες τοῦ Τόπου-
τησ, ἥ καὶ μόνης τῆσ γειτωνιάστησ. Ἱστορικέσ, ὅσα
ᾠυμάται νᾶ ἴδε μὲ τὰ μάτιατησ, ἥ ἄκουσε μὲ τ' αὐτιά-
τησ. Θρησκειυτικέσ, ἥ ἐκκλησιᾶ τῆσ ἐνορίαςτησ, καὶ
ὁ παπαᾶστησ. Ἐπιτηδευματικέσ, ἥ ρόκατησ, τὸ σκαρ-
τσοῦνιτησ, καὶ ἴσως-ἴσως καὶ τὸ κροσέτησ.

Κάνει τὸ σταυρότησ ὅταν σημαίνουने ἥ καμπάνες,
καὶ τότε κάνει καὶ ὅταν ἐμβαίνῃ στήν ἐκκλησιᾶτησ,
καὶ ὅταν εἰς τὴν ἐκκλησιᾶτησ ἀκούῃ νᾶ μελετητέται ἥ
Παναγία. Δὲν ἐννοεῖ τίποτε ἀπὸ τῇ λειτουργία, καὶ
ᾠγαίνει εὐχαριστημένη πῶσ ἔλειτουργήθηκε.

Κοντᾶ ὁμως σὲ τούτην τῇ γυναικούλα, ὁφθαλμο-
φανῶσ κατωτέρας κοινωνικῆσ τάξεωσ, εἶναι καὶ ἥ
γυναικούλα ἀνωτέρας περιωπῆσ. Τούτη ἔχει πλατύ-
τερον ὀρίζοντα ιδεῶν, καὶ ἀνώτερην ιδέαν τοῦ ἑαυτοῦ-
τησ, ἐπειδὴ τούτη, παρεχτῶσ τῶν εἰρημένων γνῶσεων
καὶ πεποιοθήσεων, κάνει καὶ τῆσ ἔρχεται τὸ φιγου-
ρίνο ἀπὸ τὸ Παρίσι, καὶ ξέρεῖ νᾶ ἐνδύεται μὲ κομφό-
τητα. Παίξει τὰ χαρτιά· ἴσως κηῶλα διαβάξει Μυθι-
στορήματα. Ἔχει θεωρεῖον εἰς τὸ θέατρον, ὅπου ἥ
δόξα καὶ ἥ ἀποθέωσήτησ. Δὲν ἐννοεῖ μουσικὴν, οὐδὲ
ᾠέρεῖ τὶ γένεται στή σκηνῇ. Ἀλλὰ τὴν ἐπισκέφτον-
ται οἱ κομφώτεροι, οἱ ὁποῖοι τῇ θαυμάζουने. Καὶ ᾠγαί-

νει ἐν θριάμβῳ, ὅτι ἐσάστισε ὅλους μὲ τὰ σπάνιάτης φορέματα, καὶ μὲ τὰ λαμπράτης στολίδια.

Ἡ ὕστερη τούτη γυναικούλα, μὲ ὀληντης τὴν ὑπεροχὴν ἀπάνου στήν πρώτη, ἔχει τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ κεφαλιοῦτης γεμάτο κορδέλες, φιγουρίνια, συναναστροφές, τραπουλόχαρτα, μαγαζιά μὲ μόδες, καπέλα μὲ πιούμες . . . . ἄλλὰ τόσο μόνον.

Καὶ ὅμως ἡ γυναικούλα τούτη κυβερνᾷ ἰσως τὸν ἀθρωπάκη τὸν ἄνδρα της· καὶ ἀντάμα οἱ δυότος ἀνατρέφουνε τὰ παιδιάτους κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τῶν γονέων ! . . . .

Ὅπου γυναικοῦλες καὶ ἀθρωπάκιδες κάμνουν τὸ σῶμα τῆς κοινωνίας, ἐκεῖ δὲν ἐχτιμοῦνται παρὰ τὰ μηδαμινά, τὰ στάσιμα, τα γελοῖα. Οἱ ἴλιγοι ἀνώτεροι κυτρινοφυλλιάζουνε καὶ μαραίνονται ἀποθαρρύμενοι. Ἡ δὲ κοινωνία μένει πάντα εὐκαταφρόνητη, καὶ ἀναξία σύγχρονη τοῦ λοιποῦ ἐξευγενισμένου κόσμου.

52^{ος} Χτηνώδεις Ὑπαρξεις

Μεταξὺ τῶν ἀνθρωπίνων ἀποχτηνώσεων, τὸν πρῶτον τόπον ἀναντιρρήτως ἔχει ἐκείνη τοῦ ἀσκητῆ.

Ὁ ἀσκητῆς παραιτεῖται ἀπὸ τὴν ἀθρωπιὰ ποῦ τοῦ ἔδωσε ἡ φύση κάμνοντάστον νὰ γεννηθῇ ἄνθρωπος, καὶ καταφεύγει στὲς τρύπες τῶν βουνῶν νὰ περάσῃ ζωὴ χτηνώδη, μαζὺ μὲ τὰ λοιπὰ χτήνη· χτηνοποιῶντας ἔτσι στὸν ἑαυτόντου ψυχὴν καὶ σῶμα.

Δεύτερος ἔρχεται ὁ μέθυσος, ὅστις ἐπίσης ἀνάξιος

τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς του, ἀθετεῖ καὶ τοῦτος τὴν ἀ-
θροπιάτου παραδιδόμενος εἰς τὴ μέθη, καὶ ἀττημίζον-
τας εἰς τὸ πρόσωπό του τὸν ἀνθρώπινον χαραχτήρα. Ἐ-
να γουροῦνι κυλιώμενο μέσ' στὸ βοῦρκο, δὲν κάνει τὴ
συχασία ποῦ κάνει ὁ μέθυσορ μέσ' στὰ ξερατάτου.

Μέθη καὶ ἀσκητοσύνη, εἶναι τὰ δύο προφανέστερα
πρότυπα τῆς ἀνθρωπίνης ἀποχτηνώσεωρ.

Ἐπειτ' ἀπὸ ἐκεῖνες τὲρ δύο κλασικὲς ἀποχτήνωσερ
ἔρχεται τρίτη ἐκείνη τοῦ ἀδηφάγου. Μόλον ὅπου μα-
κρόθεν, ἀκολουθεῖ ὁμως καὶ τοῦτορ εἰς τὴν χτηνωδία
τοῦρ δύο προῖσταμένουρτου· ἐπειδὴ ἄνθρωπορ ὅπου
ζῇ διὰ τὴν κοιλιάτου, ἔχει τοῦτο κοινὸ μὲ τὰ χτήνη·
ὄχι μὲ τὸν ἄνθρωπον.

Τὴν ἀσκητοσύνη τῶρα-πλέον ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἀν-
θρωπίνου πνεύματορ τὴν καταδικάζει καὶ τήνε παύει.

Ἡ ἀδηφαγία εἶναι ἴσωρ ἀνίατη· ἔχονταρ φυσικὲρ
αἰτίερ τῆρ ὑπάρξεώρτηρ — Ἴσωρ τὴν ἔτσι λεγόμενη
βουλιμία.

Ἡ δὲ τῆρ μέθηρ ἱατρεία εἶναι εὐκόλη· μὴν ὄνταρ
ἡ μέθη παρὰ κακὴ ἐξίρ διορθώσιμη. (1).

---

(1) Κλεῖτε τὸν μέθυτον εἰς ἓνα μέρος διὰ δεκά ἑμέρερ, μὲ ψωμὶ
καὶ μὲ κρασί, μόνο φαγητὸ καὶ πιστότου· ἀλλὰ τὸ ψωμὶ μουγδομένο
πάντα μῖσξ στὸ κρασί. Ἐπειτ' ἀπὸ δεκά ἑμέρερ ὁ μέθυτόρτου δὲν βάνει
πλέον κρασί στὸ στόματορ.

Κάπουθε.

53^{ος} Χηρεία καὶ Πένθος

Ἡ χηρεία καὶ τὰ πένθη ἔχουν καὶ τοῦτα τὸν χαραχ-
τῆρατους. Καὶ μία συλλογὴ τῶν τοιούτων ἀπὸ τὰ
διάφορα ἔθνη, ἥθελ' εἶναι πολὺ περισσότερο διασκε-
δαστικὴ καὶ ὠφέλημη, ἀπ' ὅλες τὲς συλλογὰς τῶν δια-
φόρων παγκοσμίων γραμματοσήμων.

Ἡ Χηρεία φέρνει πένθος· πότε μὲν ἀληθινὸ, καὶ
πότε προσποιημένον. Ἐνα ἀπὸ τὰ περιεργότερα χα-
ρακτηριστικὰ τοῦ πένθους εἰς τὰ μέρημας εἶναι ὅτι,
τὰ πένθη βάζονται στὸ μερίδιο τῶν γυναικῶν. Ἡ γυ-
ναῖκεςμας εἶναι σὲ χρέος νὰ πενθοῦνε· οἱ ἄνδρες ὄχι!

Ἔτσι, ὅταν ἡ γυναῖκα χηρεύῃ, κάνει τοῦλάχιστον
ἓνα χρόνον νὰ πατήσῃ τὸ κατόφλι τῆς ἔξω πόρταςτης.
Ἀλλ' ὅταν ἦναι ὁ ἄνδρας ὁποῦ χηρεύει, πέρνει τὸ
καπέλοτου καὶ βγαίνει ἔξω τὴν ἴδια ἡμέρα, ἢ τὸ πολὺ
τὴν ἄλλη.

Ἡ χήρα εἶναι σὲ χρέος νὰ φορῇ πένθιμα εἰς ὅλην-
της τὴ ζωῇ. Ὁ χῆρος, μόνον διὰ ὀλίγον καιρὸν βά-
νει ἀπάνουτου μικρὸ πένθημα σημειῖο, ἂν τὸ βάλλῃ, μὲ
τὸ ὁποῖο πηγαίνει σ' ὅλες τὲς διασκεδάσεις.

Τῆς χήρας καμμία διασκεδάσις δὲν τῆς ἐπιτρέπεται·
ἀλλὰ τῆς ἐμποδίζεται καὶ ἡ ἀπλὴ παρουσίατης εἰς δι-
ασκέδασην ὅποιανδήποτε. Ὁ ἴδιος τοῦτος αὐστηρὸς
κανόνας ἐπιβάλλεται καὶ σὲ κάθε γυναῖκα εὐρισκομέ-
νην εἰς κατάστασιν πένθους.

« Διατὶ Κύριε Χ. δὲν ἔφερες καὶ τὴν κόρησου στὸ
χορὸ μαζύσου ;

« Μπὰ ! Μὰ πόσος καιρὸς εἶναι ποῦ ἐπέθανε ἡ μά-
νατης ! ; . . . »

« Ἡ κόρησου Κύριε Χ. πῶς δὲν εἶν' ἐδῶ στὸ θέατρο
μαζύσου ;

« Ἄ ! δὲν ἠξέρεις ; . . . . ὁ θάνατος τοῦ παι-
διοῦμου . . . . »

« Ἡ Κυρία Χ. τί ἔπαθε ; Δὲ φαίνεται. Ζῇ ; ἐπέ-
θανε ; . . . . »

« Δὲν ἐπέθαν' ἐκεῖνη· ἀλλὰ δὲν εἶν' ἀκόμῃ ἓνας χρό-
νος ποῦ ἐπέθαν' ὁ ἀνδραστης, καὶ δὲ βγαίνει.

« Τὴν Κυρία Χ. τὴν ἐνθυμοῦμαι πάντα στὰ
μαῦρα !

« Βέβαια. Εἶναι τώρα εἴκοσι χρόνοι ποῦ εἶναι
χήρα ! »

Ἔτσι, τὸ πένθος εἰς τὸν τόπομας εἶναι διὰ τὴν γυ-
ναῖκα· ὅχι διὰ τὸν ἄνδρα. Ἀλλὰ καὶ πολλές πενθο-
φόρες χῆρες θὰ βρίσκουνε πῶς τὴ θυσία τούτῃ τοῦ
πένθους τὴν ἔχουνε φθινὴ, ἀπέναντι τῆς ἐλευθερώσεώς-
τους ἀπὸ τὸν ἄνδρατους. Καὶ θὰν εἶναι καὶ γειτώνισες
ἄλλες, ὅπου ζηλεύουν ἴσως τὴ χηρεία τῆς γειτώ-
νισάστους.

Ἐν γένει δὲ τὰ πένθημα σημεῖα καὶ χρώματα, δὲν
λέγουν πάντοτε πένθος. Καθὼς καὶ τὰ χαρμόσινα δὲν
λέγουν πάντοτε χαρὰν. Ἔτσι, ἂν ἀποθνήσκοντας ὁ ἀ-
δελφὸς Α. εὐεργέτησε τὸν ἀδελφὸν Β. χωρὶς ν' ἀφήσῃ
καὶ τοῦ ἀδελφοῦ Γ.— μᾶς παρουσιάζεται πενθηφόρος
ὁ χαρούμενος Β. καὶ λαμπροφόρος ὁ λυπούμενος Γ.—

54^{ος} Ὁ Κακὸς Μαθητὴς

Ἐξαιρῶ τὸν μαθητὴν τοῦ Πανεπιστημίου. Τοῦτος ὑποθέτεται ἐνήλικος, καὶ θὰν ἔχη ἀκολούθως ἄλλη γνώση, ἄλλη διαγωγή. Ἐννοῶ δὲ τὸν μαθητὴν τῶν κατωτέρων Ἐκπαιδευτηρίων.

Τοῦτος, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, δὲν ἐννοεῖ καὶ δὲν ἔχτι μᾶ τὴν ἀξίαν τῆς μαθήσεως. Πηγαίνει στὸ σχολεῖον, ἐπειδὴ ἐσυνήθισε ἕως ἀπὸ νήπιο νὰ πηγαίνει· ἐπειδὴ οἱ γονεῖς του τότε θέλουνε νὰ ἐξακολουθῇ νὰ πηγαίνει, καὶ ἐπειδὴ βλέπει ποῦ καὶ τ' ἄλλα παιδιὰ πηγαίνουνε· ἀλλὰ στὸ σχολεῖον του γυρεύει κάθε ἄλλο παρὰ νὰ μάθῃ.

Ἡ κλάση δι' αὐτὸν εἶναι ἓνα εἶδος συνεταρισμοῦ, ὅπου ἐντὸς ὀλίγου καὶ αὐτὸς συνεταιρίζεται. Καὶ ἐπειδὴ σ' ἐκείνην τὴν ἡλικίᾳ τὰ αἰσθήματα καὶ τὰ φρονήματα ῥίγιστον διαφέρουν μεταξὺ τῶν συμμαθητῶν, δὲν θ' ἀργήσουνε συμφωνοῦντες νὰ εὔρουνε πῶς ἢ ἑορτές, καὶ κάθε ἄλλο ποῦ ἐλευθερώνει ἀπὸ τὴν ἀηδία τοῦ μαθήματος εἶναι εὐτύχημα, καὶ νὰ συνομόνουνται διὰ νὰ ὑποχρεώνουνε τοὺς καθηγητὰς νὰ ἐορτάζουνε.

Δὲν φθάνει. Ἐντὸς τοῦ σχολαστικοῦ χρόνου τὰ ἐκπαιδευτήρια ἔχουνε διακοπές, κάποτε ἀπὸ πολλὰς ἡμέρες, καὶ τὸ καλοκαῖρι μίαν ἀπὸ μῆνες. Ὁ δὲ τοιοῦτος μαθητὴς, σ' ὅλες ὅσες διακοπές, δὲν ἀνοίγει ποτὲ βιβλίον.

Παρομοίως ὅταν ἑξημερώνῃ ἑορτὴ δὲν πιάνει μήτε τότε βιβλίον. Καὶ πραγματικῶς, τὶ νόημα ἤθελ' ἔχει ἡ σπουδῆ του ἐκείνην τὴ βραδιά, ἀφοῦ σκοπὸς τῆς

σπουδῆς του δὲν εἶναι ἢ προκοπῆς του, ἀλλὰ τὸ νὰ ἴμφορέση νὰ ἴπῃ τὸ μάθημα, καὶ μάθημα τὴν ἀκόλουθην ἡμέρα δὲν εἶναι ;

Ἐπειδὴ δὲ πηγαίνοντας εἰς τὸ σχολεῖον, μόνος του σκοπὸς εἶναι νὰ ἴπῃ τὸ μάθημα, καὶ ἂν δυνατὸν νὰ ἴπεράσῃ, κάθε ἀπάτη πρὸς τὸν καθηγητὴν τοῦ εἶναι χρήσιμη, καὶ τὴ μεταχειρίζεται προθύμως.

Εἰς δὲ τὲς προετοιμασίες του διὰ τὲς ἐξέτασες τῆς χρονιάς, ὁ κακὸς μαθητὴς, ἀντὶ νὰ βαλθῇ νὰ συνάξῃ μὲ τὸν νοῦν του ὅλες τὲς γνῶσες ὁποῦ εἰς τὸν σχολαστικὸν χρόνον ἀπόχτησε, καὶ ἂν τὲς οἰκαιοποιήσῃ στὸν ἑαυτόν του διὰ τῆς ἐπανηλημμένης μελέτης, ἐτοιμάζει μόνον καλᾶ—κακᾶ τὰ μέρη ἐκεῖνα ποῦ σὲ κάθε βιβλίον νομίζει πιθανὸν νὰ ἐξετασθῇ· καὶ καλεῖ διὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐξετάσεως μαθητάδες φίλους του, οἱ ὁποῖοι στεκόμενοι ὀπίσθωτό του, τὸν βοηθοῦν κρυφᾶ στὲς ἀπόκρισες.

Μὲ τοῦτον τὸν τρόπον ὁ τοιοῦτος μαθητὴς ἐλπίζει νὰ ἴπεράσῃ. Ἄν δὲ ἀποτύχῃ, . . . οἱ Καθηγηταὶ τὸν ἀδικήσανε ! (1).

Ἄλλ' ὁ τοιοῦτος μαθητὴς ἀξαίνει ἀμαθής. Καὶ ὅταν εἰς ἀνδρικήν ἡλικίαν, εἶναι ἀνίκανος καὶ ἀνάξιος διὰ κάθε ἐργασίαν. Συγκαταλογίζεται μὲ τοὺς χυδαίους, καὶ δὲν ἔχει νὰ προσμεῖνῃ παρὰ τὴν ἀψηφισίαν τῶν συμπολιτῶν του.

---

(1) Ἐδῶθε ἤθελε ἐλείπει κάτι, ἂν δὲν ἔλεγα ὅτι, καὶ ὁ πατέρας τότε τὰ βάνει μὲ τὸν καθηγητὴ, τὸν ὁποῖον μέμψεται καὶ ἴβριζει, ὡς ἀδικήσαντα τὸ παιδί του ! . . .

§§^{ος} Ὁ Καλὸς Μαθητὴς

Ὁ καλὸς μαθητὴς, καὶ ἐννοῶ ἐπιμελὴς μαθητὴς, εἶναι ἐκεῖνος ὁποῦ σπουδάζει, ὄχι διὰ νὰ ᾤξερη νὰ πῇ τὸ μάθημα, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποχτήσῃ μάθησιν. Μαθηταὶ δὲ τοιοῦτοι δυστυχῶς εἶναι λίγοι.

Ὁ καλὸς τοῦτος μαθητὴς, ἀντίθετον τοῦ κακοῦ μαθητῆ, θεωρεῖ κάθε μάθημα ὡς μερίδα πνευματικῆς θροφῆς, τὴν ὁποίαν, προσπαθεῖ ν' ἀφομοιώσῃ μὲ τὴν ψυχὴν του. Δὲν τότε δικάει νὰν τὸ μάθῃ· ἀλλ' ἀφοῦ τὸ μάθῃ, τὸ ἐξετάζει ὡς ἀνατόμος εἰς ὅλα του τὰ μέρη, ποριζόμενος ἀπὸ αὐτὸ τὴν ὅσο περισσότερην ὠφέλειαν.

Ἡ ἐορτὴς δὲν εἶναι δι' αὐτὸν ἀφορμὴς νὰ διασκεδάξῃ· ἀλλὰ εὐκαιρίες νὰ καταγίνεται ἐλευθέρως καὶ ἀνεμποδίστως εἰς τὴ σπουδὴν του.

Μένει ἀμέτοχος εἰς τὸν συνεταιρισμὸν τῆς κλάσεως. Γυρεύει τὴ δουλειά του, δηλαδὴ τὴ σπουδὴν· καὶ ἀδιαφορεῖ εἰς τὰς ἐορτὰς, ἐπειδὴ αὐτὸς τὰς κάμνει σπουδάσιμες.

Ὁ τοιοῦτος ἐπιμελὴς μαθητὴς εἶναι πάντα ἑτοιμος νὰ δεχθῇ ἐξέτασες. Καὶ ὅμως εἰς τὰς γενικὰς ἐξέτασες τοῦ σχολαστικοῦ χρόνου, ἀφιερώνεται στὴ σπουδὴ, καὶ σπουδάζει ἀκαταπαύστως, διὰ νὰ ταχτοποιήσῃ στὸ πνεύματος τὰς γνῶσεις ὁποῦ ἔλαβε μέσα στὸ χρόνον· νὰ κάμῃ μὲ αὐτὰς, εἰς κάθε κλάδον μαθήσεως, ἓνα σύνολο ταχτοποιημένο· τὸ ὁποῖον θέλει εἶναι ἡ ὠφέ-

λεια ποῦ τοῦ ἐπρόκυψε ἀπὸ τοὺς κόπουςτου τῆς
χρονιαῖς ἐκεῖνης, καὶ μέρος τῆς περαιτέρωτου μορφώ-
σεως, καὶ τῆς μελλούσης προκοπῆςτου.

Ὁ μαθητῆς τοῦτος, ὅταν εἰς ἀνδρικήν ἡλικίαν, θέ-
λει ἔχει προκοπὴν, ἱκανότητα, ἡμπόρεσιν· καὶ θέλει
εἶναι ποθητὸς καὶ ἐπιζήτητος εἰς ὅλα τὰ μέρη· ὥστε
καὶ νὰ ἴμωρη νὰ ζῇ, ἀν τοῦ χρειασθῇ, μὲ τὴν προκο-
πῆντου. Ἐπειδὴ, « ὅποιος ἔξέρει, ἴμωρει. »

56^{ος} Ὁ Φιλόπονος

Ὁ φιλόπονος εὐρίσκεται σήμερα εἰς τὰς κατωτέρας
τάξεις τῆς κοινωνίας, περσσότερο παρὰ εἰς τὴν ἀνω-
τέραν, ἐκεῖνην τῶν Κυρίων.

Τὸν βαρένει ἡ ἀκαμασιά, περισσότερο παρ' ὅτι ἡ
δουλειὰ βαρένει τὸν ἀκαμάτη. Ἡ ὀκνηρία κάμνει ἀνυ-
πόφερτη τὴ ζωῆτου. Ἄν εἰς τὸν Τόποτου δὲν εὐρί-
σκη δουλειὰ, καὶ δουλειὰ ποῦ νὰ εὐχαριστῇ τὴ δραστη-
ριότητάτου καὶ τὴν κλίσητου, φεύγει ἀπὸ τὸν Τόπο
γυρεύοντας πόρον ζωῆς καὶ πλοῦτον εἰς τὰ ξένα· ἡ
προστρέχει στὰ Ἐχπαιδευτήριάμας ζητῶντας πνευμα-
τικὴν μόρφωσιν.

Ἄν ξενιτευθῇ, τραβᾷ σχεδὸν πάντοτε ἀνατολικᾷ,
στὲς Ἡγεμονίες, εἰς τὴ Ῥωσία, στὴν Αἴγυφτο, κλ.
Ἀρχίζει εὐθὺς νὰ δουλεύῃ· καὶ δὲν ἀργεῖ ν' ἀρχίσῃ
νὰ στέλνῃ χρηματικὰς βοήθειες εἰς τὸ σπῆτιτου.

Τὸ ἐπιτήδευμάτου προοδεύει, ἐπειδὴ ἐκεῖνος προ-
οδεύει εἰς τὴν γνώρισιν καὶ ἐπιτηδιότητα τοῦ ἔργουτου·

καὶ, ὅσο ἀπλώνεται ἡ ἐπιχείρησή του, τόσο ἐκείνος διπλώνει τὴν ἐνεργητικότητά του.

Πλατυνόμενες ἢ ἐργασίες του, πολλαπλασιάζονται ἢ ὠφέλειέσ του. Καὶ σὲ ἴλιγους χρόνους εὐρίσκειται κύριος πλούτου, ὅστις τὸν ἀναβιβάζει μετὰ τῶν προσώπων τῆς πρώτης κοινωνικῆς τάξεως. Ἡ γυνῶσες ἔπειτα καὶ ἡ ἱκανότητα τοῦ ἔλαβε στήν ἀπόχτησιν τοῦ πλούτου, τὸν ἱκανώνουν ὥστε νὰ μὴν κἀν κακὴν παρῤῥησίαν μετὰ τῶν νέων τούτων ὁμοτίμων του.

Ἄν πάλε μείνῃ στὸν Τόπο του, καὶ βάλλῃ τὴ φιλοπρόνιά του στὰ γράμματα, τότε, κατεβασμένος εἰς τὴ χώρα, ἂν χωρικός, καταφεύγει εἰς εὐτελεῖ φτωχικά δωμάτια. Ὑποχρεώνεται νὰ θρέφεται μὲ στενοχωρίαν καὶ, χάριν τῆς ἐπιδιωκομένης του προκοπῆς, διάγει ἀσκητικὴν ὕπαρξιν. Ἀλλ' ἐνταυτῷ δίδεται εἰς τὴν σπουδὴν μὲ ὅλην τὴν σπαρτιατικὴν ἀπόφασιν τοῦ ἢ τὰ ν, ἢ ἐπὶ τὰ ν τῆς προνοπῆς.

Ὑποφέρει συχνὰ ἡ ὑγεία του ἀπὸ τὴ σκληραγωγία καὶ ἀπὸ τοὺς κόπους· μὰ τοῦτος εἶναι συνήθως ὁ καλύτερος μαθητὴς τῶν Ἑχπαιδευτηρίων. Δὲν ἀργεῖ νὰ φανῇ ἄξιος προγυμναστής τῶν συμμαθητῶν του, καὶ μετέπειτα καὶ καθηγητὴς ἄξιος. Ἀλλὰ τότε τὸν εὐρίσκουμε ἀναβιβασμένον καὶ τοῦτον εἰς τὴν πρώτην κοινωνικὴν τάξιν, μετὰ τῶν Κυρίων, καὶ θεωροῦμε τιμήμας νὰ ἔχωμε τὴ σχέση του.

Νέοι τέτοιοι φιλόπονοι, εἶναι οἱ ἀντίθετοι τῶν ὀκνηρῶν νέων. Καὶ ἐνῶ ὁ ὀκνηρὸς, ἀν υἱὸς Κυρίου, ἀφίνει ἀτιμασμένην τὴν ἀνωτέραν κοινωνικὴν θέσιν ὅπου τοῦ ἐκληροδότησεν ὁ πατέρας του, ὁ φιλόπονος τῆς κατωτέρας τάξεως τὴν πέρνει καὶ τὴν τιμᾷ, βανόμενος αὐτὸς ἄντιτα ἐκείνου.

Ἔτσι, τὰ παιδιὰ τῶν χυδαίων, φαίνονται σήμερα

προορισμένα νὰ ἀντικαταστήσουν διὰ τῆς φιλοπονίαςτων, τοὺς ἀρχαίους εὐγενεῖς, μὲ νέαν πραγματικὴν εὐγένειαν ἐδικήντους. Ἐπειδὴ ἡ φιλοπονία εἶναι τὸ πρῶτιστο καὶ μέγα κεφάλαιον διὰ κάθε νέον. Εἶναι δὲ ἡ μόνη χωρηγῆτρια τῶν ἀπάντων.

57^{ος} Ὁ Ἀδούλης

Ἡ ὀκνηρία εἶναι τὸ χτικιὸ τῆς νεολαίας. Νέος χωρὶς ἐργασίαν, εἶναι νέος χαμένος. Καὶ ἔμπορεῖς νὰ πῆς χωρὶς φόβο νὰ σφάλῃς « Κρίμμα σ' ἐδαύτονε, κρίμα στὴ νεότητου.

Σηκώνεται τὴν αὐγὴ καὶ βγαίνει ἔξω, ἐπειδὴ βαρένεται μέσα. Μὰ ἔπαιε γυρεύοντας εἰς τὸ δρόμο τοὺς ἄλλους ὀκνηροὺς φίλουςτου, νὰ περάσουνε μαζὺ τὴν ἡμέρα στὸ σύνηθες καφφενεῖον, στὸ φαρμακεῖον, στὴ λέσχῃ· ἕως ὅτου νὰ βαρεθοῦν κ' ἐκεῖ συνομιλῶντες, παίζοντες, καπνίζοντες, καὶ νὰ ἔβγουν ἐκεῖθε νὰ γυρίσουν τοὺς δρόμους, προσμένοντες τὴν ὥρα τοῦ γεύματος.

Ἐπειτα ἀπὸ τὸ γεῦμα ἐπαναλαμβάνουν τὰ ἴδια πράγματα ἕως εἰς τὴν ὥρα τοῦ δείπνου, ἴσως τὰ μεσάνυχτα, ὅταν ὁ νέος πηγαίνει σπῆτιτου καὶ ἔβρισκε τὴν οἰκογένεια νὰ κοιμᾶται. Τότε, βαρεμένος, πέφτει στὸ κρεβάτι νὰ κοιμηθῇ κ' ἐκεῖνος, νὰ ξεδουλιάσῃ ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ὀλημερνῆς ὀκνηρίας, διὰ νὰ ἔμφορῃ τὴν ἀκόλουθην ἡμέρα νὰ ἔξαναρχίσῃ τὸ ἔργον τῆς πρωτεράας,

Ἴδου ἐν συνόψει τὸ πανί, ἀπάνου στὸ ὅποτον ἐρρίψαμε τὰ πρῶτα ἴχνη τῆς εἰκόνας τοῦ ἀδούλη νέου. Τώρα, κατὰ τὴν διάφορην κοινωνικῆν θέσιν, θὰν τοῦ βάλλωμε καὶ διαφορετικὰ χρώματα, διὰ νὰν τὸν κάμωμε προφανέστερον.

Ἄν ἐξακολουθήσωμε νὰν τὸν θεωρῶμεν ὡς ἀνίκοντα εἰς τὴν ἀνώτερην τάξην τῆς κοινωνίας μας, καὶ ἀκολούθως συχναστὴν Καρφενείων, Φαρμακείων καὶ Λεσχῶν, ὁ νέος μας θὰν ἦναι ἀρχοντόπουλο, ποῦ δὲν καταδέχεται νὰ πιάσῃ δουλειὰ· καὶ θὰν εἶναι βέβαια καὶ ἀνίκανος γιὰ δουλειὰ, ἐπειδὴ Ἀκαταδεξία καὶ Ἀνικανότης φιλονάδες ἀχώριστες. Ἀλλὰ ὁ νέος μας τότε φυσικῶ τῷ λόγῳ θὰν ἦναι καὶ ἀνάργυρος, ἐπειδὴ ἡ Ἀναργυρία, ἡ ζητοῦνα τούτη, ἀκολουθεῖ πάντοτε ἀπὸ κοντὰ τὲς δύο ἐκεῖνες Κυρίες.

Σπανίζοντας ὁ νέος μας ἀπὸ χρήματα, ἀνάγκη πᾶσα νὰ προστρέξῃ εἰς τοὺς γονεῖς του, ἐπειδὴ οἱ γονεῖς του εἶναι σὲ χρέος νὰν τοῦ ἔχουνε χρήματα διὰ τὴν λέσχη του, χωρὶς τὴν ὁποία δὲν εἶναι κοινωνικὸς ἄνθρωπος. καὶ διὰ τὸ σίγαρότου, χωρὶς τὸ ὅποτον δὲν εἶναι νέος τοῦ σειρμού. Ἄν τὰ ἔτοιμα δὲν ὑπάρχουν, ὁ νέος τότε θυμώνει, φωνάζει, ἀνοιγοκλεῖ ὁλοῦθε μὲ πάταγον· καὶ στὴν παραφορά του, τσακίνει, χύνει, ριπίζει, καὶ βγαίνει θυμωμένος καὶ ἀπελπισμένος νὰ εὔρῃ τοὺς φίλους του, νὰ ξεθυμάνῃ μ' αὐτοὺς διὰ τὴν ἀφροσύνην τῶν γυνέων του ! . . . . .

Βέβαια, δὲν κάνουν' ὅλοι ἔτσι. Οἱ ἄλλοι ἰσότιμοι φίλοι του, ἀντὶ τῶν βιαίων ἐκείνων, θὰ μεταχειρίζονται ἴσως τὸ ἀτάραχον ἀντικλεῖδι. Μὲ τὸ εἰρηνικὸν τοῦτο μέσον φθάνουνε στὰ χρήματα τοῦ πατρὸς, καὶ στὰ χρυσαφικὰ τῆς μητρός των, τὰ ὁποῖα πουλῶντες διὰ τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας, οἰκονομοῦν τὲς ἀνάγκες τους τὲς

πλέον σπουδαῖες, καὶ πλέον, ἀπαραίτητες, τὴν ἀνταπόδοσιν εἰς τοὺς φίλους προγενέστερης φιλοφροσύνης, τὸν καπνότου, τὸ μερίδιόντου εἰς τὸ προλαβὸν δεῖπνοτους, καὶ λοιπὰ ἄλλα ἀνωνόμαστα. . . . .

Δὲν εἶναι τοῦτος βέβαια ἐκεῖνος ὁ νέος ἐπάνω στὸν ὅποιον ἡμπορεῖ νὰ ἐλπίσῃ ἡ πατρίδα, ὁ κόσμος. Τοῦτος αὐξάνει κηφῆνας μέσα στὸ κουβέλι τῆς κοινωνίας, καὶ τρώγει ἀναξίως τοὺς κόπους τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Τὸ ὅσον δὲ ἡ κοινωνία ἡμπορεῖ νὰ ἐλπίσῃ ἀπὸ τὴν οὐτιδανότητάτου, ἤθελ' εἶναι τὸ νὰ διαβῇ τὴν ματαίαν ζωήντου χωρὶς παράπολλα ἐγκλήματα, καὶ χωρὶς κακουργήματα.

58^{ος} Ὁ Ἀηδισμένος

Ὁχι ὁ τυχαίως-πως κάθε τόσο ἀηδιάζων· ἀλλὰ ἐκεῖνος εἰς τὸν ὅποιον ἡ ἀηδία ἔγινε συνηθισμένη κατὰστασήτου· ὁ αἰωνίως βαρυνόμενος εἰς ὅλα, καὶ μὴ εὐρίσκων εὐχαρίστησιν εἰς ὅ τιποτα.

Ὁ ἀηδιασμένος τοῦτος ἀνυπομονεῖ διὰ τὸ μάκρος τῆς ἡμέρας. Τὸ κρεββάτιτου, ἦθε' ᾗς, εἶναι ὁ λιμένας ὅπου καταφεύγει μετὰ τὸν ἡμερούσιον κλύδωνα τῆς ἀηδίας. Καὶ ὅμως ἀνυπομονεῖ καὶ διὰ τὸ μάκρος τῆς νυχτὸς. Ἡ αὐγὴ ἤθελ' εἶναι ὁ ἐλευθεροτήστου ἀπὸ τὴν καταδίχην τοῦ κρεββατιοῦ. Ἀλλ' ὥς κ' ἐκεῖνη, ἡ θαλλερὴ ἐκείνη διὰ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους αὐγὴ, διὰ τὸν ἀηδιασμένον δὲν εἶναι παρὰ μαρασμός, καὶ ξαναρχὴ ἀηδίας ! . . . .

Ὁ ἀηδιασμένος κάνει δύναμη στὸν ἑαυτόν του νὰ τὴν ὑποφέρει ἕως τὴν ὥρα τοῦ γεύματος. Τὸ γεῦμα εἶναι κάπως ἐνασχόληση διὰ τὸν ἀηδιάζοντα, ἀκολούθως καὶ κάπως διασκέδασή του· ἀλλὰ ἡ συνηθισμένη ἐκείνη τυπικὴ, αἰώνια, καὶ βαρετὴ διασκέδαση, εἶναι κ' ἐκείνη ἀηδιαστικὴ ὅσας τὲς ἄλλες.

Μετὰ τὸ γεῦμα ἡ ἀηδία ἔξαναπέρνει τὴ δύναμή της· καὶ ὁ δυστυχὴς ἀηδιασμένος ἀπελπίζεται, ἀνασκαμνίζεται, καὶ ἀδημονεῖ.

Μὰ καὶ στὸ θέατρο τὰ ἴδια πάντα! Πριμαντόννες καὶ τενόροι . . . ἐπίσκεψες εἰς τὰ θεωρεῖα . . . χειροκροτήματα καὶ ἀποδοκήμασες . . . τὰ ἴδια ἐκεῖνα τὰ ψεσινὰ, τὰ προχθεσινὰ, τὰ ἀντιπροχθέσινα τὰ συνηθισμένα, τὰ τυπικὰ, τὰ ἀηδιαστικὰ, τὰ αἰώνια! . . .

Δὲν εὐχαριστεῖται στὸ σπῆτιτου, Δὲν εὐχαριστεῖται στὸν τόποτου. Δὲν Εὐχαριστεῖται στὰ ξένα.

Φεύγει δυσαρεστημένος ἀπὸ τὸν Τόπο. Δυσαρεστεῖται εἰς τὸ ταξιῆδиту. Καὶ ζῇ στὰ ξένα δυσαρεστημένος.

Θέατρα, χοροὶ, συναναστροφές, καὶ περίπατοι, ὅλα παρομοίως τότε βαρύνουνε, τὸν ἀηδιάζοντα.

Μὰ τί λοιπὸν χρειάζεται τοῦ ἀνθρώπου τούτου, τί τοῦ λείπει διὰ νὰ μὴν ἀηδιάζῃ;

Ἐκεῖνο ποῦ ἔχει ὁ φτωχὸς· ἡ ἐργασία, ἡ ἐνασχόληση. Ἐπειδὴ δὲν εἶναι βέβαια ὁ φτωχὸς ὅπου ἔμπορεῖ νὰ ᾔναι τέτοιος. Ὁ φτωχὸς, ὑποχρεωμένος νὰ δουλεύῃ διὰ νὰ ζῇ, δὲν ἔχει καιρὸ νὰ ἀηδιάζῃ· ἀλλ' εἶναι μεταξὺ τῶν πλουσίων ὅπου συχνὰ γεννιέται ἡ πανούκλα τούτη, καὶ κάποτε φέρνει καὶ στὴν αὐτοκτονίαν.

Τίποτε ἀηδιαστικότερο ἀπὸ τὴν ὀκνηριά. Ἡ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἶπε κάποιος, εἶναι ὅσας τὰ λιθάρια τοῦ μύλου. Καὶ ὅταν καὶ αὕτη δὲν ἔχῃ τίποτε νὰ ἀλέσῃ, ἀλέθεται καὶ φθείρεται ἀνάμεσότης.

59^{ος} Ὁ Ἀποστομοτής

Ὁ ἀποστομοτής, μὲν ἀνοίξωμε τὸ στόμαμας, μὰς ἀποστομώνει διὰ νὰ μᾶς δώσῃ τὴν ἀπόκριση, χωρὶς νὰ προσμεΐνῃ ν' ἀκούσῃ τι θὰν τοῦ εἰποῦμε.

Καὶ ὅμως ὁ ἀποστομοτής τοῦτος δὲν εἶναι, οὔτε ἄνθρωπος ὑπερφυοῦς διανοίας, οὔτ' ἔχει τὸ Ἅγιον Πνεῦμα μέσατου νὰν τοῦ λέῃ τι ἔχουμε νὰν τοῦ εἰποῦμε, ὥστε νὰ μὴν τοῦ χρειάζεται νὰ μᾶς ἀκούσῃ. Εἶναι μᾶλλον ἓνας ἀνυπόμονος κακοσυνηθισμένος, ὁποῦ πετάει τὲς ἀποκρίσέςτου στὰ δυσεπίτυχα, χωρὶς νὰ σκέφτεται τὲς συνέπειες τῶν πιθανῶν παρεννοήσεώντου, καὶ τὴν δυσαρέσκειαν ὁποῦ προξενεῖ στὸν συνομιλοῦντα.

Τοῦ χάκου τὸν παρακαλοῦμε νὰ ἔχῃ ὑπομονὴ ν' ἀκούσῃ. Ἄν τόσο-τόσο ἐπιμένουμε παρακαλῶντες, μὰς ἀνέχεται νὰ ἔξαναρχίσωμε, ἀλλ' ἐνταυτῷ μὴν ἀντέχοντας εἰς τὴ φυσικὴ του κλίση, μὰς διακόφτει πάλε, χωρὶς νὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ τελειώσωμε.

« Ἐπιθυμοῦσα Κύριε Νομάρχῃ . . . . .

« Ἡ ἀναφοράσας ἐστάλθη στὸ Ὑπουργεῖον Κ. Χ. κλ.

« Μὰ δὲν εἶναι διὰ τοῦτο ποῦ . . . . .

« Μὴν ἀμφιβάλλετε. Τὸ Ὑπουργεῖον δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ ἀπαντήσῃ κλ. »

« Μὰ Κ. Νομάρχῃ δὲν . . . . .

« Μὴν ἀμφιβάλλεται σᾶς λέγω, θὰ ἔχετε ἀπάντησιν ἐντὸς ὀλίγου. »

« Κ. Νομάρχη δὲν ἤλθα διὰ τὴν . . . . .

Καὶ πάλε ἄλλην ἀποστόμωση ποῦ σὲ ἀπελπίζει !

« Κύριε Εἰσαγγελέα . . . . .

« Ἡ μὴνυσήσας δὲν ἐλησμονήθη· θέλει φερθεῖ κλ.

« Σὰς παρακαλῶ νὰ μὲ ἀκούσετε. Δὲν εἶναι διὰ τὴν . .

« Κάνουμε τὸ κατὰ δύναμην. Βλέπετε ὅτι εἶναι
πλῆθος ὑποθέσεων. κλ.

« Μὰ Κ. Εἰσαγγελέα, δὲν ἤλθα διὰ τοῦτο· σὰς
παρακαλῶ νὰ μὲ ἀκούσετε . . . . .

Τοῦ κάκου ! Ὁ ἀποστομοτῆς ἔχει γλῶσσα. Δὲν ἔχει
αὐτιά. (1).

Μίαν κάπο· αν δόσην ἀδιακρισίας ἀναντιρρήτως τὴν
ἔχει ὁ ἀποστομωτῆς. Ἀλλὰ κοντὰ στὴν ἀδιακρισίατου
εἶναι καὶ ζημία ποῦ συχνᾶ τοῦ γίνεται.

« Δέσποτα, δέσποτα, μὴ . . . . .

» Ἐγνοιασου, βλέπω ἐγὼ καὶ ἄς ᾔναι καὶ νύχτα.

« Μὰ Δέσποτα, εὐτοῦ κοντὰ . . . . .

« Μὴ σὲ μέλῃ. Ξέρω ἐγὼ τὸ δρόμομου.

« Μὰ . . . . .

« Σοῦ λέω πῶς ξέρω τὸ δρόμ . . . . .

« Ἀι ! μὰ τώρα πόπεσες μέσ' στὸν ἀσβέστη ; ! . . .

« Ἀι καταραμένε, γιατί δὲ μοῦ τῶλεγες ;

« Μὰ εὐλογημένε, δεν μὲ ἄφινες νὰ στὸ πῶ.

Ἡ ἀποστόμωση, πνιχτικὴ δια τὸν ἀποστομονόμε-
νον, εἶναι συχνᾶ καὶ ἀσύμφορη διὰ τὸν ἀποστομόνοντα.

---

(1) Ἡ ἀποστόμειση εἶναι μία ἀπὸ τὰς τόσας χάρες τῶν περι-
τοτέρων ὑπαλλήλων τῆς Κυβερνήσεώς μας — Ἀλληπου; πάλε χάρη το
ἂ μὴν ὑπογράφονται, ἀλλὰ στὸν τόπον τῆς ὑπογραφῆς νὰ σημαδεύουν
τημεῖζ σὰν ἐκεῖα τοῦ πάρξ τοῦ τούρκικου.

60^{ος} Ὁ Ἀδηφάγος

Ὁχι ὁ καλιόρεχτος ὁποῦ τρώει πολὺ· ἀλλὰ ὁ δυστυχὴς ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου ἡ κοιλιὰ, ὅσων τὸν πίθον τῶν Δαναΐδων, φαίνεται νὰ μὴν ἔχη πάτο.

Ἄς τὸν ὑποθέσωμε σὲ συμπόσιο φίλων.

Τρώει ὅση μανέστρα τοῦ βάλουν' ἐμπρόστου· ἔτοιμος νὰ φάῃ καὶ ὅσῃν ἄλλῃν ἔμεινε στὴν ἀπλάδευα.

Ἄν οἱ σύντροφοίτου, προσμένοντες ἄλλο καλῆτερο, δὲν ἐγγίξανε, ἢ μᾶλλον ἐγγίξανε τὸ βραστὸ, ἐκεῖνος τὸ βάνει ἐμπρόστου καὶ τὸ τρώει ὅλο, ὅσο ἦτον ἐτοιμασμένο διὰ ὅλους.

Μὰ δὲν θ' ἀργήσουν' οἱ φίλοι νὰν τότε βάλλουνε σημάδι στὲς ἀστειότητέςτους, καὶ ἰδοὺ καθένας τοῦ χαρίζει ἓνα κομμάτι, ποῦ τάχα τοῦ τὸ συσταίνει ὡς νοστημότατο. Ἐκεῖνος, καίτοι ἐννοῶντας τὸν ἀστεϊσμόν, δέχεται τὰ κομμάτια, καὶ τὰ τρώει γι' ἀγάπης.

Τελειώνουν τέλος-πάντων τὰ φαγητὰ· ἀπὸ τὰ ὁποῖα, χάριν τοῦ κοιλοήρωσματος, λίγα φεύγουνε ἀπὸ τὸ Τραπέζι. Ἐρχονται τὰ γλυκίσματα καὶ τὰ πωρικὰ. Ὁ κοιλοήρωσματος τὰ χουμάει καὶ τοῦτα. Τρώει σταφίλια, πεπόνια, σῦκα, σταφίδες καὶ κονφέτα . . . . ὅλα τὰ ρίχνει ἀνάκατα μέσα στὸν Κεάδατου. Καὶ ἂν ὁ ὑπηρέτης ἐκεῖνην τῇ στιγμῇ ἔλθῃ νὰ πῇ «ἐλθμονήθηκε τὸ τιγανιστὸ ψάρι,» ὁ ἥρωσματος χάνει παρένθεση στὰ γλυκίσματα, καὶ τρώει τὰ ψάρια.

Σηκώνεται τέλος-πάντων ἀπὸ τὸ Τραπεζί. Ἄλλ' ἂν ἐκείνην τὴν ἡμέρα εἶναι καλεσμένος σὲ ἄλλο συμ-πόσιο, φεύγει τρέχοντας, καὶ πάει καὶ ματαρχίζει ἀπὸ τὴ μανέστρα· γιὰ νὰ μὴ λείψῃ ἀπὸ τὸ λόγιστον.

Τὴν ἀπολογία τοῦ ἀδηφάγου τὴν εἶχε κάμει πρω-τήτερα ὁ λύκος, λέγοντας, « ἂν ὡς καὶ σεῖς εἴχετε τὴν ὄρεξιν τὴν δικήμου, ἐτρώγετε καὶ σεῖς ἄλλο τόσο. » Ἄλλ' ἦναι λυπηρὸν νὰ χρειάζεται κανεὶς διὰ τὸν ἑαυτόντου τὴν ἀπολογία τοῦ λύκου. (1)

(1) Ὁ Κύριος Ι. Φ. εἶχε καλέσει φίλους του νὰ περάσουνε τὴν ἡμέρατους εἰς τὴν ἐξοχὴν του. Μεταξὺ τῶν καλεσμένων ἦτον καὶ ὁ παπᾶς Ε. Ὅταν ἐστρώθηκε τὸ Τραπεζί, οἱ ὑπηρέτες ἐκόψανε τὸ ψωμὶ σὲ μικρὰ κομμάτια, ἐβάλαν' ἓνα κομμάτι σὲ κάθε πιάτο, καὶ τὰ λοιπὰ κομμάτια ἐβάλανε σ' ἓνα κανῆστρι παράμερα, δι' ὅσον ἤθελε χρειασθεῖ ἔπειτα. Ἀλλὰ ὁ παπᾶς ἐμπῆκε ὅπου ἦτανε τὸ Τραπεζί, ἔφαιε ὅλα τὰ κομμάτια ὅσα στὰ πιάτα, καὶ ὅλα ὅσα στὸ κανῆστρι. Ὅταν οἱ ὑπηρέτες ἶδανε τὴν καταστροφή, ἐκράξαν' τὸν οἰκοκύριον καταμέρος, καὶ τοῦ εἶπανε τὸ συμβάν. Ὁ Κ. Φ. ἐρώτησε ἂν ἦτον ἄλλο ψωμὶ ἀκόμη, καὶ τοῦ εἶπανε ὅτι ἦτον, ἀλλ' ὅτι ἴσως δὲν ἐδικοῦσε « Δὲν πειράζει, εἶπεν ὁ Κ. Φ. κόψετε ἐκεῖνο ποῦ εἶναι, καὶ ἂν λείψῃ, δανειζομᾶσθε μαῦρο ἀπὸ τοὺς σέμπρους. »

Ἐντοσοῦτῳ ἡ δουλειὰ ἐψιθυρίσθηκε εἰς τ' αὐτιά ὅλων τῶν τῶν φίλων. Εἰς τὸ Τραπεζί ὁ παπᾶς ἔτρωγε ὅλα ὅσα κομμάτια τοῦ ἐχαρίζανε οἱ φίλοι συσταίνοντές του ὡς ὠραῖα. Καὶ ὅταν ἦλθαν τὰ ἴπωρικὰ, ὁ παπᾶς ἐπροτίμησε νὰ πάρῃ ἓνα τροφάλι τυρὶ, κ' ἓνα καρβέλι μαῦρο, μὲ τὰ ὅποια ἐβγῆκε στὸν ἐξόστη, καὶ τὰ ἔφαιε καὶ τὰ δύο.

Ἱστορικὸ τοῦτο.

Σέμπρος = Συνέμπορος.

Τροφάλι = τυρὶ κεφάλι.

61^{ος} Ὁ Ἀιγόφαγος

Ὁχι ἐκεῖνος ὁποῦ τρώει ἴλιγο, ἀλλὰ ἐκεῖνος ὁποῦ φαίνεται ὅσα νὰ ἀπέχθεται τὸ φαγητὸ, καὶ νὰ γυρεύῃ πρόφασιν διὰ νὰ μὴν τρώῃ.

Ἄν τοῦ παρουσιάσῃς λαγὸν, γάλο, πιτσούνια, ἢ ὅ,τι ἄλλο ἐκλεχτώτερον δύο φορές μέσα στὴ βδομάδα, θὰν τὸν ἰδῇς τὴ δεύτερη φορὰ νὰ δυσανεστῇ στὴ θεωρία τῶν φαγητῶν ἐκείνων, ὅσα νὰ ἔλεγε ὅτι δὲ ἔμπορεῖ κάθε ἡμέρα νὰ τρώῃ λαγούς, γάλλους, καὶ πιτσούνια· καὶ σηκώνεται ἀπὸ τὸ Τραπεζί ἀφοῦ μῶλις τὰ δοκημάσῃ, καὶ σχεδὸν εὐχαριστημένος ὅτι εὔρηκε μίαν πρόφασιν διὰ νὰ μὴ φάῃ.

Ὁ τοιοῦτος ἔχει στὸν κατάλογο τῆς ἀνορεξιάς του πλῆθος φαγητῶν τὰ ὅποια δὲν βάνει ποτὲ στὸ στόμα-
του, ὅτι τάχα δὲν τοῦ ἀρέσουνε. Καὶ ὅταν εὔρεθῇ σὲ συμπόσιο, δυσανεστῇ τὸν οἰκοκύρη, ὅστις θὰ νομίσῃ ὅτι ὁ ξένος του δὲν εὔρίσκει ἀρκετὰ καλὰ τὰ φαγητά-
του, ἢ ὅτι θὰν ἦλθε στὸ Τραπεζίτου γεμμένους.

Ἀκόμη — Δὲν ἔχει χρεῖα νὰ δοκημάσῃ φαγητὸ κανένα διὰ νὰ ἀποφασίσῃ ἂν τοῦ ἀρέσῃ, ἢ ὄχι· ἐπειδὴ τὰ περισσότερα φαγητὰ δὲν τοῦ ἀρέσουνε χωρὶς ποτὲ νὰν τὰ ἐδοκίμασεν· καὶ γογγύζει πάντα διὰ τὸ εἶδος τῶν φαγητῶν, καὶ διὰ τὸν τρόπον ὁποῦ εἶναι φτια-
σμένα, ἐπειδὴ δὲν ἀνανογέται ὅτι ἡ ἀνορεξιά του εἶναι ποῦ τοῦ τὰ χάνει ὠθιστικά.

Τόσον ὁ ἀδηφάγος, ὅσον ὁ ἱλιόφαγος, ἐκάνανε